34-7-B-20- 3 99

FABII CAPYCII GALEOTAE

REGII CONSILIARII, AC REGII PATRIMONII FISCI PATRONI,

DE PRINCIPIS POTESTATE
circa reuocationem Priuilegiorum, et conceſſionum

PRAESERTIM DEMANIALIVM, IVRISDICTIONALIVM
& earum, etiam quę in contractus transfunduntur

RESPONSVM.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

NEAPOLI, Apud Aegidium Longum Reginm Impreſsorem 1630
SVPERIORVM PERMISSV.

100

ILL.MO ATQ; EXC.MO DOMINO D·FERDINANDO AFAN DE RIBERA, ET ENRIQVEZ, DVCI DE ALÇALA ET GANZVLES,

ET IN PRAESENTI REGNO Viceregi, Locumtenenti, & Capitaneo Generali, &c.

FABIVS CAPYCIVS GALEOTA S. P.

INſtitueră pro modulo meo de venditione Locorum Demanialium, quæ ſentirem, mandare litteris, Princeps Excellentiſſime, nimirum, vt mea fert opinio, ex omnibus belli, paciſq; ſubſidijs, nullum eſt, aut magis æquum, aut minus incommodum, aut ita expeditũ, ac propè in manu Inuictiſſimi Re-

gis noſtri, Monarchæ potentiſſimi, ſiuè ad tuendam publicæ pacem, ſiuè ad abigendos finibus hoſtes, ſiuè ad eludendas ſubitas eorum incurſiones; inſtitueram autem hæc ſcribere decem ante annis cum eodem ornatus magiſtratu, Fiſci item Aduocatum agerem, ſuffectus huic muneri iuſſu Excellentiſsimi Ducis Oſſunę tui Conſobrini, quin cum multis alijs nominibus laudem meretur præclariſſimi Proregis, tum illo imprimis, qđ quæ alendis, inſtruendiſq; exercitibus, & ſi longè abeſſent, neceſſaria fore videbantur multò ante adornabat, & in loco, ac tempore, opportunè atq; affatim ſuppeditabat. Omitto claſſem illam, quæ parum abfuit, quin iura, legeſq; imponeret mari Adriatico: multa alia prætereo, vnum hoc recenſebo, cum arderet flammis belli inteſtini Germanici quantam vim pecuniæ quantam bellici apparatus opem Cæſari ſubmiſit? idq; nulla vexatione populorum; ſed aucto ſenſim vectigali ex Portorio, Imperio ſuo, labore, & commentatione mea, qui tum etiam munere fungebar Fiſci.

Opportunè autem, ac percommodè cecidit, vt hæc mea lucubratio typis mādetur inter armorum fragorem, ſtrepitumq; tubarū grauiſſimorū bellorum Italici, ac Belgici, cum ſerio, & conſtāter agitur de parandis, mittendiſq; ſubſidijs ad bella pro dignitate inuictiſſimi Regis ſuſtinēda: ſed nihil mihi accidere potuit auſpicatius, ac feli-

cius

cius,quam,quod hæc noſtra quæcunq; cõmentatio, lucẽ aſpicit eruditiſſimis auſpicijs tuis P. Excellentiſs.cuius nõ auctoritate ſolum & imperio, ſed conſilio etiam,ac ſolertia Italici belli neceſſitatibus celeritate incredibili proſpectum eſt; Ac ſatis iam ſatis oſtendiſti, quam alte bis belli, paciſq; artibus imbutus: ſortitus naturam, quæ ad clauum tractandum imperij,ſiuè doctrina ſumma,ac præſtantiſſima eſſe potuiſſet: ea autem à te adhibita doctrina eſt, quæ vel inertem naturam excolere,ac perficere poſſet: quo fit vt vſu, & experientia,non id aſſequaris vt fias peritior, ſed vt fias notior,nec tamen propterea frequentes prudentum conuentus reſpuis, aut negligis: ſed ita ſententias exquiris aliorum,ſentẽtiarum ſic momẽta perpendis,quaſi conſilio indigeas: quæ tua modeſtiſſima ſapientia, vt alios, ſic me quoq; ad ſententiam ſine fuco,& fallacia dicendam hortatur,& allicit,ea autem eſt quam initio propoſui: nullum ne excogitari quidem poſſe, aut æquiorẽ aut certiorem, aut operationem conficiendã celeriter pecuniæ rationem, quam opidorũ demanialium vẽditionem, & fortaſsè hæc vna ratio eſt certa,expedita,& efficax.

Qua in re non meo ſolum ſenſu ducor,ſed auctoritatem ſequor Excell Comitis Beneuenti,quẽ honoris cauſa nomino, cum maxima felicitate, moderatione animi, temperantiaq; huic Regno

Pro-

Prorex præfuerit. Is igitur in Supremo Italiæ Conſilio hanc eandem comparandæ pecuniæ rationem propoſuit, ſeq; eam Neapoli, à prudentibus Viris, vſu ac doctrina præſtantibus accepiſſe narrauit: has inter viros nulli dubium eſſe pōt, quin adnumeretur patruus, ac præceptor meus Camillus de Curte, quem ille eum Regentem à latere, ac S.C. Præſidentem creaſſet, omnibus de Rep. conſilijs adhibebat. Atq; vt illum ad Supremum Magiſtratū euexit, ſic non eſt dedignatus, me tunc propè Ephœbum inter Iudices controuerſiarum legere, nec vmquā amouit, donec ipſe Regno præfuit: cui moneri cum quatuor integros annos vacaſſem, eo dimiſſo repetij patrocinia cauſarum, propoſueram enim ante honores, ac magiſtratus non ambire, vltro delatus non reſpuere, eoq; animo fungi, vt ijs ſolutus cauſas in foro agerem, ne vmquam eſſem otioſus, propoſitumq; tenui donec Excell. Dux Oſſunæ, me & Aduocati Fiſci, & Propræſidentis onus ſuſtinere iuſſit, multiſque alijs negotijs impoſuit magnis, & grauibus, quibus etiam pro virili explicatis, conuerſoq; eius diſceſſu rerum ordine, rurſus ad forum, muniaq; cauſarū reuerti ſed breui. Etenim ſtatim ac Excell. Albæ Dux cognouit, qua fide, ac diligentia, viginti annorum ſpatio, alijs, atq; alijs magiſtratibus functus eſſem, e re publica, ac Regia duxit, ſi me ad perpetuum magiſtratum eue-

he-

heret,nec ante deſtitit, quam Conſiliarium crearet,exemploq; quia recens erat,meorum pro Regio patrimonio non inaniũ laborum memoria, iuſſus ſum idem repetere munus, duplici, vt ante ornatus magiſtratu: quo in munere an muneros, parteſq;expleuerim meas, aliorũ eſto iudicium, tuũ imprimis P.Excell. qui & ab alijs cognoſcere facilè poteris,& ex ijs æſtimare,quæ oculis vides, ac manu tangis. Quorſum hæc? vt vacationem exorem. nam profectò ſi vtriuſq; temporis ratio ſupputetur,quo Fiſci partes ac iura tueor,nempè & prioris triennij, cum à Duce Oſſunæ ſuffectus ſum, & poſterioris huius, cum ab ipſo Philippo Rege Hyſpaniarum IV.præpoſitus huic muneri ſum; ſex eoq; pluries anni ſunt, quibus aduocatione fungor Fiſci: graue omninò munus, onus grauius,ſolicitudinis, ac moleſtiæ plenum: quæ cauſa eſt,vt neq; in Hyſpaniæ perpetuus hic magiſtratus ſit, & Neapoli vſu receptum, vt exacto quinquennio, vacatio, commutatioq; cum alio magiſtratu facilè impetretur: Huius equidem conſuetudinis vſum,diuturni laboris fructum, premium fidelitatis, vigiliorum, moleſtiarumq; non vulgarium etiam,atq; etiam ab humanitate, & æquitate animi tui precor P.Excellentiſs. vtinam impetrem.

Nunc quod inſtat,ore etiam obteſtorq; vt huius arbitrium rei,cuius hoc libello,momenta cõ.

moda

moda, æquitatem perpendo ad trutinam reuoces exquiſitiſſimi iudicij tui: qui ſi ſententiam, mẽtemq; meam non improbaueris: ſpero fore, vt ſubiecti populi, grauioribus immunes exactionibus, multò meliore quam nunc futuri cõditione ſint: præſertim ſi Barones ſortiantur, qui in fidem, ac tutelam ſuam acceptos populos, à locupletium potentia, iniuriaq; vindicent, crimina multent omnium, inimicitias componant: præſtentq; nè ærarium potentiores expilent: ferè n. in oppidis, vrbibuſq; demanialibus, potentiores publici ærarij expilatores ſunt depreſſis tenuioribus: Præfectum verò, cum quot annis mutetur, ad ſe, ſuaq; commoda facilè trahunt, ſemperque magiſtratus vrbanos creant, qui vel affines, vel cognati eorum ſint, aut certè eiuſdem ſint volũtatis, ac ſtudij obſequẽte, aut coniuncte Præfecto quæ cauſa eſt poſtremæ, & irreparabilis ruinæ vrbium demanialium: cui ruinæ nulla expeditior, certiorq; reparatio, quam ſi Baronem ſortiãtur, qui ſummos cum infimis pari iure cõponat, datq; operam nè publica vtilitas, fructuſque demaniales in paucorum cedant commodum.

103

DE PRINCIPIS POTESTATE, CIRCA REVOCATIONEM PRIVILEGIORVM.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

ETſi periculoſum ſit de Princi-
1 pis poteſtate † differere, *l. diſputare, C. de crim. ſacril.* nam
2 ſupremus Princeps † nulli adſtringitur formæ, nec ab eo eſt exquirenda ratio cũr ita facis; ſecundum *Bal. in l. impetrata, C. ſent. reſcindi non poſſe*; poſ-
3 ſunt enim Principes † ſupremi ſupra ius, contra ius, & extra ius ad libitum diſponere, *Speculat. tit. de legibus, §. nunc oſtendendum, verſ.* 89. *Bal. in prælud. feu. col.* 9. *Albert. Brun. conſ.* 1. *nu.* 33. *Io. Campeg. inter conſ. Bruni*
4 *conſ.* 2. *num.* 38. Plenitudo † enim poteſtatis nulli eſt neceſſitati ſubiecta, nulliſq; iuris publici regulis reſtricta, ſecundum *Bald. in l.* 2. *nu.* 39, & 40. *C. de ſeruit. & aqua, Iaſ. inter conſ. Bruni conſ.* 8. *nu.* 8. vt latiſſimè poſt alios proſequitur *Fridericus Prukmannus Germanus in tract. integro quem edidit, De ſoluta poteſtate Principis, exploſa Couarruuia, ac Pinelli* opinione, aſſeren-

5 tium non dari in Principibus humanis † ſupremam poteſtatem, dum conſtat, eos à communi opinione
6 aberraſſe, cum hæc communi interpretum † conſenſu, frequentiſſimo Principum vſu, ac etiam de iure receptiſſima ſit, vt animaduertit pulchrè *Peregrin.art.*52. *nu.*114. *de fideicomm.* vbi infert non inutiliter plura in hac materia ſcripſiſſe *Euerard.*in loco à plenitudine poteſtatis, & *Petram de poteſt.Principis cap.*1. *in fine*.

Nihilominus adeò emicat iuſtitia Inuictiſſimi noſtri
7 Catholici Regis, quem vti ſtellam † matutinam inter alios Reges intuemur, *vt poſt Corſetum q.*27: *de poteſt. Reg.* exclamat *Ioannes Rodinus de Maieſt. Principis, verſ.Imperatoriam maieſtatem, nu.*62. *to.*16. *tractat.*
8 nec recognoſcit Imperatorem, † aut alium humanum laicum Principem, vt ex multis probat *Caſtillo deciſ.*129. *nu.* 12. *tom.*2. vt de ipſius poteſtate ſubdi-
9 tis diſſerere permictat; vt quia illa nunquam † vſus fuerit, nec vtatur, nec etiam eius Anteceſſores vnquã dicta poteſtate abſoluta vſi fuere, vt refert *Cannet.in Extrauag.Si quis aliquem, fol.* 266.*n.* 111. niſi coniuncta cum dictamine rationis ob bonum publicum, & commune; nedùm tot Regnorum ſuę ditioni ſubiectorum, ſed totius Chriſtianæ Reipublicæ, cuius fuit, vt erit in æuum acerrimus propugnator.

Cum igitur pro defenſione, & tutamine Romani Imperij, Inuictiſſimæ, Sacræq; Domus Auſtriacæ, religionis, & Fidei Chriſtianæ ad profligandum Exercitum Hæreticorum Alemaniæ pro cauſa tam pia, vrgenti, & neceſſaria ſtatuerit; procedere ad alienationem, infeudationemq; Demanialium Regni, ne ſubditi maxima ſarcina pro præteritis malis, infortunijſque grauatis ex cauſa finitimorum bellorum, maiori præ-

merentur onere;nemini;licere;permittendum eſt,illud
iniuſtum aſſerere,id quod Rex tam iuſtiſſimus, & pijſ-
ſimus,neceſſitate coactus, vt iuſtum , ad euitandum
maiora mala ſuis ſubditis,quos pluſquam paterno af-
fectu proſequitur,faciendum decreuit .

10 Et quia vaſtum eſt Oceanum † poteſtatis Principis
præſertim circa reuocationem priuilegiorum, gratia-
rum tàm ſimplicium , quàm earum quæ in contractus
transfunduntur , ſiuè conuertuntur, & procelloſum
Equor circa reuocationem contractuum,& de iure
quæſito tollendo,& ex quibus cauſis id permitti poſ-
ſit,in qua materia,tàm latè patent DD.ſcripta,& tra-
ditiones in lecturis, conſilijs, integriſque tractatibus
editis,& in Comment.legum Roman.,communium,
& municipalium;Hiſpan. Italię,& ſingularibus reſpõ-
ſis, vt illa omnia breui allegatione perſtringere ; eſſet
mare concleari haurire , idcircò contentus ero reaſ-
ſumere ſubſcripta capita , ſiuè concluſiones magis
communes,quibus diuerſi caſus decidendi,complecti
poterunt .

PRima Concluſio. Princeps ſupremus de conſueta
11 poteſtate ordinaria põt † priuilegia ſubditis con-
ceſſa, & gratias illis factas pro libito voluntatis reuo-
care,& delere etiam nulla ſubſiſtente legitima cauſa,
Gloſ.vlt.verſ.manſurum,in reg.decret. 16. *de reg.iur.*
in 6.l.qui fundos, C.de omni agro deſerta l. 11.
B*utrius,Ancbar.Io.Faber,Paul.Caſtr.Aret.Card.*
Felin.Iaſ.Dec.Lupus,Curtius Chaſſan.Ruyn.Gramm.
& alij citati per Anton.Gabr.de iure quaſito non tollē-
12 *da, concl.* 7. vbi hanc † concluſionem adſcribit inter
receptiſſimas, & pro ea citat etiam *Deciſ.Sac.Conſil.*
Neap.in nouiſs. 166. vt de more is Author citare ſolet
Dom.meum Antonium Capycium infra alleganda

 eius

eius deciſio. in materia reuocationis demanij. Adeò vt *Arboſental.Germ.* alioquin copioſiſſimus contentus extiterit ad probandam hanc primam concluſionem, (quam itidem communi calculo DD.probatam teſtatur) ferè ſolius *Gabr.* teſtimonio,vt rem paucis (vt is dicit) explicaret *tom.1.de feud.c.3.concl.21.in prima DD.coaceruatione.*

Licet enim priuilegia deceat eſſe perpetua, & mã-
13 ſura,non tamen ideò minus † reuocari prohibentur etiam ſine cauſa à Principe concedente, ſecundum *glo.in d.reg.16.de reg.iur.in 6.Suar.de legib.c.37.*cui nunc addo nouiter *Gabr.*Pereira *de* Caſtro *moder.Luſit.de manu* Regia *to.1.c.6.de concordia nu.7.*

Et quamuis pleriq; ex DD. reſtringant hanc primam Concluſionem. Primò,non procedere quando
14 priuilegium non remanſit † in puris terminis priuilegij,ſed transfunditur in contractum, quod dicunt cõtingere,cum Princeps concedens aliquid eſt lucratus à conceſſionario, putà quia ab eo recepit aliquam donationem,vel factum,quod habeat perpetuam cõmenſurationem cum re conceſſa,quia tunc priuilegiũ reuocari non poteſt ſine cauſa, iuxta *Theor.Nicol.de Matthar.* quam refert,& probat Bal.*in l.qui ſe patris, poſt num.mihi 10. verſ.ſed Nicolaus,* C.*vnde liberi,cũ alijs per* Lancell.*in templo Iudicum,*§.3.*lib.1.c.1. de Imperatore,tit.priuilegia poteſt reuocare,verſ.octauo è conuerſo,nu.4.fol.76.à ter.*

Et hinc plerique auſi ſunt extendere dictum Baldi, ad quodlibet priuilegium, ſiuè conceſſionem factam
15 † in remunerationem ſeruitiorum, quod exindè dicatur tranſire in contractum; & ex conſequenti effici irreuocabile,& fatentur quod licet *Matthar. & Bal.* non loquantur de iſto caſu, ſed dumtaxat de priuile-

16 gio conceſſo † non ſubdito, vel de conceſſo ſubdito accepto ab eo pretio, vel aliqua alia obligatione, quæ loco pretij ſuccedat, putà ſi ſubditus promiƈtat certũ quid facere, & adimplere, quod habeat perpetuam, & conuenientem commenſurationem cum priuilegio, vel re conceſſa, *vt Bal.* apertiſſimè loquitur, & ſequitur *Paul. in l. digna vox, nu. 6. C. de legibus,* ſequuntur *Aret. n.* 18. *Felin. n.* 11. *in c. nouit de iudic. cum concord. congeſtis à Peregr. de iu. fiſ. lib.* 1. *§. hactenus diſſeruimus, nu.* 18. *verſ. intellige tertio*, vbi in ſpecie reaſſumit ex ſcriptis per maiores noſtres ſe reperire, duobus modis priuilegium tranſire in contractum. Primò, ſi conceditur ſubdito pretio accepto. Secundò, ſi concedatur non ſubdito, vt per eum nu. 3.

Reſtringunt etiam ſecundò, vt ità demum priuilegiũ
17 † ſubdito conceſſum ſit reuocabile, ſi permanſerit in finibus priuilegij, ſecus autem ſi ex priuilegio translatum ſit in ſubditum dominium directum, vel etiam vtile, quia tunc cùm dominium acquiſitum ſit iuriſgentium, licet modus acquiſitionis ſit iuris poſitiui, vel ciuilis mediante ſcilicet priuilegio nõ poterit dominium auferri ſine cauſa à Principe, vt poſt *Pau. in d. l. digna vox* tradunt *Aret. d. c. nouit, n.* 28. *Felyn. n.* 21. *Caſtr. conſ.* 239 *col. fin. lib.* 1. *Gabr. lib.* 3. *comm. concluſ. tit. de iure quæſito non tollend. concl.* 7. *num.* 3. vbi alios refert; inſignis, & maximi nominis *I. C. Dom. Præſid. Rouitus in comment. ad pragmat. de reuocat. gratiar. num.* 22.

Non tamen iſtę reſtrictiones ſunt ità ſimpliciter admiƈtendæ, & ſi aliquo modo eſſent tollerandæ, non comprehenderent caſum noſtrum reuocationis priuilegiorum Demanij: Circumſcripto enim articulo; Vtrum Princeps poſſit reuocare priuilegium qđ verè, & pro-

& propriè tranſit in contractum iuxtà theoricam *Bal.*
18 & communes traditiones, † quod eſt, cum accepto pretio, vel habitus eſt reſpectus ad factũ commenſuratiuum priuilegio conceſſo, de quo inferius in vltima concluſione tractabitur.

Dicimus interim primam reſtrictionem traditam iure potius conuertendam eſſe in ampliationem.

Vt priuilegium ſubdito conceſſum ſit reuocabile
19 † etiam ſi in remunerationem ſeruitiorum ſit conceſſum, cùm de meritis nõ eſt facta ſpecialis, & indiuidua mentio, ſed tantùm in genere, adeout non conſtet merita æquiualere priuilegio conceſſo.

20 Communis enim, & vera eſt reſolutio, † quod aut ſumus inter perſonas prohibitas, & tunc nedùm requiritur meritorum ſpecifica, & indiuidua enumeratio, ſed aliundè probare oportet, & quod merita æquiualeant conceſſioni;

Aut verò inter perſonas permiſſas inter quas non
21 dubitamus eſſe Principem, † & tunc licet non exigatur probatio meritorum; attamen neceſsè eſt ſaltim, quod merita à Principe ſigillatim enumerentur, & qđ verè ſint digna ea remuneratione, vt dici poſſit factũ
22 commenſuratiuum, † alioquin priuilegium nullo modo transfunditur in cõtractum, ſed remanet in finibus gratiæ reuocabilis, prout in puncto poſt *Tiraquell. in l. ſi vnquam, verſ. donatione largitus, nu.* 89. *&* 91. *&* *Coraſium*, qui teſtatur de communi, prout eum refert *Villalobos in Aerario comm. opin. lit. D. n.* 159. & alios multos tradit optimè *Azeued. lib.* 5. *tit.* 10. *de las donaciones, l.* 3. *nu.* 32. *& melius* 33. *in fine*.

23 Et ob id paſſim DD. communiter dicunt, † etiam inter perſonas non prohibitas exigendam eſſe neceſſariò deſcriptionem ſpecificam meritorum, vt poſt

Socc.

Socc.conſ.295.lib.2. Ruin.conſ.372.num.12.lib.1. & alios Rota Autmon.dec.22.n.10.latè Hondea.conſ.47. lib.1.nu.35.in fine 37.44.& 51. cum alijs à Menoch. conſ.112.nu.22.congeſtis.

Quinimò cùm priuilegium ſtat in terminis conceſſionis, et quod conceſſio fuerit facta præcedentibus meritis,& quod plus eſt etiam mediante pecunia,quę
24 non æquiualeat conceſſioni † non dicitur tranſire in contractum,& ſic remanet reuocabile,*Felyn.in d.cap. nouit,nu.5.verſ.nunc tranſeo, Soccin.conſ.4.nu.6.in 3. Natta infra citandis conſ.511.512. & 657. Gramm. dec.46.nu.5. Boſſius de Principe num.152.* & ità dicit procedere *conſ.Caſtr.317. viſo, & examinato col. 3. verſ.ſed in propoſito, lib.1. Amad.d.tit.de his qui feud. dar.poſſ poſt num.98.verſ.ſecus ſi ſtat*, faciunt, quæ tradit *Menoch.infra cit.c.29.lib.3.de præſumpt.n.21.*
25 Et in priuilegio remuneratorio, † quòd poſſit ex iuſta cauſa ſuperuenienti reuocari, etiam quod tranſierit in contractum;nàm ſi Princeps poteſt vti rebus ſubditorum in bonum Reipublicæ,à fortiori poterit limitare,& caſſare contractum cum ſubdito geſtum, & reuocare concordata,relatis *Afflict.dec.361.nu 6 Rolando,Caphalo,Molina de primog Gabr.Suar Coſſiod. Put.Menoch.* Peregr. *Burg.de pax, Cetian.Oz.ſcb.Simoneta de reſeruatione,& alijs,* tradit *Gabr.Pereira de manu Regia to.1.c.6.nu.7.& 8.*

Prætereà ex alio merita ciuium harum Ciuitatum, & Caſtrorum Regni, qui prætendunt habere priuilegia demanij non debent eſſe tanti ponderis, vt ex eis
26 priuilegia,efficiantur irreuocabilia; ſiquidem † ſicut filius,& vxor tenentur patri,& viro ad opera obſequij, quę reuerentię appellamus ipſo quidem iure diuino, vt ex veteri teſtamento Platone, *Ariſtotile*, & Cicer.

pro-

probant infra citandi DD. & proindè nulla poſſunt conſiderari merita filij,& vxoris ergà patrem,& virũ, quæ ſint remuneratione digna, *vt poſt Lupum, Tiraq.*
27 & alios probat *Dom.de Franch.dec.428.nu.5.* † nàm ceſſat meritũ vbi quis ex debito operatur, iuxtà *Diui Thomæ* ſententiam *in 1.2.q.7. art.5.* proindè nulla poſſunt conſiderari merita condigna in his ciuibus,ex quo fideles ſe præbuerint Inuictiſſimis Aragonẽſibus, & Auſtriacis Regibus,& quod hoſtibus,& inuaſoribus reſtiterint, cum ad id tenerentur ex debito ſubiectionis, & vaſſallagij,ea præſtare, & Dominum comitari
28 in bello,† ibique opem ferre etiam extra Regnum, *Iſern.in c.1.nu.3.quib.mod.feud.amiſſ.vbi Affl.n.27. & dec.265.nu.50.* ad quam fidelitatem etiam Bur-
29 genſes vaſſalli tenentur,† iuxta tradita per *Dominum meum de Curte in Diuerſ.iur.feud.cap. incip.Tenor ergò,&c.* & conſequenter tollitur omnis obligatio me-
30 ritorum, † vt dixit *Neuiz. vulg. conſ. 12. in lib. Bruni nu.90.lib.1.authoritate Lupi in cap.per veſtras,* & firmauit optimè *Menoch.lib.3.de præſumpt.c.29.à n.12. ad 21.* qui fruſtrà nititur corrigere ſuam ſententiam in conſ. *M 111:nu. 68. & 74.* dùm pro Excellentiſs. Condeſtabili Caſtigliç anxiè reſpondit pro validitate conceſſionis factæ ab Henrico IV.Hyſpaniarum Rege D. Petro de Valaſco.

Et quod merita non ſint tanti facienda, vt dicatur
31 priuilegiata conceſſio,† rogo videri,quæ doctiſs.conſiderat *Arius Pinell.in l.1.par.3.poſt num.59. à verſ. extra hunc caſum, fol.mihi 305. in paruis, vſque ad fol.325.& præſertim illatione 13.14.& 16.* vbi in ſpecie concludit,conceſſionem ob benemerita, non ideò minus effici irreuocabilem,& ob id priuilegia, & conceſſiones Principum non alterari etiam ſi de meritis

conſtet,

32 conſtet,† quod ſubtiliter,& latè *Pinel.* proſequitur, in quo punctualis *eſt deciſio Senat. Luſit. collectore Cabedo dec.75.p.2.per tot.præſertim nu.*10.*vbi n.*11. *&* 12. recenſet plures reuocationes factas per Reges Alphonſum, & Ioannem. Adhoc enim,vt conceſſio dicatur facta in remunerationem ſeruitiorum ex cauſa præcedentis obligationis, neceſſè eſt, quod ſeruitia illa, quæ remunerãtur nõ ſint præſtita à ſubdito,qui ratione ſtipendij, vel ex debito officij ad ea tenebatur, quia tunc non ſunt in conſideratione ad producendam aliquam obligationem,nec etiam an-
33 tidoralem,adeò, quod † Fiſcus tali caſu ad emendã nequaquam tenetur,vt poſt *Tiraq.d.verbo donatione largitus,nu.*106.*Affl.dec.*307.*nu.*13.*Gamma dec.*29. *poſt nu.* 1.*docet* D.*Rou.conſult.impreſſa pro Reg.Curia poſt eius conſil.li.*1.*n.*9.*&* 10.*& ante ipſos D.Reg.de* Ponte,qui ſic deciſum refert *conſ.*59.*nu.*17.*lib.*1. *& de poteſt. Proreg.tit.*5.*n.*24.*Coſta de remed.ſubſidiar. remed.*114.*nu.*3.*& nouiſſimè poſt* Pinell. *proximè citatum* Barboſ.Surd.Plot.Boſſ.Bereſt.*& Coſtam* hanc
34 communiſſimam concluſionem † quod donationes, quæ à Principibus fiunt ſub commemoratione remunerationis ſeruitiorum nihil diſtẽt à gratuitis ſequitur,& perbellè explicat *Ill. Marchio Corleti* doctrina cum maximo iudicio,& rerum experientia pollẽs *in comment.d.l.*1. *&* 2.C.*de fil.Official. nu.*38.39. *&* 40.*lib.*10.*& ibidem n.*42.*ex* Loffredo,*de* Ponte,*Anna*
35 *filio*, Reuerterio, *& alijs* ſubdit, † hinc Principem,& eius fiſcum nullatenus teneri de euictione pro huiuſmodi largitionibus meritorum cauſa factis,& ſic deciſum refert in cauſa Iulij de Capua cum Regio Fiſco,& in cauſa Ill.Ducis Sueſſæ,ſic pariter deciſum teſtantur *Vrſill.add.Affl.dec.*307.*n.*8. *Conſ.Geor.li.*4.

36 *repet.feud.c.* 33 *.n.* 4 *.&* 39. † Ex quibus planè cõſtat nil huic communiſſimè cõcluſioni officere tradita p Illꝰ Marchionem Belmontis meritiſs. Summi Collat. Decanum *in deciſ.6.* ſupremi Senatus; ſiquidem in illo caſu fuerūt pſtita ſeruitiua ſatis longè excedētia debita obſequia, vt ipſemet *D.Reg.põderat ſub n.*27 *verſ.ex quibus, &c.& ſub nu.*29 *.verſ.dicebatur, &c.* quo caſu in eo quod excedit dicitur remuneratoria, vt probant DD. *ſuprà relati.*

Sed & ſi veræ eſſent, & admittendæ ſupra relatæ DD. reſtrictiones ad hanc primam concluſionem, qđ non concedimus. Adhuc tamen in caſu noſtro viget prædicta Concluſio affirmatiua pro Principe, vt valeat omninò reuocare priuilegia, quinimò & contractus vt infra, retinendi Ciuitates, & Terras ſub perpetuo demanio.

Siquidem in caſibus, in quibus priuilegium ex dominij tranſlatione, vel aliter vt ſupra tranſit in con-
37 tractum, & ideò perficitur irreuocabile; † limitatur tamen in cõceſſione iuriſdictionis, vel aliter quomodocunque in iuriſdictionalibus, quia iuriſdictio adeò cohæret Principi, vt ab eo fluit, & refluit, & tam latè patet eius poteſtas, vt omninò quælibet iuriſdictionis conceſſio, ſiuè priuilegium iuriſdictionalia concernēs nullo modo deſinat eſſe reuocabile, vndè cùm priuilegium demanij concernat iuriſdictionalia, vt nemo præter Regem valeat iuriſdictionem exercere in terris demanij, non mirum ſi huiuſmodi priuilegia etiã quæ effectum ſortita ſint, ad libitum reuocentur, vt vt probatur in Contt. Priuilegia, ſub tit. de priuileg. eor qui citari, &c. & priuilegiorum initarit ne, vbi *Iſern.* dicit, quod poſitiua tollaut Principes quandò volunt.

38 Sed optimè hoc probat *Bald.* † qui,vt per ſepè in multis locis omnia dicit,hic vno in loco cõpleuit v3. *in d.l.qui ſe patris,in verſ.ſed Nicolaus*, poſtquã docuit priuilegia eſſe reuocabilia, niſi accepto pretio, reſtringit hoc eſſe verum in conceſſis, & promiſſis,
39 † ſecus verò in promiſſis, & translatis v3. per traditionem,& dominij directi,vel vtilis translationem, *ſicuti Bal.nuncupatim declarat Amad.in repet.cap.1. n.97.in fine,de his qui feu.da.poſ. impreſſa poſt tract. de laudem:Gram.dec.30.nu.3. Rol.conſ.48.nu.21.& conſ.8.n.15.li.2.Belluga in ſpec.Prin.rub.22.verſ.& quia quotidiana n.30. D.Reg.Tap.in rub.de conſtitu. Princ.c.4.n.14.& 15.& dec.1. n.7.& 8.*

Addit poſteà Bal.reſtringens,& tradens caſum, vbi etiam in conceſſis,& promiſſis conceditur reuo-
40 catio,† vt in iuriſdictionalibus, & reddit rationem, nam in eis ſemper authoritas ſuperioris,ſcilicet concedentis reſeruatur, & niſi eius authoritate non põt exerceri, cùm in eo reſideat ſuprema poteſtas inſeparabilis, vnde poteſt iuriſdictiones aliorum ſupprimere non ſolùm ſingularium perſonarum, ſed & Ciuitatum; *Hæc Bald.*

Et ſubdit,quod in translatis verò,quoad directum dominium,vel vtile, & ſic extra iuriſdictionalia, vt
41 colligitur ex illa aduerſatiua (verò) & ex eo,† quia in iuriſdictione non datur propriè dominiũ,ſed exercitium,non habet locum penitentia,cùm de iure gẽtium teneatur ex ſuo conſenſu,quod exemplificat in feudis ablatis,vt indè pateret, loqui de rebus ſoli, in quibus conſiſtit feudum, & cadit propriè dominij ſaltem vtilis translatio.
42 Et ſic *Bal.* optimè excipit † quęcunque priuilegia cõcernentia iuriſdictionalia, vt ſemper reuocari poſ-

ſint etiam Ciuitatibus,& Terris,& ſi tranſierint in contractum.

*Idem Bal.in rub.C.de precib.imper.offer.nu.*17. *& in c.*1.§.*adhęc,de pace iur.firm.* vbi conſtanter idem aſſeberat;

Sequuntur *in d.c.nouit* Aret.nu.23. *Felyn.num.*8.
43 *Dec.nu.*14. † qui in ſpecie loquuntur etiam in caſu vbi priuilegium tranſierit in contractum,*Gram. vid. dec.*46.*num.*2.

*Gabr.d.concl.*7. *num.* 7. referendo ſolùm *Gram.d. deciſ.*46.

Pinell. plures citans,& inter alios *Affl.Boer,Dom. Capyc.Suarez,& alios in prima parte, rub.C.de reſc. vend.c.*2.*in fine,verſ.ſed ex proximè deductis,* dùm intelligit *Affl.* loqui in iuriſdictionalibus; ſiuè etiam in regalibus.

Et ſimpliciter multis relatis concordat *Amad.in d.c.*1.*poſt nu.*95.*verſ.quod maximè procedit.*
44 Nec eſt differentia † inter concesſionē iuriſdictionis factam ſingularibus perſonis, vel etiam Ciuitatibus,vt *Bal.* loquitur) affirmatiuè transferendo in eas iuriſdictiones,vel negatiuè,vt non poſſint cognoſci, vel conueniri,niſi ſub Iudice,vel Capitaneo deſtinādo à Rege,& qđ non poſſint vendi, vel concedi cuicunque perſonæ, itaut neminem recognoſcant in ſuperiorem,niſi ſolùm Principem, in quo conſiſtit in effectu priuilegium demanij.
45 Siquidem † faciliùs reuocatur priuilegium negatiuum , cuiuſmodi ſunt priuilegia demaniorum (vt ſcil.vendi non poſſint ſubditi (quam affirmatiuum,)
46 & in puncto, † quod priuilegium, vt quis non adſtringatur,niſi ſub tali Iudice tanquam negatiuum poſſit omninò reuocari; quia huiuſmodi priuilegia

non conſumunt effectum ſuum, niſi in dies, cum cauſam ſucceſſiuam contineant, & in reliquis res dicatur integra pro annis futuris, ideò facilè poſſunt reuocari, secùs in affirmatiuis, vt cùm Rex concedit ius, ſiuè facultatem, ex *Caſtr. conſ.* 229. *col. fin. lib.* 1. *&* *Ripa quē citat Cæph. videndus conſ.* 342. *num.* 44. *lib.* 3. *&* *melius Natta*, qui non diſtinguit inter negatiua, & affirmatiua, ſed dicit concluſionem procedere in priuilegijs habentibus tractum ſucceſſiuum in futurum,
47 † vt omninò poſſint reuocari quoad actus futuros, *conſ.* 511. *poſt num.* 3. *&* *conſ.* 657. *n.* 7. 9. *&* *ſeq.* quia pro futuris annis non dicitur effectus conſumatus, vt multorum author. fundat *Petra de poteſt. Princ. c.* 24. *nu.* 247. *&* 264.

Et in puncto quod Ciuitates, vel populi, qui eſſent liberi ex longæua, & immemorabili præſcriptione per patientiam Imperatoris, vel ſpeciale priuilegium
48 † quod poſſint ſucceſſores in Imperio eorum libertatem reuocare, & quod iſta irreuocabilitas, ſiuè potentia reuocandi non poſſit vllo vnquam tempore præſcribi contra ſupremam poteſtatem Imperatoris, vel Regis, quæ abſoluta eſt in terris, docuit paucis verbis authoritate *Bar. Bal. in c. ſicut il ſecondo, nu.* 6. *&* 7. *de iu. iur. & Bar. ipſe in l. hoſtes, poſt nu.* 4. *ff. de capt. & poſtlim. reuerſ.* loquès de Ciuitatibus liberis, dicit, quod populi, qui non obediunt Imperatori, nec ſuis legibus viuunt, & hoc dicunt ſe facere ex priui-
49 legio Imperatoris, † vt Veneti ob id cum libertatē ipſi habere dicāt ab Imperio Romano ex priuilegio, quodāmodo præcario tenent ab eo, & poſſet priuilegium illud reuocare, quādo vellet, cum ei liceat mutare voluntatem ſuam, *l. ſi quis in principio teſtamenti, ff. de legat.* 3.

Sequitur, & latè exornat *dulciſſimus Natta tam in prac.conſ.*5 1 1.*ibi n.*3.*in fi.*4.5.8.1 1. *&* 1 2.non nulla tradit omninò videnda, & in ſpecie colligit ex
50 *Bar.* † quod quicunque tenet aliquid ex priuilegio, videtur illud præcario tenere, & ob id ſi promittat concedens non reuocare, non tenet promiſſio, vt eſt generaliter in quocunque actu ſui natura reuocabili, in quo non poteſt quis ſibi abdicare poteſtatem reuocandi,*ex glo.Io.And.Bar.Ancbar.Io.Monacho,et*
51 *alijs*,& ſubdit,† quod vbicumq; Princeps concedit aliquid priuato ſpectans ad Principis officium titulo lucratiuo,tunc Princeps non ligatur, quia id non tenet,niſi per modum priuilegij quod non ligat concedentem,& ſui natura eſt reuocabile,& iſte eſt caſus, in quo Princeps non ligatur ex ſuo conſenſu, & pôt ius quæſitum alteri ex ſua acceptatione reuocare,
52 nec dicitur tranſire in contractum † niſi adſit pretiũ vel commenſuratio,& quia non dicitur verè contractus niſi is qui eſt vltro, citroq; obligatorius,& quod ob id valeat Princeps tollere præſcriptionem immemorabilem;& quamcumq; conſuetudinem, inferens ex hoc benè conſuluiſſe *Alex.conſ.*1 6.*lib.*5.quod Imperator iuſtè potuit concedere quoddam oppidum Duci Ferrariæ,licet Ciuitas Regij præſcripſiſſet in illo iuriſdictionem à tempore immemorabili, ex quo dat,& aufert iuriſdictionem ad libitum, quod latiùs comprobat *idem Natta conſ.immed.ſeq.*5 1 2.*à nu.*4.
53 *ad* 1 3. † vbi latè de reuocatione iuriſdictionalium, inferens ex his,ad alia, & latius *idem Natta viden-*
54 *dus conſ.*6 3 6,*nu.*5 2. *&* 5 3. † ſicuti etiam conceſſio Regalium poteſt ad libitum Principis reuocari, *c. intellecto,de iu.iuran.Io.de Platea in l.fin.C.de loc.præd. ciuil.lib.*1 0.*Andr.in c.*1. *de his qui feu.da.poſ.nu.*1 0.

55 *Maſtrill.li.3.c.4.nu.305.de magiſtrat.* † præſertim à ſucceſſoribus, in quorum præiudicium minimè alienari poſſunt, *Bal.in tit.de pace conſtan.verbo ſucceſſorũ Fely.in c.1.col.4.et ibidem* Dec.*de prob.*Brun.*conſ.*12.*nu.*25.*Surd.conſ.*210.*nu.*62.*lib.*2. *Affl.in c.*1.*nu.*48. *qui ſucceſſ.teneant.*

Quæ à ſimili comprobantur ex libera, & abſoluta
56 poteſtate, quam Canoniſtæ dicunt habere † Pontificem in beneficialibus, *ex c.2.de preben.in 6.& Clement.*1.*in fi.vt lit.pend.* & ex hoc aſſerunt, nõ requiri cauſam ad reuocandum, ſicut nec ad prouidendum, & maximam Summi Pontificis poteſtatem ampliorẽ faciunt in beneficialibus in dando, & auferendo beneficia, *ſecundum Reb.ff.conſ.*8. ſicut & Ciuiliſtæ augent maximam Principis poteſtatem in iuriſdictionalibus.

Ex quibus colligitur

57 SEcunda principalis Concluſio, † quod conceſſio, ſiuè priuilegium iuriſdictionalium, & regalium poteſt de eadem poteſtate ordinaria per Principem reuocari, etiam quod tranſierit in contractum, prout clariſſimè hanc concluſionem ita reaſſumit, *poſt Bal. & alios Socc.Iun.conſ.*126.*n.*33.*in* 3.relatus à *Pereg.*
58 *d li.* 1.§.*baſtenus, nu.*31. † qui licet ſubjciat aliquas declarationes, nulla tamen ipſarum ad caſum noſtrũ eſt applicabilis, & in iuriſdictione conceſſa loquitur etiam D.Reg.*Tappia in l.fi.c.9.nu.*58.*p.*2.*de Conſtit. Princ.& D.*Reg.*de Ponte in conſ.*15.*n.*6.*lib.*2. *ingenioſiſſimus, & doctiſs.*D.*Caſanate conſ.*43.*n.*43.47. *& ſeqq.* omninò legendus, quia omnia contraria reſoluit magiſtraliter, ex more *Barboſa in l quia tale* 24.*nu.*87.*ff ſol.matr. Maſtrill. lib.*2.*c.*2.*n.*43.*de magiſtr.*Carav.*Mant. de coniect.vlt.volun.lib.*3.*tit.*1. *nu.*32.

num.32. & D.Rouit.in prag.3. nu.1. de ſodomia, & conſ.22.nu.13. lib.2.

59 TErtia Concluſio. Princeps, † exiſtente iuſta cauſa, nedùm reuocat ſine dubio quæcumque priuilegia, quæ transfunduntur in contractus mediāte pretio, vel æquiualenti commenſuratione vt ſupra; verùm reuocat contractus ipſos à ſe geſtos, & aufert dominium illorum vigore traslatum, etiam ſi iuramento firmati ſint.

60 Sicuti, & quod plus, † poteſt exiſtente cauſa auferre bona, vel ius tertio, vtcumque quæſita de iure gentium.

61 Vt primum † probant *omnes in c. quæ in Eccleſiarum, de Conſtit. Aret. Felyn. & Dec. in d.c. nouit*, *Pau. in l. digna vox*, qui loquitur tàm in vtili, quàm in directo dominio, *Panorm. Card. Soccin. Raynal. Gozad.* Neuiz. *Crau. Pinel. Moli. & alij relati per Matthienſ. lib.5. tit.10. l.6. glo.1. n.6. in 2. concl. Bal. Card. Felyn. Cæpol. & alij relati per Affl. dec.361. à num.6. ad 11.*

62 † vbi tàm in priuilegio conceſſo non ſubditis, vt sūt clerici, & quocumque alio, quod tranſiuit in contractum, quàm in quolibet iure, ſiuè dominio quæſito ex contractu cum ipſo celebrato, quod poſſit Princeps auferre ex iuſta cauſa, vt pro bono pacis, vel alia cauſa, idem *Affl. in c.1. §. ſimiliter, ex n.25. cum ſeqq. de* Capit. *qui* Cur. *vend.* Hinc Azeued. *lib.5. tit.x. l.3. poſtquam ex nu.2. ad x.* probauit, Principem non poſſe reuocare priuilegium, nec contractum maximè

63 iuratum, † limitat exiſtente iuſta cauſa *poſt Ias. Cæphal. Moli. & alios*, concordat etiam in contractu iurato *Ferdin. Loazes celebri conſ. pro oppido de* Mula *n.140. cum ſeq. Petra de* Poteſt. *Princ. in 2. dubit. principali c.1. n.249. in fi.* Maſtrill. *de magiſtr. lib.1. c.12. nu.20.*

*num.*20. hanc etiam concluſionem pleniſſimè comprobat *doctiſs.D.*Reg.*Tap.in d.l.ſi.c.*9.*p.*2.*nú.*41. *& ſeq.de conſtit.* Princ. optimè inſignis D.*Reg.Valenz. d.conſ.*99.*ex nu.*33.*cum ſeqq.*

64 Sicuti,& cum cauſa,† poteſt tollere dominium,& ius quæſitum,nedùm de iure ciuili, putà per ſententiam,præſcriptionem, vel alium modum inductum à iure ciuili, ſed etiam dominium quæſitum ex con-
65 tractu,vel titulo iuriſgentium;† cùm certũ ſit vtroq; caſu dominium quæſitum eſſe de iure gentium,licet varietur modus acquiſitionis,*Innoc.& reliqui in cap. quæ in Eccleſiarum*, de *Conſt.Ciuiliſtæ in l.quoties, & l.reſcripta*,C.*de pracib.*Imper.*offer. & in l fin.*C.*ſi contra ius,vel vtil.publ.Bal.in l.donationes, quas* Di*uus*,C.*de don.int.vir.& vx.cum infinit.congeſtis per* Mandeſ.*ad Roman.conſ.*352. *in vlt.addit.* Cæph.*d. conſ.*342.*nu.*33.*Matthien.d.lib.*5.*tit.*10.*de don.lib.*6. *glo.*1.*nu.*6.*in.* 3.*concluſ.& n.*8.*verſ.ita etiam, vbi ex* Crau.*conſ.*135.*n.*20.*&* 241.*nu.*12.addit in eo tan-
66 tùm verſari diſcrimen inter hos caſus, † vt minor cauſa ſufficiat ad reuocandum titulum acquiſitionis iuris ciuilis,quàm de iure gentium, ſiquidem in tollendo iure quæſito medio iuris ciuilis,nõ requiritur cauſa reſpiciens publicam vtilitatem principaliter, ſed ſufficit alia cauſa,& ſi pertineat ad priuatam vtilitatem,vt probat *Rimin.Iun.conſ.*102.*n.*30.*in prin.* ſequitur P*etra de poteſt.Princ c.*24.*nu.*94.*in fine.*

67 Et quod poſſit † Princeps auferre rẽ alteri quomodocunque quæſitam etiam ex non ſuo cõtractu, & illius dominium in alium transferre exiſtente iuſta cauſa,ſunt vulgatiſſimi *tex.in l.item ſi verberatũ §.*1. *verſ.item ſi fortè, ff.de rei vendic. in l. Lucius* 9. *ff.de euict.l.*2. *C.ex quib.cauſ. ſeru. pro prem.l.bere,*

acceper. & alios nouum tex. adhoc perpendit Prukmã ſ. 300. à n. 6. cum ſeqq. & Acacius d. li. 3. c. 3. nu. 13. Affl. dec. 361. nu. 4. cum alijs per Borrell. in comp. deciſ. Vniu. tit. 12. n. 20. lo. de Amic. conſ. 12. n. 6.

68 In quo licet † Iaſ. conſ. 10. n. 9. vol. 2. & in l. Princeps. ff. de legib. conatus fuerit attentare, quod illæ leges potius, quod aliquando factum fuerat explicaſſent, quam vt regulam gerendis negotijs præſcriberent, refert Petra d. c. 24. num. 79. in fi. de quo latiùs Frecc. lib. 2. de ſubſeu. tit. quis dicat. Dux, nu. 15. nihilominus conſtat eos loqui contra receptiſſimam traditionem Bar. in proœm. digeſt. n. 5. verſ. ſed tu dic, vbi addit l venditor 14. §. ſi conſtat ff. comm. præd. quam dicit quoad hoc eſſe meliorem de Mundo, & in d. l. item ſi verberatum, §. 1. Iſern. in c. 1. § ſimiliter, n. 17. vbi latè, de Capit. qui Cur. vend. in c. Imper. num. 49.

69 vbi in ſpecie docuit, † poſſe Regem donare Demanium ob publicam vtilitatem, ſicut & res priuatorũ concedere, de probib. alienat. per Frider. in §. moneta, poſt n. 23. & in § plauſtrorum, n. 53. quæ ſint regal. in c. 1. §. poſt natale, n. 26. in fi. de pace ten. Affl. in d. §. ſimiliter ex n. 65. & in Conſt. ea quæ ad decus.

Et ſubſiſtente iuſta cauſa nullam adeſſe dubitatio-
70 nem tàm apud Iuriſconſultos, † quàm apud Sacros Theologos fundat Menoch. conſ. 350. lib. 4. num. 27. quamplurimorum etiam Theologorum authoritatibus, inter quos eſt D. Antonin. p. 2. tit. 10. c. 1. de mendac. §. 4. dicens, fidem decere fallere, vbi ſuperuenit cauſa rationabilis non implendi, hinc etiam Apoſtolus non eſt mentitus non eundo Chorintum, quò ire promiſit propter impedimenta ſuperuenientia.

Hinc non erit à Potentiſſimo noſtro Rege alienũ,
71 † ſuas leges priuilegia, conceſſiones, & conſtitutiones

nes pro temporum qualitate mutare,ac reuocare, propter quod prout conſpicimus, habet tot conſilia regalia, Comitia,quotidiè celebrantur,de quibus de ſtatu omnium Regnorum diligenter ſcrutatur, ſecũdum quod examen ſæpè ſæpiùs antiquæ,& nouæ leges variantur; vndè ipſi nedùm ſapientiſſimum, & laudabile, verùm etiam neceſſariũ eſt in melius mutare propoſitum,*l.non videtur,ff.de collat.bonor*.DD.
72 *in l.non videtur,C.de in integ. reſtit.* † vndè ſi oportet Principem mutare leges pro temporum varietate,quæ nunquam ſine magna deliberatione edũtur, cur non affirmabimus,poſſe priuilegia reuocare, quæ non tanta cum deliberatione conceduntur,vt in terminis docet *Eman*.R*odriq.to.*1.*qq.regular.art.*3.*q.*9 *in princ.*

QVarta ſit Concluſio, Quod licet Princeps auferendo dominium quæſitum tertio ex proprio contractu,vel aliter rem alterius vtcumque quę-
73 ſitam ex iuſta cauſa, † teneatur ad reſtitutionem pretij ſibi ſoluti,vel aliter ad eſcambium, *vt ex d. l. venditor,§.ſi conſtat,ff.cõm.præd.& d.l.*2.*C.ex quib. cauſ.ſeru.cũ alijs ſupra citatis,tradunt Innoc.in c.niſi cum pridem,in fine,de renunc.Iſer.in loc.alleg.*
74 Quod tamen non ſeruari † dixit *gl.in l.ſi lotus* 14. *in fi.ff.quemadm. ſer.amitt.quam ſequuntur Alberic. Caſtr.Capolla relati per Rol.conſ.*69.*n.*14.*li.*2.*Porc. in §.fin.inſt.de vſucap.& refert Pinell.in* 1.*p.rub.C.de reſc.vend.nu.*14.*in fine.*

Nihilominus admiſſa communi ſententia,vt pre-
75 tium ſit reſtituendum; Reſtringitur Primò,quando Princeps læderet ius tertij, vel auferret dominium ex cauſa publicæ neceſſitatis,vel vtilitatis legem cõdendo generalem *Bar.Alex.& alij relati per Affl.in*

*Conſt.Ea,quæ ad decus,n.*13.*affirmat* Dec.*poſt Alex. in plur.conſ.in c.quæ in Eccleſiarum,n.*21.*verſ.ſecundo hoc intelligitur,de Conſt.*Card.*Pariſ.conſ.*1.*nu.*46. *l.*1.*& pro abſoluto probat* Matthienſ. *d. l.*5. *tit.*10. *de donat.l.*6.*gl.*1.*&* 2.*in fi.nu.*20.*& in dialog.relat.p.*4. *c.*12.*n.*3.Dec.*conſ.*520.*n.x. verſ.quia adhoc*, & nouiſſime alijs relatis vti communiorem opinionem ſequutus eſt *Franc. Nigr. Ciriac.to.*1. *controu.iur.controu.*75.*nu.*22.*vbi nu.*23.ſubdit,& fundat,quod dicto caſu creditur Principis aſſertioni, ſe reuocare ex cauſa publicæ vtilitatis; & ideò poſſet Rex noſter ſtante vrgentiſſima neceſſitate per viam legis generalis reuocare omnia demania. De poteſtate enim, & iuſtitia Principis legem condentis,etiam ſi videatur reuocare,& reſtringere quod dedit,dubitandum non eſſe ex *Bar.Afff. & alijs probat* Pinel.*in* 3.*p. l.* 1. *illat.*16.*verſ.de poteſtate,fol.mihi* 322.*in paruis*: & puncto poſt *Ruyn.Gozad.Theſ.& alios*, probat hanc
76 opinionem *Reg.de* Ponte *in repet.lect.*8.*nu.*5.† tunc autem dicitur derogare priuilegijs per viam legis, quãdo generaliter omnibus priuilegijs certum quid continentibus derogat,non autem ſi quibuſdam certi loci,vel certarum perſonarum *Ruy.conſ.*226.*n.*12. *&* 228.*n.*4.*l.* 1.quem ſequitur *Menoch.lib.*6. *c.*40. *nu.*24.*de præſumpt.*

77 Temperatur ſecundò,† vt non teneatur Princeps reſtituere pretium,vel reſtituere iuſtum eſcambium, cum dominium alteri aufert ex iuſta cauſa antequã dominium auferat, & neq; in ipſo ablationis actu, ſed ſufficit pretium reſtituere poſt rem ablatam cum primùm poterit,vt vltra *Luc.de* Penna *in l.vlt.n.*52. *verſ.ſecundò quæritur,*C.*de loc.præd.ciu.lib.*11.quem ſequitur diſputando *Affl.in* S.*ſimiliter n.*22. *de* Ca-

pitan. qui Cur. vend. & communiter probari, *dixit D.Reg.Tap.in l.fi.ff.de Conſt.Princ.p.2.c.9.num.*49. eſt ſollemnis doctrina *Iſern.in d.§.moneta, num.*23. vbi dicit (accipiet in caſu neceſſitatis res ſubditorũ, & tunc tenetur ad pretium,ſi tũc haberet, vndè ſolueret,ſi non habet,ſoluet,quando habebit, quia in hoc eſt fauor communis boni, vt differatur ſolutio) ſequitur *Greg.Lop.in l.2.col.pen. in fi.tit.* 1. *p.2.in ver.buen cambio,* vbi dicit, opinionem contrariam
78 locum habere,† cum Princeps haberet illicò, vndè ſolueret,aliàs ſi non haberet,poterit differre ſolutionem,ſequitur *Matthien.d.c.de dona.n.* 13.*in fi.& D.*
79 *Rou.d.conſ.vlt.li.* 1. *n.*8.in caſu fortiori,† quod poſſit capere res ſubditorũ dilata ſolutione pretij,vt ſoluat quando habebit ex *Iſer. loco cit.* & ſic reſolui poſſunt dicta per *Loffr.in d.§.ſimiliter,*& quæ tradit *de Ponte d.lect.*8.*n.*24. qui *de Iſern.*nullam fecerunt mentionem.

QVinta Concluſio. Quidquid DD. noſtri diſputent,& in diuerſas iuerint ſententias dùm quæ-
80 runt,† quæ dicatur iuſta & ſufficiens cauſa,vt Princeps auferat dominium alteri quæſitùm ex proprio, vel alieno contractu,vel ad reſcribendum contra ius tertio quæſitum de iure naturali,vel gentium.

81 Et vtrum † ſtetur aſſertioni ipſius Regis atteſtantis,ſe moueri ex iuſta,vel ſufficienti cauſa, etſi cauſa reſpiciat factum proprium, vel alienum, vel etiam ſi expreſſa non fuerit, ſed veriſimiliter imaginari poſſit ad mat.*clem.*1.*de prob.*in quo DD.mirum in modum varios hac in re fuiſſe colligitur ex relatis per noſtrum Aquilinum *in repe.§.& quid ſi tantùm. l.gallus,in verſ.quid enim,nu.*112.*&* 116.*ff.de liber. & poſthum.*

Attamen duæ in hoc puncto ſubdiuiſo eliciuntur receptiſſimæ concluſiones.

82 Prima,† iuſtam cenſeri omninò cauſam auferendi dominium,& reuocandi priuilegia, & contractus ab ipſomet Principe geſtos,& iuratos, pro ſubſtituendo exercitu, & ſoluendis ſtipendijs militum pro defenſione Regni, Status, & conſeruando honore ipſius Principis,& maximè pro defenſione Fidei, & totius Chriſtianæ religionis,quæ ex conſeruatione Imperij deducitur.

84 Poteſt enim Rex,vt ait † Cyn.*in l.neminem, in fine,C.de ſacroſ.Eccl.* accipere vaſa argentea, cruces, & calices pro ſubſtentatione militum,vt habita pace reſtituat pretium,*Luc.in d.l.fi.n.*25.C.*de locat.præd. ciuil.lib.*12.*Affl.in d.c.* 1. §.*ſimiliter,nu.*21.*de Capit. qui Cur.vend.*latiſſimè *Bouad.li.*2.*c.*18.*n.*297.317.

84 *& ſeqq.in eius Politica*, ſunt enim † introducta bella pro iuſtitia conſequenda de iure gentium,*Caſtr. conſ.*399.*n.*2.*& ſeq.lib.*1. cauſas verò iuſtas ex quibus poteſt Princeps bellum inducere enumerat *Affl. in c.*1,*nu.*12. *hic finitur lex.*

85 Secunda, Credendum eſſe Principi † dùm reſcribendo contra ius tertij,teſtatur ſe moueri ex iuſta, & neceſſaria cauſa cum ſubſcriptione ſui conſilij, & quæſtoris,vt diſcurrit *Iſer.in c.*1 *n.*14.*&* 16.*qui ſuc. ten.il primo,vbi* Lipar.*in addit.lit.I. verſ.ſed nunquid Affl.nu.*68.*& in c.vnico de controu.apud pares term. poſt nu.*13.*& Lipar.lit.*C. *ver.quæſtoris, Gram.latè dec.*65.*ex n.*62.*Affl.n.*62. *verſ.vnum tñ, idem Affl. in c.Imper.q.*24.*n.*65. *in c.*1.*nu.*15. *qui teſt. ſunt neceſſ.in c. ſancimus quo temp.miles, in Conſt. vt vniuerſis,n.*40.*& in c.*1.§.*ſimiliter, nu.*64.*de Capit.qui Cur.vend.* dum ſe remictit ad dicta per eũ poſt *Iſer.*

de contr.ſeu.apud pares, D. *meus* Capyc.*in repe.l.Im-*
86 *per.col.6. verſ.eſt tamen differentia, car.5,* † vbi ex hoc monet Secretarios, & Officiales; quod aduertant, quæ ſubſcribunt, quia ſubſcribendo præiudicant partibus.

Vndè cum in caſu præſenti Inuictiſſimus Rex noſter pleniſſimè atteſtatur de maxima, vrgentiſſima, & neceſſaria cauſa, quæ etiam notoria eſt, & omnibus euidentiſſima, & amplius ſe neceſſitate preſſum,
87 vt aliter nullo modo conſuli poſſit, † quod in ſuo caſu deſiderauit *Dom. Capyc. ſæpius citanda dec.*166. *nu.*7.*&* 8. vbi cum de hoc vltimo non conſtaret ex dicto Regis, neceſſarium fuit adhibere oretenus teſtimonium Dom. Regentium, & tamen fuit admiſſa probatio vt legitima, caſus noſter ex his erit extra omnem dubitationem.

88 Nec eſse noſtrum, † nec minus vtriuſque Senatus, à quibus petitur conſultatio, diſcutere de iuſtitia cauſæ, neque an aliter conſuli poſſit; ſed ſufficere Regem pijſſimũ id mandaſſe, & plenè de neceſſitate cauſæ reſpiciente publicam vtilitatem atteſtatum fuiſſe cum conſilio eorum, quorum proprium eſt munus conſulere, quæ ad ſtatus, & bellicas expeditiones
89 pertinent, † etiam, quod concernãt hæc bella extra Regnum, latè probat in proprijs terminis D. *Rouit.d. conſ.vlt.n.*1.*li.*1. *D.Reg.Valenz.d.conſ.*99 *n.*1. *&* D. *Reg.de Pon.in conſ.*15.*ex nu.*12.*ad* 15 *lib.*1. vbi reſpondit pro Ill. Principe Hoſtiliani contra Ciuitates Butonti, & Vigiliarum in caſu excambij Arcis Sablonetæ, in quo facta fuit conſultatio per Regiam Cameram in fauorem Fiſci, & breuiter reſoluit omnia, quæ in contrarium latè ſcripſit Dom. Bammacarius pro Demaniorum irreuocabilitate.

Au·

90 Authoritas enim† ſuſcipiendi bellum eſt in Principe,& credi oportet conſilio Expertorum in arte bellandi,& parendum eſt in his, quæ ab bellum pertinent,& ob id tenentur Barones, & vaſſalli adiuuare Regem bellantem extra Regnum,cum hoc totum ad Regis,& nedùm Regni,ſed totius Monarchiæ, & Chriſtianæ Religionis tutelam pertineat,vt Rex ipſe plenè teſtatur,& de ſe patet *Iſer.in c.1.§.ſed neq; alia*
91 *iuſtior,ex n.41.verſ.ſi habeat*,† vbi ex *Valer. & Seneca* commemorat exempla illorum, qui vt optimi Duces potius decreuerunt inuadere Hoſtes intra ipſorum lares,vt arcerent in curſus à proprijs Regnis, *Quæ ſit prima cau.beneſ.amiſſ.*idem *Iſer.latè in c.1. n.6.7.& 8.Hinc finit.lex*,ſequitur *D.meus Capyc.in repet.l.Imperialem,§.firmiter,col.2.verſ.ſublimita,& Camer.in d.l.car.34.col.3.in fi.verſ.ſed tunc viden-*
93 *tur*; † in Principe enim etſi non appareat, præſumitur iuſta cauſa bellum indicendi *Panorm.in c.1.de tregua,& pace*,cum alijs *à Menoch.de præſumpt.li.6. cap.96.nu.2.& 7.*

Et quando eſſet dubium,an iuſta ſit cauſa bellum indicendi vel nè, ſubditis non licet hoc perquirere,
94 quia talis perquiſitio eſſet ſcrupuloſa, nec tenetur Princeps cauſam animi ſui morus ſubditis patefacere,ſed ſufficit,quod conſilium approbet, alioquin eſſet in poteſtate ſubditorum,an vellent Dominum adiuuare,ſiquidem negando,efficerent rem dubiam, & ſic poſſent ſe excuſare,quod non eſt ferendum, ſufficit enim Principem eſſe Conſiliarium, vt poſt *Iſer.in d.c.1.hinc finitur lex,& Aſfl.ibid.2.not.n.7.& ſeq.*tradit *Iacobin.in ſua inueſt.verſ.& promiſerunt, verſ.quinto quæro*, cum alijs per *Rol.d.conſ.1.nu.91. cum ſeq.*

Solius

95 Solius enim Principis proprium eſt, † vt eius facti ratio,& cauſa iuſta præſumi debeat, & ſi non appareat,& conuenit illud *M. Terentij apud Tac. li.6. annal.* Non eſt noſtrum, inquit, extimare quem ſupra cœteros,& quibus de cauſis extollas: Tibi ſummũ rerum iudicium Dij dedere, nobis obſequij gloria relicta eſt; alia plura etiam expendit *Acac.lib.3.c.9. de priuil.* quem non tranſcribo.

Vndè poterimus concedere facultatem eligendi, quid velint aduerſarij in hoc articulo. Si enim admittemus opinionem affirmatiuam. Quod credatur Principi ſupremo adeſſe iuſtam cauſam, etiam in his,
96 in quibus libere diſponere non poteſt, † dùm tertio præiudicat in quæſitis iure naturali, vel gentium; etiam ſi agatur de graui præiudicio, cuius ſententiæ fuerũt *Cyn. Iac. de Arena,& Bal. in l. reſcripta, n.* 10. *C. de precib. Imp. off. Butrig. in l. fi. C. ſi contra ius, cum alijs per Alex. cons.* 203. *n.* 11. *verſ. & in tali ſupremo*
97 *li.6.& melius cons.* 224. *n.* 8. *eo. lib.* † vbi in ſpecie conſuluit potuiſſe Pontificem reuocare proprium contractum iuratum, in quo promiſerat inter alia Cardinalibus non infeudare Terras Eccleſiæ,& præſumi id factum ex iuſta cauſa, in quo eodem caſu conſuluit latiſſimè *And. Sicul. cons. ſuor. omnium* 1.

Quam pro magis receptam ex DD. dinumeratione
98 † deſcribit *Gabr. de prob. concl.* 2. *nu.* 28. *&* 30. & expreſsè hanc eſſe magis communem,& ita DD. dicere, aſſeuerauit *Iacob. phil. Portius in ſuis concl. lib.* 5. *c.16. verſ. tenendo ſecundam opinionem*, quidquid negatiuè eſſe magis receptam dixerit *Menoch. lib.2. de praeſumpt. c.10. n.* 55. *&* 56. cum tamen contrariam affirmatiuam vti veriorem,& fortè receptiorem ipſe ſequutus fuerit *cons.* 100. *n.* 26. *verſ. reſpondeo, lib.* 1.

Et cum hac affirmatiua conſedit omnibus relatis diſtinguendo dicta DD. *Maſcar.concl.*1233.*nu.*107. & 108. qui ſaltim conceſſit, vt affirmatiua procedat indubitater vbi Rex expreſſit cauſam, vel ſaltim, qđ

99 licet non faciat exactam probationem; † operatur tamen talem præſumptionem, vt transferat onus probandi contrarium *nu.*109. & 110.

100 Et ſi negatiua magis arrideat, † Limitatur Primò, non procedere in diſpoſitione Regis cum conſilio, & ſubſcriptione quæſtoris, iuxta ſingularem doctrinam *Iser.in c.*1. *ſub n.*42. *qua ſit prima cau.beneſ. amiſſ.* & *ex dec.Capy.*166. *n.*7. limitat in ſpecie *Gabr.d.concl.*2.*n.*34.*verſ.tertiò limita,* latiſſimè *Roſ. infrà latius citando conſ.*1.*ex n.*84.*ad* 94.& *n.*194. *lib.*2. Vbi conſuluit in reuocatione priuilegij, quod tranſiuit in contractum præſumi iuſtam cauſam in Principe, ſequitur remiſſiuè *Maſcard. d.concl.*1233. *n.*115. & *D.Reg.de Pon.conſ.*70.*n.*36.*li.*1. hanc etiā limitationem latè fundat *D. Reg. Tap. in l.fin. c.*9. *p.*2.*nu.*47.*de Conſt.Princ.* videndus *Conſ.Paſch.p.*1. *c.*1.*n.*78.*de virib.patr.pot.* & *Nicol.de Paſſerib.in tract.de verb.enunciat.lib.*2.*c.*4.*n.*27.*poſt tract.de ſcript. priuata.*

101 Limitatur ſecundò, † non procedere negatiuam opinionem, vbi Rex teſtatur in ſua diſpoſitione ſe diſponere ex cauſa publicæ vtilitatis, vel neceſſitatis, quia Principi expreſsè atteſtanti ſe reuocare priuilegium, vel etiam contractum ex cauſa communis boni, vel alterius cuiuſcunque publicæ vtilitatis, ſine dubio credendum eſt, nec aliud vlterius inueſtigandum conſuluit *Alex.conſ.*101. *n.*7. & 8. *in* 1. 216.

102 *nu.* 21. *in* 2. † adeout nulla admictatur probatio in cōtrarium *Fulg.conſ.*143.*n.*5. quos refert, & ſequitur

tur *Affl.in d.c.1.n.71.in 2.lim.qui ſucc.ten.* qđ latius confirmat *Rol.d.conſ.1.ex n.190.li.2.D.Reg.Valēz.conſ.4.n.116.& conſ.99.n.1.Farin.q.63.n.82.Mau.Burg.de mod.proced.ex abrupt.q.61.nu.12. Decian.conſ.18.lib.1.nu.274.Ill.Card.Tuſc.concl.924.nu.4. Maſcar. concl.1234.* & nedum ſtatur aſſertioni Prin-
103 cipis,† verum etiam eius Locumtenentis,vt in pũcto conſuluit D.*Camill.de Medic. meus Socer in conſil.60.nu.1.*

104 Tertiò fallit † cum Princeps aliquid narrat tanquam factum notorium, quia nedùm in proprio facto (in quo nos verſamur) ſed etiam in facto alieno Principi aſſerenti aliquid præſertim motu proprio, plena fides adhibetur, cum id aſſerere videatur tanquam legitimè informatus,vt eſt notorium,de quo in caſu præſenti *Alex.Soccy.Crauet.Gram.Rebuff.Pariſ.& alij relati à* Menoch. *d.conſ.100.nu.22.23.24.& 32.lib.1.Affl.in d.c.1.qui ſucceſſ.ten.in verſ. ſextò fallit,num.75.*

Quinimò generaliter credendum eſſe Principi in hac materia,quando cauſam exprimit,vel iuſta cauſa apparet,vel etiam imaginari poteſt,& quod DD. in contrarium incautè citati non loquantur cũ ipſe
105 Princeps cauſam exprimit; † ſed quando cauſa à Principe non allegatur,nec imaginari pốt pleniſſimè probat ex DD.in contrarium citatorum declaratione *Menoch.d.conſ.100.n.26.verſ.reſpondeo primò,* & melius *nu.31.& 32.*& aurea ſunt verba *Bal.in propoſito conſ.328.n.8. verſ.porrò in* Principe,*lib.1.* & in hac opinione ſreſidere videtur *Pereg.poſt* Ruy.*& alios de iure Fiſci lib.1.§.hactenus,n.69.in fine.*

106 Et latiſſimè † hanc opinionem affirmatiuam vti veriorem,& magis communem generaliter ſubſtinet

Ferdin.Loazes in ſæpius cit. ſing. conſ.in reſponſ.ad 5.
& ſextũ fundamentũ part.contr.ex n. 134. *vbi n.* 142
107 *ex Bald.*probar, † non eſſe à Regibus, qui rationũ
calculis ſuppoſiti non ſunt, exigendam ſcrupuloſam
inquiſitionem, qđ optimè probat *Cæuall.lib.* 1.*pract.*
*qq.com.contr.com.q.*578. *ex n.*25. vbi amplius dicit
108 in puncto, † ſemper eſſe credendũ Regi dicenti eſſe
conſtitutum in neceſſitate ad defendendam Religio-
109 nem Chriſtianam *ex Oldr.Alex.Rol.& alijs,* † & q
tam circa iuſtitiam cauſæ belli indicti, quàm circa
neceſſitatem, qua Princeps præmitur, ſit eidem omni-
nò credendum, remota omni ſubtili inquiſitione, ſi-
cut faciunt quidam Decuriones timoratæ conſcien-
tiæ aliquarum Ciuitatum; quæ à iure improbatur;
*l.doli in fi.ff.de nouat.*vt latius ipſe proſequitur omni-
nò videndus.
110 Et tandem † limitatur opinio negatiua de con-
ſuetudine Regum totius Mundi, vt vbi exprimunt
cauſam eis adeò credatur, vt contrarium probari nõ
poſſit, vt teſtatur *Bal.conſ.*326.*n.*10. *verſ.item omnes*
*Reges mundi, & conſ.*228.*n.*8. quem ſequitur *Aff.in*
*d.c.*1.*qui ſucc.ten.n.*78.*Rol.d.conſ.*1.*n.*193. *Menoc.d.*
*conſ.*100.*nu.*26.*in fi.in princ.Maſcar.d.concl.*1233.
*nu.*119.*& Io.Petr.Fontanel.to.*1.*de pact.nupt.clau.*4.
*gl.x.p.*2.*n.*28.*poſt alios ibid. cit.* & de Conſuetudine
omnium Regum mundi etiam teſtatur *Dom. meus*
*Capy in c.Imperialem, fol.*4.*verſ. adde.*

Ex quibus euidenter patet quam obſcurè, & intri-
catè hanc materiam tractauerit *Petra* ſibi ſæpiùs
de more contradicendo *in d.tract.de pot.Prin.in fin.*
oper.§.circa ſecundam principalem concluſionem, præ-
ſertim *dum n.* 53. *&* 54. ex ſuo capite recedere co-
natur à recepta opinione; & diminutè loquutus fuit

Me-

*Menoch.d.lib.2.de præſumpt.c.*10.*in fi.* cuius tamen dicta ſupplenda ſunt *ex d.eiuſdem conſ.*100.vbi optimè de more loquitur.

Nec prætermittendum iuſtiſſimam cauſam dici,
111 nedùm quando adeſt bellum in Regno,† verũ etiã ſi adſit extra Regnum, ex traditis per *D.Conſ.Geor.* 1 *lib.*1.*rep.feud.c.vlt.n.*40.*& ſeqq.f.*440. *moder.Montanus in l.Imperial §.firmiter,n.*35.*& ſeq.f.*152.*de prob.feu.alien.per Frid.& de.Ponte d.conſ.*15.*n.ij.li.*2. 1

SExta Concluſio. Regem poſſe bona, & Caſtra ſui demanij alienare, & vaſſallos, ſiuè ſubditos etiam
112 inuitos cum toto Caſtro,ſiuè feudo,†ex diſpoſitione iuris communis alijs inferioribus maximè infeudando ſubijcere.

113 Et fortiùs ex vetuſtiſſima conſuetudine † præſcripta per Inuictiſſimos Reges noſtros in hoc Regno poſſe Caſtra,& Ciuitates quæcunque ad libitum infeudare,etiam ſubditis reluctantibus.

114 Cuius concluſionis,† primum caput probat *Iſer.* 1 *in c.*1.*n.*10.*de his qui ſeu.dare poſſ.in c.*1.*nu.*1.*de natu.feu.in l.Imper.verſ.Nec Dominus,poſt n.*44.*verſ.ex his oritur quæſtio,de prohib.alien.per Frid.* vbi refert, qòd licet Papa Honorius ſuadendo voluerit Regem Siciliæ abſtinere ab alienatione demaniorum nihilominus ex quo in pactis, & conuentionibus Regni inter Romanam Eccleſiam, & Carolum I. hæc non
115 ſunt prohibita videntur conceſſa,† quod addit videri expreſſum,*in Conſt.Regni dignum*,vbi de ſpeciali dono Regum Regni demania conferuntur,ſicut eſt de iure communi *ex vulg. c.intellecto de iureiur.* vbi patet alienationem permitti,niſi grauiter diminueretur,vel læderetur honor,& corona Regis,in quo quidem,*vt Bal.ibi notat,poſt n.*5. *in d.c.intellecto*, nulla

fit

fit mentio de infeudatione, ſed ſolùm de omnimoda
alienatione, per quam omne dominium transfertur
(non enim, vt *Bal.* ſubdit, videtur lege cautum quod
liberi Reges iurent non infeudare, & maximè quando
pacem inuicem faciunt, vel guerram à certo tempo-
116 re inuicem futuram euitant, † propter quod in pi-
gnus pacis fit infeudatio, etiam maximi Comitatus,
vel Ducatus, imò eſt expreſſum, quod fieri poteſt, &
117 ſeruari de iure debet. † Præterea honor Regis au-
getur per dignitatem ſubditorum, & fit Status Regis
magis potens, honorabilis, & magis timendus, imò ex
antecedenti poteſt contingere, quod eodem die im-
perium Regis ſurgat à mortuis, præſupponendo, qđ
debet præſupponi, ſcilicet conſeruatiua fidei hinc, &
inde) Ex quibus verbis *Baldi* clarè patet, etiam pō-
derando dictionem, ***maximè***, quod ſemper infeuda-
tio permictitur, quia per eam nec Status, nec Coro-
na læditur.

118 Et ſic quod diſtinctio *tex. in d. c. intellecto*, vt Im-
perator, & Rex ità demũm poſſint alienare demania-
lia, vel regalia, ſi alienatio non tendat in grauē Im-
perij, vel Status læſionem, & diminutionem Regiæ
dignitatis, procedat tantum in totali alienatione, vbi
dominium directum, & vtile, omneq; ius à Rege cō-
cedente abdicaretur, non autem in infeudatione, quę
velut, vt plurimum vtilis generalitér eſt permiſſa vo-
luerunt, *Inn. in c. grandi, n. 1. in fi. de ſuppl. neglig. præl.*
Bal. in l. 1. C. vndè cognati, & in prælud. feu. col. 13. vbi
Præpoſ. col. 3. Panor. in conſ. 3. q. 35. n. 12. vol. 2. Ang. in
l. contra iuris, ff. de pact. Caſtr. conſ. 74. quia fruſtrà
nu. 7. verſ. & finaliter, lib. 1. Alex. conſ. 1. nu. 5. vol. 5;
quos refert, & ſequitur *Affl. in prælud. Conſtit. Regni,*
q. 24. poſt nu. 6.

19 In quo pulchra ſunt verba † *Oldradi* loquentis de Principatu Achaiæ conceſſo per Regem Carolum II. Principi Tarẽtino *conſ.* 159.*poſt n.* 11. (circa quod etiam attendatur, quod infeudatio facta per Principem non videtur eſſe talis alienatio, quæ ſub permiſſione non cadat, quia nec alienatio ſimplex eſt, ſicut dicitur de manumictente ſeruum, quia non videtur totaliter deſijſſe eſſe manumictentis, qui de ſeruo factus eſt liber, ff. *de hared. inſt. l. talem*) refert, & ſequitur *Crau. conſ.* 54.*n.* 2. vbi probat poteſtatem magni Principis circa infeudationẽ conſiſtere in demania-
120 libus nunquam infeudatis, † ſiquidem quòad ſolita infeudari nullum eſt dubium, ſiquidem videmus magnos Principes infeudare Ducatus, & Marchionatus, vndè iura, & DD. loquentes de ipſorum poteſtate intelligẽdi ſunt de demanialibus nõ ſolitis infeudari.

Nec etiam omnis totalis alienatio eſt interdicta,
121 † niſi illa, per quam grauiter læderetur honor, & Status Imperij, vel regalis dignitas, nàm propriũ eſt Regum donare, *c.* 1. *de donatio.* vt in ſpecie declarat *Panor. in d. c. intellecto, n.* 7. *poſt* Innoc. *ibi, Innoc. & Io. Andr. in d. c. grandi,* Bar. *in l. prohibere, § planè, ff. quod vi, aut clam, per tex. in c. Abbate, ſanè, de re iud. in 6. cum infin. concord. per Garz. Maſtril. de magiſtr. to.* 1. *cap.* 12. *in princ. & per totum.*
122 Dicitur † autem alienatio in præiudicium, vel diminutionem Status Imperij, vel Regiæ dignitatis, qñ Imperator alienaret quotam Imperij, puta tertiam, vel dimidiam, ſecus verò quando donat, etiam ſi liberè concedat aliquas res, loca, vel Caſtra Imperij, vel Regni, *Bal. in l. ſi certarum, in fi. verſ. vltimo quia, ff. de mil. teſtam.* vbi facit differentiam inter quotam, & res certas, ſiuè particulares, & indè infert (quod li-

cet Imperator non poſſit donare quotam partem Imperij, poteſt tamen donare certas Ciuitates sm̃ DD.
123 *Hac Bal.*) † addit *Ang.* quod poſſit donare vnam Ciuitatem, vel plures, quod dicit eſſe verum cõmunicando ceſſionario Imperium, nàm ipſe conſtituit Reges, Principes, & Duces, non autẽ poteſt abdicando à ſe iuriſdictionem omninò, Hęc ille, vel ſi alienaret claues Imperij, quæ tenetur conſeruare ſucceſſori, alioquin diceretur proditor, vel ſi viſcera Imperij exuiſceraret, quia diceretur homicida propriæ dignitatis, ſed res, & Caſtra particularia benè donare poteſt, *Bal. in c. licet cauſam, n. 6. de probatio. & in c. fi. in*
124 *de re iud.* † Ea enim dicitur alienatio prohibita, cũ eo modo plura Caſtra, & Ciuitates alienant, expropriando, & pęnitus abdicando omne dominium, iuriſdictionem, & dignitatem, tunc diceretur deformare principatum iuxta *d. c. intellecto*, ibi, (in præiudicium Regni ſui, & cõtra Regis honorem) & paulò poſt, ibi: (quia in ſua coronatione iurauerat) iura Regni ſui, &
125 honorem Coronæ illibata ſeruare) † ſecus verò ſi alienat retinendo directum dominium, vel ſaltim ſuperioritatem, docet *Bal.* diſtinguendo magiſtraliter *in prælud. feud. nu.* 32. & ſequuntur alijs relatis *Alex. conſ.* 1. *nu.* 19. *lib.* 5. loquens de conceſſione facta per
126 Ducem Regij, *vbi n.* 20. *ex eod. Bal.* probat, † Regẽ poſſe aliquam partem iuriſdictionis ſui Regni alteri quòad vtile ius in feudum concedere, vbi *Moder. Pariſ. in add. lit. E. ver. modicum*, allegat ad idem *Iſern. Imol. Mart. Laud. Iacob. Socci.* Bertran. *Præpoſ.* & alias *ſe idem dixiſſe in Conſuet. Pariſ. & idem Alex. cõſ.* 24. *n.* 22. *li.* 5. quem latiùs refert, & ſequitur *Iaſ. omninò*
127 *videndus conſ. x. ex n. 4. lib.* 3. qui conſuluit, † conceſſionem plurium Caſtrorum, & locorum cum iuriſdi-

riſdictione factam per Marchionem Mantuæ non fuiſſe in magnum præiudicium Status Marchionalis; ſequitur *Natta conſ.636. vbi ex Oldrado, Alb.Bald.* & alijs probat, omni iure etiam permiſſam alienationem plurium Ciuitatum, & relato *Io.de Anan.conſ.*81 qui conſuluit valere donationem Ciuitatis Aſtenſis
128 factæ per Ducem Mediolani, infert; † quod ſi id potuit Dux prædictus, veluti Imperij Vicarius, multò fortiùs Imperator ipſe; cui addi poterit; quod ſi id poteſt Imperator, multò fortiùs id poterunt Reges, qui pleniorem habent poteſtatem in infeudando ipſo Imperatore, & liberius infeudant, cum plus iuris habeant in ſuis Regnis, quam Imperator in Imperio, &
129 maximè in Rege noſtro, † qui eſt Monarca, & dicitur in Regno ſuo tanquàm corporalis Deus, vt ex *Iſer.Bal.Aluar. & alijs probat D.Capyc. in inueſtitu.*
130 *ver.feudum dant, verſ. Reges etiam, car.*151.† & ita intelligenda ſunt dicta per eundem *D.Capy.in d.ver. feudum dant* 24.*concl.verſ.& dicit And.* Quæ omnia latiſſimè, & cum iudicio, vt ſolet, comprobat *Menocb. de arbit.lib.*2. *cent.*6.*caſu* 559. vbi dinumerando caſus, & DD. loquentes de ænormi lęſione, quę inſurgit
131 ex magna alienatione, † excludit omninò caſum, vbi magnus Rex infeudat plures Ciuitates, & Caſtra, & ob id dixit *Menocb.n.*5.*Neuiz.conſ.*12.*nu.*66. ſaluari poſſe ex eo ſolum, quod loquutus fuerit de Rege Galliarum, qui vt Comes Aſtenſis donare non potuerit plura Caſtra d. magni Comitatus.

132 Ex quibus concluditur, † quod tunc tantum dici poterit Imperium, Regnum, vel Prouincia lędi, & habere locum diſpoſ.*c.intellecto,* cum ita Caſtrum, vel Ciuitas alienatur, vt nedùm nullum dominium directum, nec vtile, ſed nulla iuriſdictio, nullaque ſupe-

rioritas,nec alius ius reſeruatur alienāti,ſecus vbi aliquid reſeruatur,vt fit in infeudationibus *vt* 22.*DD. cumulat* Menocb.*conſ.*961.*ex n.*21.*lib.*x.*&* 54.DD: *deſcribit idem Menocb.in conſ.*M 111.*n.*18.*verſ.*8.*& vltimo iunćto n.*59.*verſ.tertius eſt caſus,lib.* 11. poſt relatos *per Vaſq.lib.*1.*contr.ill.c.*4. *ex nu.* 1. vbi fatetur communem.

Vel vbi Caſtrum, vel Ciuitas eſſent in limitibus
133 Imperij,vel ita muniti, vt ex eorum alienatione magnum detrimentum eucnire poſſet ipſi Regno, ob dubium nè ab ipſo Principe donatore deficeret, arg. *l.*1.*vbi gl.C.de fund.lim.& lim.lib.*11. *& ex Neuiz. & Grato, probat idem* Menocb.*d.conſ.*M 111. *nu.*58. *verſ.ſecundus eſt caſus*,quæ loca,& Ciuitates Caſtris
134 munitas, & limitaneas; ✝ quinimò, & plures alias Rex noſter prudentiſſimus expreſsè excipi mandauit ſuis in literis in præſenti caſu,in quo, & alia quoque Ciuitates,& Oppida excipit alijs iuſtis de cauſis.

135 Quinimò Rex,etiam valdè prætioſa Regni,✝ putà aliquam magnam Ciuitatem, ſiuè inſignē in feudum concedere poteſt, dummodò id faciat cum cōſilio,*vt ex Card.*Ias. *Corseto, & alijs probat Petr.de Greg.de conceſſ.feu.p.*1.*q.*5.*nu.x.vers.secundò limito, vbi Maſtrill.in add.addit* Bal. Aluar.Fœlyn.Gram.*&* Rolan.exemplo Pontificis,quem decet ardua expedire cum conſenſu Cardinalium.

Et licet Rex faceret multas, & diuerſas donationes,quæ ſimul vnitæ videri poſſunt exceſſiuè,non ta-
136 men reuocantur,✝ niſi ille,quæ verè fuerint exceſſiuè,vt ex *Luca* firmat *Aſſl.in prælud.d.q.*24.*n.*6.
137 Qui hoc amplius declarat,✝ & limitat, non procedere,in conceſſionibus factis in feudum,quia tunc non poſſunt dici exceſſiuè,& ſic ceſſat reuocatio, vt

rećtè

rectè legenti *Affl.patebit d.num.6. verſ. Et nunc dico vnum quod non dixi.*

Quinimò idem *Affl.in l.Imper.§.præterea Ducatus*
138 *in 3.notab.n.49.verſ.benè ſuper hoc*, dixit, † quod etiam ſi plures alienationes,ſiuè donationes ſint factæ diuerſis tēporibus,quæ videri poſſunt exceſſiuè, tamen non fit coaceruatio,& ſic nulla ipſarum reuocatur,allegans *glo.&* DD.*in c.1.de don.& Imola ibi*, dicentem,quod hæc eſt magis communis opinio, & ita ſunt declaranda dicta per eundem *Affl. in rubr. quæ ſunt regal.in princ.ex nu.61.verſ.nunc venio ad quintam,& præcipuè n.65.* vbi loquens in alienatione regalium,ponderando dicta *Lucæ de Penna*, dicit
139 ipſum non diſſidere ab *Iſer.* † & loquitur expreſsè de pluribus donationibus ſimul iunctis, vt expreſsè poſt *nu.65.*ibi (ſicut dicimus, quod plures donationes ſimul iunctæ inofficioſè reuocantur, *l. 1. & 2. C.de inoff.don.*& loquitur etiam de alienatione regalium per viam donationis ſimplicis, non autem de infeudatione,vt clarè patet ex conteſtu; Cuius opi-
140 nio, † vt validæ ſint cenſendæ huiuſmodi alienationes,& donationes, nec talem coaceruationem ad ipſas infringendas eſſe admittēdam, ex eo quod futuræ ſint in detrimentum Coronæ,cum triſtes euentus minimè habendi ſint in conſideratione, & multo minus in Principibus,à quibus potius ſperandum eſt augmentum Status,quam diminutio ex *Diuo Auguſtino*,& alijs latè firmat A*mad.de Pon.d.tit.de his qui feu.da.poſſ.ex n.67.in verſ.ſed hæc opinio*,vbi ità dicit eſſe intelligenda dicta *glo. & Iſer.in Conſt. dignum*, & dicta per A*ffl. in loc.præd.*

141 Ex quibus patet, † non eſſe admittendam reſtrictionem eorum,qui contra receptam,& communem

diſtinctionem ſine fundamento auſi ſunt reſtringere, atq; arctare poteſtatem Principis, etiam circa infeudationem omni iure permiſſam.

Vt ſcilicet nec infeudare valeat Princeps paſſim modò vnam, modò alteram Ciuitatem, nè ex ſucceſſiuis infeudationibus daretur proceſſus in infinitum, ex quo Regnum exinanirent, vel in totum annihilarent, ſeù deſtruerent, cuius opinio Auctor affertur *Martin.Laud.in c.* 1.*n.*25. *de his qui feu.da poſſ.* prout ipſum refert *Iaſ.in prælud.n.*77.*&* *Iaſ.* ſolius authoritate ſubnixus ſequi videtur *D.Capyc. in d.ver. feudum dant, concl.*24.*verſ.ſecunda declaratio, Iacob. ver.in feudum, n.* 2.*in fi.Pet.Greg.d.p.*1.*q.*5.*iu* 1,*lim. nu.*10.|& refert ſimpliciter *Intrigl.p.*1.*q.*53.*nu.*191.

142 Siquidem falſum eſt fundamentum, † quod ex infeudationibus retento directo dominio, & iuribus dominicalibus, vel etiam ſaluis iuriſdictionis reſerua-
143 tione facta læſio nulla contingere poſſit, † etiam ſi plures Ciuitates infeudentur, vt ex *Oldr.Ang.Dec.in plur.conſ.Socci.Iun.Alber.* & alijs probat *Crau.conſ.* 999.*n.*1.*in fi.verſ.quin etiam ſi Ciuitatis*, vbi amplius
144 ſubdit, † quod tunc tantum dicitur magna læſio, cum ſeruituti, aut poteſtati alienæ Regnum ſubijcitur, vt in caſu *Oldr. conſ.*231. *in fine*, vel cum Regni Monarchia, aut ipſius Coronæ honor diminuitur, iuxta exempla *Bald.conſ.*171.*lib.*1. *& Socc.Iun.conſil.*60.*nu.*53.*lib.*3.

145 Nec *Mart. Laud.* dictum obſtat, *& Iaſ. in* DD. *prælud.n.*77.*verſ.limitat tamen not.Mart.* poſtquam allegauit generalia ſcilicet not. *in cap.grandi*, *& in cap.intellecto*, remictit ſe ad infra dicenda, *vbi nu.*78. *verſ.*5.(Et ſic ſubtiliter aduertis) ſubjcit quod dicta limitatio procedit iuxta opinio eorum, qui ad cognoſcen-

121

ſcendum an ſit magna, vel parua læſio non faciunt differentiam, an Princeps abdicet à ſe omne dominiũ cum iuriſdictione, & dignitate, an verò retineat ſaltim directum dominium, vel ſuperioritatem, ſed ſolũ iuxtà opin. eorum, qui hoc ſolum agerunt, an donatio, vel alienatio cedat in magnam diminutionem
146 Regni, an verò in non magnam, † Vndè cùm prædicta opinio ſit magis communiter recepta, vt omninò in materia *d.c.intellecto, & c.grandi*, ſit diſtinguẽdum, an alienatio fiat in totum, vel directo dominio, aut ſuperioritate retenta, vt ſupra conſequens eſt, vt limitatio prædicta *Mart.Laud.* quæ dumtaxat locũ habet data pro vera opinione, reprobata magis cõmuni ſit quoq; falſa, & contra communem, & ſic cũ eo corrunt dicta per *D.Capyc.& alios*.

147 Et quoniam, † quænam dicatur magna alienatio, vel parua, ex qua inſurgat læſio Status, aut Coronæ, eſt inueſtigandum ex qualitate perſonæ dantis, accipientis, ex re ipſa conceſſa, & ex cauſa, *vt ex Luca in l.contra publicam, C.de re milit. lib.12. tradit Aſſl. in d.rub.quæ ſint regal.nu.64.& 71.in fine*, vbi dicit *Lucam* in hac quæſtione prolixo ſermone, tandem concludere, reſpondendum eſſe iuxta perſonarum, & cauſarum qualitates, *arg.l.in fundo, ff.de rei vend. & c.& ſi quæſtiones, de ſymon. Dec.infra allegando conſ. 288.incip.nõ eſt paruus ponderis, n.2.verſ.accedit, iun-*
148 *cto verſ.vltimò non obſtat, in fine d.conſ.* † vbi loquitur de legato facto per Regem Catholicum Reginæ Ioannæ ſorori relictæ Regis Ferdinãdi de bonis, & feudis, quæ tenebat in hoc noſtro Regno Neapolitano.

149 Nemo aſſeuerare poterit, † immoderatam eſſe alienationem, quam Rex noſter, tàm maximus Mo-

Et cum hac affirmatiua conſedit omnibus relatis diſtinguendo dicta DD. *Maſcar.concl.*1233.*nu.*107. & 108. qui ſaltim conceſſit, vt affirmatiua procedat indubitàter vbi Rex expreſſit cauſam, vel ſaltim, qđ
99 licet non faciat exactam probationem; † operatur tameņ talem præſumptionem, vt transferat onus probandi contrarium *nu.*109.& 110.

100 Et ſi negatiua magis arrideat, † Limitatur Primò, non procedere in diſpoſitione Regis cum conſilio, & ſubſcriptione quæſtoris, iuxta ſingularem doctrinam *Iser.in c.*1.*sub n.*42.*quæ ſit prima cau.beneſ. amiſſ.* & *ex dec.*Capy.166.*n.*7. limitat in ſpecie *Gabr.d.concl.*2.*n.*34.*verſ.tertiò limita*, latiſſimè *Rol. infrà latius citando conſ.*1.*ex n.*84.*ad* 94.& *n.*194. *lib.*2. Vbi conſuluit in reuocatione priuilegij, quod tranſiuit in contractum præſumi iuſtam cauſam in Principe, ſequitur remiſſiuè *Maſcard. d.concl.*1233. *n.*115.& *D.Reg.de Pon.conſ.*70.*n.*36.*li.*1. hanc etiã limitationem latè fundat *D. Reg.* Tap. *in l.fin. c.*9. *p.*2.*nu.*47.*de Conſt.Princ.* videndus *Conſ.Paſch.p.*1. *c.*1.*n.*78.*de virib.patr.pot.* & *Nicol.de Paſſerib.in tract.de verb.enunciat.lib.*2.*c.*4.*n.*27.*poſt tract.de ſcript.priuata.*

101 Limitatur ſecundò, † non procedere negatiuam opinionem, vbi Rex teſtatur in ſua diſpoſitione ſe diſponere ex cauſa publicæ vtilitatis, vel neceſſitatis, quia Principi expreſsè atteſtanti ſe reuocare priuilegium, vel etiam contractum ex cauſa communis boni, vel alterius cuiuſcunque publicæ vtilitatis, ſine dubio credendum eſt, nec aliud vlterius inueſtigandum conſuluit *Alex.conſ.*101. *n.*7. & 8. *in* 1. 216.
102 *nu.* 21. *in* 2. † adeout nulla admictatur probatio in cõtrarium *Fulg.conſ.*143.*n.*5. quos refert, & ſequitur

tur *Afſl.in d.c.1.n.71.in 2.lim.qui ſucc. ten.* qđ latius confirmat *Rol.d.conſ.1.ex n.190.li.2.D.Reg.Valēz. conſ.4.n.116.& conſ.99.n.1.Farin.q.63.n.82.Mau. Burg.de mod.proced.ex abrupt.q.61.nu.12. Decian. conſ.18.lib.1.nu.274.Ill.Card.Tuſc.concl.924.nu.4. Maſcar. concl.1234.* & nedum ſtatur aſſertioni Prin-
103 cipis,† verum etiam eius Locumtenentis,vt in pū-
cto conſuluit D.*Camill.de Medic. meus Socer in conſil.60.nu.1.*

104 Tertiò fallit † cum Princeps aliquid narrat tanquam factum notorium, quia nedùm in proprio facto (in quo nos verſamur) ſed etiam in facto alieno Principi aſſerenti aliquid præſertim motu proprio, plena fides adhibetur, cum id aſſerere videatur tanquam legitimè informatus,vt eſt notorium,de quo in caſu præſenti *Alex.Soccy.Crauet.Gram.Rebuff.Pariſ.& alij relati à Menoch. d.conſ.100.nu.22.23.24. & 32.lib.1. Afſl.in d.c.1.qui ſucceſſ.ten.in verſ. ſextò fallit,num.75.*

Quinimò generaliter credendum eſſe Principi in hac materia,quando cauſam exprimit,vel iuſta cauſa apparet,vel etiam imaginari poteſt,& quod DD. in contrarium incautè citati non loquantur cū ipſe
105 Princeps cauſam exprimit; † ſed quando cauſa à Principe non allegatur,nec imaginari pōt pleniſſimè probat ex DD.in contrarium citatorum declaratione *Menoch.d.conſ.100.n.26.verſ.reſpondeo primo,* & melius *nu.31.& 32.*& aurea ſunt verba *Bal.in propoſito conſ.328.n.8. verſ.porrò in Principe,lib.1.* & in hac opinione reſidere videtur *Pereg.poſt* Ruy.*& alios de iure Fiſci lib.1.§.hactenus,n.69.in fine.*

106 Et latiſſimè † hanc opinionem affirmatiuam vti veriorem,& magis communem generaliter ſubſtinet

Ferdin. Loazes in ſæpius cit. ſing. conſ. in reſponſ. ad 5. & ſextũ fundamentũ part. contr. ex n. 134. vbi n. 142
107 *ex Bald.* probat, † non eſſe à Regibus, qui rationũ calculis ſuppoſiti non ſunt, exigendam ſcrupuloſam inquiſitionem, qđ optimè probat *Cæuall. lib. 1. pract. qq. com. contr. com. q. 578. ex n. 25.* vbi amplius dicit
108 in puncto, † ſemper eſſe credendũ Regi dicenti eſſe conſtitutum in neceſſitate ad defendendam Religio-
109 nem Chriſtianam *ex Oldr. Alex. Rol. & alijs*; † & q tàm circa iuſtitiam cauſæ belli indicti, quàm circa neceſſitatem, qua Princeps præmitur, ſit eidem omninò credendum, remota omni ſubtili inquiſitione, ſicut faciunt quidam Decuriones timoratæ conſcientiæ aliquarum Ciuitatum; quæ à iure improbatur; *l. doli, in fi. ff. de nouat.* vt latius ipſe proſequitur omninò videndus.
110 Et tandem † limitatur opinio negatiua de conſuetudine Regum totius Mundi, vt vbi exprimunt cauſam eis adeò credatur, vt contrarium probari nõ poſſit, vt teſtatur *Bal. conſ. 326. n. 10. verſ. item omnes Reges mundi, & conſ. 228. n. 8.* quem ſequitur *Aſſl. in d. c. 1. qui ſucc. ten. n. 78. Rol. d. conſ. 1. n. 193. Menoc. d. conſ. 100. nu. 26. in fi. in princ. Maſcar. d. concl. 1233. nu. 119. & Io. Petr. Fontanel. to. 1. de pact. nupt. clau. 4. gl. x. p. 2. n. 28. poſt alios ibid. cit.* & de Conſuetudine omnium Regum mundi etiam teſtatur *Dom. meus Capy in c. Imperialem, fol. 4. verſ. adde.*

Ex quibus euidenter patet quàm obſcurè, & intricatè hanc materiam tractauerit *Petra* ſibi ſæpiùs de more contradicendo *in d. tract. de pot. Prin. in fin. oper. §. circa ſecundam principalem concluſionem*, præſertim *dum n. 53. & 54.* ex ſuo capite recedere conatur à recepta opinione; & diminutè loquutus fuit

Me-

*Menoch.d.lib.2.de præſumpt.c.*10.*in fi.* cuius tamen dicta ſupplenda ſunt *ex d.eiuſdem conſ.*100.vbi optimè de more loquitur.

Nec prætermictendum iuſtiſſimam cauſam dici,
111 nedùm quando adeſt bellum in Regno,† verũ etiã ſi adſit extra Regnum, ex traditis per *D.Conſ.Geor.* 1
*lib.*1.*rep.feud c.vlt.n.*40.*& ſeqq.f.*440. *moder.Montanus in l.Imperial* §.*firmiter,n.*35.*& ſeq.f.*152.*de prob feu.alien.per Frid.& de.*Ponte *d.conſ.*15.*n.ij.li.*2. 1

SExta Concluſio. Regem poſſe bona, & Caſtra ſui demanij alienare, & vaſſallos, ſiuè ſubditos etiam
112 inuitos cum toto Caſtro,ſiuè feudo,†ex diſpoſitione iuris communis alijs inferioribus maximè infeudando ſubijcere.

113 Et fortiùs ex vetuſtiſſima conſuetudine † præſcripta per Inuictiſſimos Reges noſtros in hoc Regno poſſe Caſtra,& Ciuitates quæcunque ad libitum infeudare,etiam ſubditis reluctantibus.

114 Cuius concluſionis,† primum caput probat *Iſer.* 1
*in c.*1.*n.*10.*de his qui feu.dare poſſ.in c.*1.*nu.*1.*de natu. feu.in l.Imper.verſ.Nec Dominus,poſt n.*44.*verſ.ex his oritur quæſtio,de prohib.alien.per Frid.* vbi refert, qòd licet Papa Honorius ſuadendo voluerit Regem Siciliæ abſtinere ab alienatione demaniorum nihilominus ex quo in pactis, & conuentionibus Regni inter Romanam Eccleſiam, & Carolum I. hæc non
115 ſunt prohibita videntur conceſſa,† quod addit videri expreſſum,*in Conſt.Regni dignum,*vbi de ſpeciali dono Regum Regni demania conferuntur,ſicut eſt de iure communi *ex vulg. c.intellecto de iureiur.* vbi patet alienationem permicti,niſi grauiter diminueretur,vel læderetur honor,& corona Regis,in quo quidem,*vt Bal.ibi notat,poſt n.*5. *in d.c.intellectu*; nulla

fit

fit mentio de infeudatione, ſed ſolùm de omnimoda alienatione, per quam omne dominium transfertur (non enim,vt *Bal.*ſubdit, videtur lege cautum quod liberi Reges iurent non infeudare,& maximè quando pacem inuicem faciunt, vel guerram à certo tempo-
116 re inuicem futuram euitant,† propter quod in pignus pacis fit infeudatio, etiam maximi Comitatus, vel Ducatus,imò eſt expreſſum, quod fieri poteſt, &
117 ſeruari de iure debet. † Præterea honor Regis augetur per dignitatem ſubditorum,& fit Status Regis magis potens,honorabilis,& magis timendus,imò ex antecedenti poteſt contingere, quod eodem die imperium Regis ſurgat à mortuis, præſupponendo, qđ debet præſupponi,ſcilicet conſeruatiua fidei hinc, & inde). Ex quibus verbis *Baldi* clarè patet, etiam pōderando dictionem, ***maximè***, quod ſemper infeudatio permictitur, quia per eam nec Status, nec Corona læditur.

118 Et ſic quod diſtinctio *tex.in d.c.intellecto*, vt Imperator,& Rex ità demùm poſſint alienare demania-lia,vel regalia, ſi alienatio non tendat in grauē Imperij, vel Status læſionem, & diminutionem Regiæ dignitatis,procedat tantum in totali alienatione,vbi dominium directum,& vtile, omneq; ius à Rege cō-cedente abdicaretur,non autem in infeudatione,quę velut,vt plurimum vtilis generalitér eſt permiſſa voluerunt, *Inn.in c.grandi,n.1.in fi.de ſuppl.neglig.pral. Bal.in l.1.C.vndè cognati,& in praelud.feu.col.*13.vbi *Prapoſ.col.3.Panor.in conſ.3.q.35.n.12.vol.2.Ang.in l.contra iuris, ff.de pact. Caſtr.conſ.74. quia fruſtrà nu.7.verſ.& finaliter, lib.1.Alex.conſ.1.nu.5.vol.5*; quos refert,& ſequitur *Affl.in praelud.Conſtit.Regni, q.24. poſt nu.6.*

119 In quo pulchra ſunt verba † *Oldradi* loquentis de Principatu Achaiæ conceſſo per Regem Carolum II. Principi Tarẽtino *conſ.* 159. *poſt n.* 11. (circa quod etiam attendatur, quod infeudatio facta per Principem non videtur eſſe talis alienatio, quæ ſub permiſſione non cadat, quia nec alienatio ſimplex eſt, ſicut dicitur de manumictente ſeruum, quia non videtur totaliter deſijſſe eſſe manumictentis, qui de ſeruo factus eſt liber, ff. *de hæred. inſt. l. talem*) refert, & ſequitur *Crau. conſ.* 54. *n.* 2. vbi probat poteſtatem magni Principis circa infeudationẽ conſiſtere in demania-
120 libus nunquam infeudatis, † ſiquidem quòad ſolita infeudari nullum eſt dubium, ſiquidem videmus magnos Principes infeudare Ducatus, & Marchionatus, vndè iura, & DD. loquentes de ipſorum poteſtate intelligẽdi ſunt de demanialibus nõ ſolitis infeudari.

Nec etiam omnis totalis alienatio eſt interdicta,
121 † niſi illa, per quam grauiter læderetur honor, & Status Imperij, vel regalis dignitas, nàm propriũ eſt Regum donare, *c.* 1. *de donatio.* vt in ſpecie declarat *Panor. in d. c. intellecto, n.* 7. *poſt* Innoc. *ibi, Innoc. & Io. Andr. in d. c. grandi*, Bar. *in l. prohibere*, § *planè, ff. quod vi, aut clam, per tex. in c. Abbate, ſanè, de re iud. in* 6. *cum inſin. concord. per Garz. Maſtril. de magiſtr. to.* 1. *cap.* 12. *in princ. & per totum.*
122 Dicitur † autem alienatio in præiudicium, vel diminutionem Status Imperij, vel Regiæ dignitatis, qñ Imperator alienaret quotam Imperij, puta tertiam, vel dimidiam, ſecus verò quando donat, etiam ſi liberè concedat aliquas res, loca, vel Caſtra Imperij, vel Regni, *Bal. in l. ſi certarum, in fi. verſ. vltimo quia, ff. de mil. teſtam.* vbi facit differentiam inter quotam, & res certas, ſiuè particulares, & indè infert (quod licet

riſdictione factam per Marchionem Mantuæ non fuiſſe in magnum præiudicium Status Marchionalis, ſequitur *Natta conſ.63 6. vbi ex Oldrado, Alb.Bald.* & alijs probat, omni iure etiam permiſſam alienationem plurium Ciuitatum, & relato *Io.de Anan.conſ.81* qui conſuluit valere donationem Ciuitatis Aſtenſis
128 factæ per Ducem Mediolani, infert, † quod ſi id potuit Dux prædictus, veluti Imperij Vicarius, multò fortiùs Imperator ipſe; cui addi poterit, quod ſi id poteſt Imperator, multò fortiùs id poterunt Reges, qui pleniorem habent poteſtatem in infeudando ipſo Imperatore, & liberius infeudant, cum plus iuris habeant in ſuis Regnis, quam Imperator in Imperio, &
129 maximè in Rege noſtro, † qui eſt Monarca, & dicitur in Regno ſuo tanquàm corporalis Deus, vt ex *Iſer. Bal. Aluar. & alijs probat D.Capyc. in inueſtitu.*
130 *ver.feudum dant, verſ. Reges etiam, car.*151. † & ità intelligenda ſunt dicta per eundem *D.Capy.in d.ver. feudum dant* 24.*concl.verſ.& dicit And.* Quæ omnia latiſſimè, & cum iudicio, vt ſolet, comprobat *Menocb. de arbit.lib.*2. *cent.6.caſu* 559. vbi dinumerando caſus, & DD. loquentes de ænormi læſione, quæ inſurgit
131 ex magna alienatione, † excludit omninò caſum, vbi magnus Rex infeudat plures Ciuitates, & Caſtra, & ob id dixit *Menocb.n.*5.*Neuiz.conſ.*12.*nu.*66. ſaluari poſſe ex eo ſolum, quod loquutus fuerit de Rege Galliarum, qui vt Comes Aſtenſis donare non potuerit plura Caſtra d. magni Comitatus.

132 Ex quibus concluditur, † quod tunc tantum dici poterit Imperium, Regnum, vel Prouincia lædi, & habere locum diſpoſ.*c.intellecto,* cum ita Caſtrum, vel Ciuitas alienatur, vt nedùm nullum dominium directum, nec vtile, ſed nulla iuriſdictio, nullaque ſupe-

rioritas, nec alius ius reſeruatur alienāti, ſecus vbi aliquid reſeruatur, vt fit in infeudationibus *vt* 22. *DD. cumulat* Menocb.*conſ.*96 1.*ex n.*21.*lib.x.&* 54.DD. *deſcribit idem* Menoch.*in conſ.*M 111.*n.*18.*verſ.*8.*& vltimo iuncto n.*59.*verſ.tertius eſt caſus,lib.* 11. poſt relatos *per Vaſq.lib.*1.*contr.ill.c.*4.*ex nu.* 1. vbi fatetur communem.

Vel vbi Caſtrum, vel Ciuitas eſſent in limitibus
133 Imperij, vel ita muniti, vt ex eorum alienatione magnum detrimentum euenire poſſet ipſi Regno, ob dubium nè ab ipſo Principe donatore deficeret, arg. *l.*2.*vbi gl.C.de fund.lim.& lim.lib.*11. *& ex Neuiz. & Grato, probat idem Menocb.d.conſ.*M 111. *nu.*58. *verſ.ſecundus eſt caſus*, quæ loca, & Ciuitates Caſtris
134 munitas, & limitaneas; † quinimò, & plures alias Rex noſter prudentiſſimus expreſsè excipi mandauit ſuis in literis in præſenti caſu, in quo, & alia quoque Ciuitates, & Oppida excipit alijs iuſtis de cauſis.
135 Quinimò Rex, etiam valdè prætioſa Regni, † putà aliquam magnam Ciuitatem, ſiuè inſignē in feudum concedere poteſt, dummodò id faciat cum cōſilio, *vt ex Card.*Ias. *Corſeto, & alijs probat Petr.de Greg.de conceſſ.feu.p.*1.*q.*5.*nu.x.vers.ſecundò limito, vbi Maſtrill.in add.addit* Bal. *Aluar.Fœlyn.Gram.& Rolan.*exemplo Pontificis, quem decet ardua expedire cum conſenſu Cardinalium.

Et licet Rex faceret multas, & diuerſas donationes, quæ ſimul vnitæ videri poſſunt exceſſiuè, non ta-
136 men reuocantur, † niſi ille, quæ verè fuerint exceſſiuè, vt ex *Luca* firmat *Aſſl.in prælud.d.q.*24.*n.*6.
137 Qui hoc amplius declarat, † & limitat, non procedere, in conceſſionibus factis in feudum, quia tunc non poſſunt dici exceſſiuè, & ſic ceſſat reuocatio, vt

rectè

rectè legenti *Aff.patebit d.num.6. verſ. Et nunc dico vnum quod non dixi.*

Quinimò idem *Aff.in l.Imper.S.prætereà* Ducatus
138 *in 3.notab.n.49.verſ.benè ſuper hoc*, dixit, † quod etiam ſi plures alienationes,ſiuè donationes ſint factæ diuerſis tẽporibus,quæ videri poſſunt exceſſiuè, tamen non fit coaceruatio,& ſic nulla ipſarum reuocatur,allegans *glo.& DD.in c.1.de don.& Imola ibi*, dicentem,quod hæc eſt magis communis opinio, & ita ſunt declaranda dicta per eundem *Aff. in rubr. quæ ſunt regal.in princ.ex nu.61.verſ.nunc venio ad quintam,& præcipuè n.65.* vbi loquens in alienatione regalium,ponderando dicta *Lucæ de Penna*, dicit
139 ipſum non diſſidere ab *Iſer.* † & loquitur expreſsè de pluribus donationibus ſimul iunctis, vt expreſsè poſt *nu.65.* ibi (ſicut dicimus, quod plures donationes ſimul iunctæ inofficioſè reuocantur, *l. 1. & 2.* C.*de inoff.don.*& loquitur etiam de alienatione regalium per viam donationis ſimplicis, non autem de infeudatione,vt clarè patet ex conteſtu; Cuius opi-
140 nio, † vt validæ ſint cenſendæ huiuſmodi alienationes,& donationes, nec talem coaceruationem ad ipſas infringendas eſſe admictẽdam, ex eo quod futuræ ſint in detrimentum Coronæ,cum triſtes euentus minimè habendi ſint in conſideratione, & multo minus in Principibus,à quibus potius ſperandum eſt augmentum Status,quam diminutio ex *Diuo Auguſtino*,& alijs latè firmat *Amad.de Pon.d.tit.de his qui feu.da.poſſ.ex n.67.in verſ.ſed hæc opinio*,vbi ità dicit eſſe intelligenda dicta *glo. & Iſer.in Conſt. dignum*, & dicta per *Aff. in loc.præd.*

141 Ex quibus patet, † non eſſe admictendam reſtrictionem eorum,qui contra receptam,& communem

diſtinctionem ſine fundamento auſi ſunt reſtringere, atq; arctare poteſtatem Principis, etiam circa infeudationem omni iure permiſſam.

Vt ſcilicet nec infeudare valeat Princeps paſſim modò vnam, modò alteram Ciuitatem, nè ex ſucceſſiuis infeudationibus daretur proceſſus in infinitum, ex quo Regnum exinanirent, vel in totum annihilarent, ſeù deſtruerent, cuius opinio Auctor aſſertur *Martin.Laud.in c.* 1.*n.*25. *de his qui feu.da poſſ.* prout ipſum refert *Iaſ.in praelud.n.*77.*&* *Iaſ.* ſolius authoritate ſubnixus ſequi videtur D.*Capyc. in d.verſ. feudum dant,concl.*24.*verſ.ſecunda declaratio*,*Iacob. ver.in feudum,n.* 2.*in fi.Pet.Greg.d.p.*1.*q.*5.*in* 1.*lim. nu.*10.& refert ſimpliciter *Intrigl.p.*1.*q.*53.*nu.*191.

142 Siquidem falſum eſt fundamentum, † quod ex infeudationibus retento directo dominio, & iuribus dominicalibus, vel etiam ſaluis iuriſdictionis reſerua-
143 tione facta læſio nulla contingere poſſit, † etiam ſi plures Ciuitates infeudentur, vt ex *Oldr.Ang.Dec.in plur.conſ.Socci.Iun.Alber.* & alijs probat *Crau.conſ.* 999.*n.*1.*in fi.verſ.quin etiam ſi Ciuitatis*, vbi amplius
144 ſubdit, † quod tunc tantum dicitur magna læſio, cum ſeruituti, aut poteſtati alienæ Regnum ſubijcitur, vt in caſu *Oldr. conſ.*231. *in fine*, vel cum Regni Monarchia, aut ipſius Coronæ honor diminuitur, iuxta exempla *Bald.conſ.*171.*lib.*1. *&* *Socc.Iun.conſil.*60.*nu.*53.*lib.*3.

145 Nec *Mart. Laud.* dictum obſtat, *&* *Iaſ. in* DD. *praelud.n.*77.*verſ.limitat tamen not.Mart.* poſtquam allegauit generalia ſcilicet not. *in cap.grandi*, *&* *in cap.intellecto*, remictit ſe ad infra dicenda, *vbi nu.*78. *verſ.*5. (Et ſic ſubtiliter aduertis) ſubjcit quod dicta limitatio procedit iuxta opinio eorum, qui ad cogno-

ſcen-

ſcendum an ſit magna, vel parua læſio non faciunt differentiam, an Princeps abdicet à ſe omne dominiũ cum iuriſdictione, & dignitate, an verò retineat ſaltim directum dominium, vel ſuperioritatem, ſed ſolũ iuxtà opin. eorum, qui hoc ſolum agerunt, an donatio, vel alienatio cedat in magnam diminutionem
146 Regni, an verò in non magnam, † Vndè cùm prædicta opinio ſit magis communiter recepta, vt omninò in materia *d.c.intellecto, & c.grandi*, ſit diſtinguẽdum, an alienatio fiat in totum, vel directo dominio, aut ſuperioritate retenta, vt ſupra conſequens eſt, vt limitatio prædicta *Mart.Laud.* quæ dumtaxat locũ habet data pro vera opinione, reprobata magis cõmuni ſit quoq; falſa, & contra communem, & ſic cũ eo corrunt dicta per *D.Capyc.& alios*.
147 Et quoniam, † quænam dicatur magna alienatio, vel parua, ex qua inſurgat læſio Status, aut Coronæ, eſt inueſtigandum ex qualitate perſonæ dantis, accipientis, ex re ipſa conceſſa, & ex cauſa, *vt ex Luca in l.contra publicam*, C.*de re milit.lib.12. tradit Aſſl. in d.rub.quæ ſint regal.nu.64.& 71.in fine*, vbi dicit *Lucam* in hac quæſtione prolixo ſermone, tandem concludere, reſpondendum eſſe iuxta perſonarum, & cauſarum qualitates, *arg.l.in fundo,ff.de rei vend. & c.& ſi quæſtiones, de ſymon.* Dec. *infra allegando conſ.* 288. *incip.nõ eſt parui ponderis, n.2.verſ.accedit, iuncto verſ.vltimò non obſtat, in fine d.conſ.* † vbi lo-
148 quitur de legato facto per Regem Catholicum Reginæ Ioannæ ſorori relictæ Regis Ferdinãdi de bonis, & feudis, quæ tenebat in hoc noſtro Regno Neapolitano.
149 Nemo aſſeuerare poterit, † immoderatam eſſe alienationem, quam Rex noſter, tàm maximus Mo-

nar-

narcha in præſentiarum facere intendit aliquarum ex Ciuitatibus demanialibus ampliſſimi Regni Neapolitani exceptis limitaneis Principibus Prouinciarum, & alijs permultis, quæ quouis modo lædere poſſunt Coronam.

Non enim agitur de alienanda nulla ex præcipuis
150 † Ciuitatibus Regni, vt de Capua, vel Auerſa in ſpetie placuit *Aff.* exemplum tradere *in d.§.prætereà Ducatus, in 3.notab. vbi ex nu.46.* examinando primam ex quinque quæſtionibus per eũ paulò ante præpoſitis, poſtquam firmauit propoſitionem ge-
151 neralem, † Non valere alienationem demanialium factam erga priuatas perſonas, quã nimis diminuerentur introitus Regni, vel ipſius in Regno iuriſdictio infert ex hoc, quod ideò non poſſet alienare Ciuitatem de demanio Regni, putà Capuã, vel Auerſam, quia hæc eſſet magna donatio, & diminueretur Corona.

Subdit ſtatim limitando, & reſtringendo propoſi-
152 tionem, non procederet, † vbi Rex alienaret Ciuitatem demanialem ſolum quòad vtile dominium retento directo, vt contingit infeudando, quia talis alienatio valeret cum clauſula ex certa ſcientia, vel clauſula non obſtante, & reddit rationem, quæ opti-
153 mè confirmat præcedentia, † (quia non diceretur lædi corona, ex quo retinuit directum dominium, qđ habet Rex reſpectu vaſſallorum, allegat *Bald. Panor. Prapoſ. & Alex.* & addit, quod licet *Prapoſ. in d.pralud.n.7.* dicat, quod hoc non poteſt fieri in detrimẽ-
154 tum Regni, † ipſe hoc intelligit non procedere, vbi adijciatur clauſula, ex certa ſcientia, *ex Iſer. in Conſtit. dignum, & alijs.*

Et ſic *Aff.* intelligit tunc demum ex alienatione

de-

155 demanialiũ lædi coronam, † vbi multũ diminuerentur introitus Regni, vel iuriſdictio in ipſo Regno.

Et quòd vbi certum eſt lædi coronam, vt ex alienatione magnæ, & præcipuæ Ciuitatis clauis Regni,
156 vt eſt Capua, † adhuc ceſſaret læſio, ſi directum dominium reſeruaretur.

Et quod valet infeudatio magnarum Ciuitatum
157 cum clauſula ex certa ſcientia,† & non obſtante etiam in detrimentum Regni, *ex doctr. Iſer. & Alber.* quos citat, & quod ita eſt declaranda *doctr. Mart. Laud.* qui ab omnibus vt *Auctor* citatur in contrariũ. Et *idem Affl. in d. 3. not. n. 72.* ſubijcit hæc verba (Vltimò teneatis in cordibus verbis hoc dictum nouiſſi-
158 vz,† quod tunc dicitur res demanialis alienata, quando directum, & vtilè dominium eſt alienatum alijs, ſi ſolum vtile dominium eſt alienatum retento directo non dicitur alienata res demanialis, *ex Bal. & Panor. ſupra citatis.*) Hæc *Affl.* pro coronide, ex quo omnia contraria reſolui poſſent, idem fermè repetit *idem Affl. in §. ſi quis fecerit, n. 13 quo temp. miles, & ſequuntur alij.*

Et idem optimè non ſolum concedit, ſed firmat *Menoch.* qui licet *in conſ. 264* latiſſimè reſpondere videatur contra noſtram opinionem (licet ex alijs nõ
159 obſtet, vt infra)† nihilominus pulcherrimè fundat de communi ſententia, quod, & ſi Princeps res, & bona demanialia ſui principatus alienare non poſſit inuitis ſubditis, nihilominus infeudare poteſt, ex quo retinet directum dominium, & ſuperioritatem, nec deſinit eſſe Dominus, & ad eum confugere poſſunt ſubditi ſi malè pertractentur, clarè innuens, non eſſe intereſſe conſiderabile ſubditorum, nè inuiti infeudentur, cum non ſit reſtringenda hæc facultas à iure

Principibus conceſſa, vbi vltra *Bal. Iaſ. Affl.* hanc eſſe comm. probat *ex Cæph. conſ.* 155. *n.* 12. *Crauet. conſil.* 411. *nu.* 23. *& idem ex Oldr. Alex. Dec. Caſtal. Corn. Vaſq.* Affl. *Alban. Socci. & Pariſ. probat Burſ. conſ.* 160 *nu.* 85. *&* 88. *verſ. quod ſeruit nu.* 2. *qui in fi. conſ. teſtatur ita deciſum de anno* 1575. *per Senat. Mantuæ in fauorem* DD. *de Natta.*

Vltra quod hanc diſputationem ceſſare in Regno,
160 † vbi alienantur de conſuetudine, etiam iura directa, & in præiudicium Coronæ teſtatur in ſpecie *Camer. in l. Imper. car.* 71. *in* 1. *col. in princ.* quem ſequūtur *Reg. de Ponte, & de Curte*, cum alijs Regnicolis infra citandis in ſequenti articulo, quos ſequitur *Montan. Modern. in rep. l. Imperialem, §. præterea du-*
161 *catus, ſub nu.* 56. Imò nedùm expreſsè, † ſed tacitè ex qualitate Regis legantis cenſeri translatū, & mediante legato donatum directum dominium Caſtrorum, & feudorum Regni noſtri, ſubtiliter etiam de iure communi inſpecto latiſſimè reſpondit *Dec. in d. conſ.* 288. in caſu legati facti per Regem Catholicū Reginæ Ioannæ ſorori relictæ Regis Ferdinandi, qđ ipſi non auferrentur, nec diminueretur aliquid de bonis, quæ habebat in Regno Neapolitano per totū conſilium.

Ex quibus licet non ſit opus quòad præſentem attinet caſum inſiſtere in illa vulgatiſſima, & controuerſa quæſt. Vtrum vaſſalli inuiti alienari poſſint, qđ tàm in vaſſallis ratione feudi, quàm etiam ratione
162 iuriſdictionis, † qui magis propriè ſubditi appellātur, de quibus *in c.* 1. *qual. vaſſ. iur. deb. fidel.* confusè tractāt pleriq; ex DD. cū id quòad vaſſallos burgēſes, ſiuè ſubditos in Regno noſtro ſit abſolutiſſimum ex notoria, & vetuſtiſſima conſuetudine, vt infra.

Nihi-

123

Nihilominus,vt nec vmbra quidem remaneat, & caſus diſtinguantur,ſuiſque ſedibus aptentur,ſubſcriptæ in hac materia æquè magis cõmuniter receptæ ſtatuendæ ſunt concluſiones,ex quibus patebit hanc noſtram Conſuetudinem ex veris iuris principijs eſſe deductam,iuriq; communi apprimè conformem.

163 Prima, directus Dominus feudi † regulariter nõ poteſt directum dominium, ſiuè proprietatem feudi, quod ſub eo tenet vaſſallus,ſiuè feudatarius, in alterum alienando transferre, itaut vaſſallus, ſiuè Baro inuitus cogatur mutare dominum directum,& nouo Domino iurare fidelitatem,& hoc latè firmat *Iſern. in* §.*praeterea* Ducatus, *in verſ. nec Dominus, nu.*43. vbi pluribus hoc confirmat *vltra n.*44.*vſq; ad verſ. & ex his oritur*.

Et iterum *poſt nu.*45.*in verſ.in* 2.*q.*vbi licet initio proponere videatur *Iſer.* vtrum Rex poſſit alienare, vel donare alteri hominem demanij,vt efficiatur homo alterius,& ſic vtrum ſubditus, vel ſubditi poſſint alienari de per ſe ſine territorio, vel abſq; Vniuerſitate Caſtri demanialis,de quo latiùs infra dicemus.

164 Nihilominus rectè perpenſo *Andrea* conteſtu, † ipſe aliquibus intermedijs concluſionibus ad materiã pertinentibus(vt eius eſt moris) iterum reuertitur ad priorem quæſtionem de alienatione directi dominij, vt colligitur ex illis verbis, ibi, (quantum ad militẽ, & Baronem demanij,videtur quod non, per Conſtit. Perſonas,&c.) vndè cum loquatur de milite, & Barone,clariſſimè loquitur de feudatario,vt ſ3.ſimplicẽ feudatarium ſub denominatione militis, & eum qui Baroniam,vel aliud feudum magnum Baronis appellatione includeret,& clarius ex concluſione,quam reaſſumit *Iſern.d.n.*45.*ante fin,ibi,* (vbicumq; ergò

intereſt vaſſalli non dari,ſeruabitur æqualitas, vt ſicut vaſſallus non alienat inuito Domino,& ſine eius conſenſu, ſic nec è contra, ſi verò non intereſt dabit,&c.)

165 Et ſic clariſſimè colligitur,† *Iſer.in d.verſ.nec Dñi, tàm in d.n.*43.vbi format primam quæſt.vſq;ad verſ. & ex his oritur, *poſt n.*44. quam etiam poſt *nu.*45.*à verſ.in* 2.*quæſt.* de hac prima concluſione dumtaxat tractaſſe,ſ3. *A*n Dominus directus inuito feudatario, ſiue Barone,poſſit in alterum proprietatem, & iura dominicalia transferre,vt nouo Domino cogatur fidelitatẽ inuitus iurare,& eo tendunt eius argumẽta,

166 & rationes,† quæ quidem quæſtio diuerſiſſima eſt, & ſeperata habet principia ; vt rõne etiam diſtat ab altera,ſ3.Vtrum Rex poſſit alienare demanialia, Ciuitates,& Caſtra cum vaſſallis burgenſibus,de qua *Iſer.*tractauit ibidem in intermedio diſcurſu in dicto *verſ. & ex his oritur , vſq; ad verſ. in ſecunda quæſtione*,& affirmatiuè reſoluit cum diſtinct.*cap.intellecto,vt ſupra diximus.*

167 Et quidẽ iuſtiſſimè in hac prima quæſtione † negatiuè reſoluit *Iſer.* vt directus Dominus non valeat alienare proprietatem ; non tam ratione antedictæ æqualitatis,ſiuè parilitatis ſeruandæ, vt ſicut vaſſallus non alienat vtile dominium ſine conſenſu Dñi,ſic neq; è contra Dominus proprietatem ſine conſenſu vaſſalli,quod,& ſi regulare ſit,in quo *Iſer.poſt n.*44. ponderat verba *l.Corradi,in* §.*ex eadem l.in fine,iũ-*

168 *cto* §.*ſimiliter*,†vt ſicut Dominus non alienat proprietatem,ſic ſimiliter nec vaſſallus feudum ſine voluntate Domini,ponderando dictionem,*ſimiliter*, & latius per ipſum *Iſer.in d.*§.*ex ead.l.nu* 9 *in fi &* 10. *& in d.*§.*ſimiliter,in princ.* ſuſiſſimè *Lipar.ad Iſer.in*

d.§.

d.§.Dominus quoque, in addit.magna, lit. F.de forma fidel. tamen non eſt perpetuum, quia vt dixit *Iſern.*
169 *d.n.45.ante fin.*†taliter tenetur vaſſallus Domino, quam Dominus vaſſallo,quod exemplis probat *ibid. Iſer.n.46.*& optimè probat in puncto *Loffred.in d.§, nec Dominus,col.6.verſ.& ad id quod dicitur*,& ſubtiliter *Natta videndus omninò conſ.367.n.21.*ſed alia fortiori rõne paulò ante per *Iſer.*conſiderata *in 1.q. poſt nu.44.ibi* (& eſt ſatis rationabile, ſi promiſi tibi fidelitatem iurando, quomodo hoc venderes alteri, vt efficiar vaſſallus illius,cui non iuraui, nec promiſi cum obſequialia nõ poſſint alijs cedi,ſecus in fructu, vel ſeruitio) quod iterum repetit *poſt verſ.in ſecunda quæſtione,ibi*(quantùm ad id,quod deberet vaſſallus in dando,vt pecuniam,vel ſeruitiũ non poſſet negare dare,cui vellet Dominus,quia, & nomẽ debitoris inuiti creditor vendere poteſt,*l.1.C.de nouat.*)q latius explicat idem *Iſer.in c.1.§.ex ead.l.nu.9.ante fin.& nu.10.de Cap.Corradi.*

170 Et de hac prima quęſtione ſubijcit *Iſer.*†quod licet variæ fuiſſent conſuetudines,& ſub diſtinctione hoc diffinierit Corradus *in d.§.ex eadem.*

Tamen Imperator Fridericus,qui fuit vltimus poſt Corradum,& Lotharium declarauit *in d. §, prætereà Ducatus, in fine*; quòd non poſſit Dominus ſine voluntate vaſſalli, & hæc lex tãquam vltima debet aliquid operari,non enim eſt dicendum, quòd fruſtra repetat dicta per alios Imper. vt per eum *in d. §. nec Dominus,poſt n.44. & in d.§.ex eadem l.poſt nu.10. vbi addit Iſer.*hoc etiam expreſſum *in d.§.prætereà ducatus,in fine*,licet multæ expoſitiones dentur *in gl. in ver.ad alium transferat.*

171 Licet in Regno noſtro diſpoſitio *d.tex. in §.præ-*

terea Ducatûs, eſt, ac ſi non eſſet emanata lex prædicta, cùm ex particulari conſuetudine receptus ſit, & vigeat vſus Mediolanenſium, vt infra, in fine huius concluſionis apparebit.

172 Quæ prædicta concluſio negatiua, † præſertim locum ſibi vindicabit, vbi Dominus directus alienaret partem directi dominij eiuſdem feudi, retẽta ſibi altera parte, adeòut vaſſallus cogeretur pro eodem feudo duos, vel plures agnoſcere Dominos directos pares eiuſdem gradus, ipſiſq; fidelitatem iurare, vt apertiſſimè docuit *Iſer. in d. §. ex eadem l. poſt num. 9 verſ. idem ſi partem vellet vendere partem retinere Dominus, vt qui prius eſſet vaſſallus vnius, eſſet plurium, non poteſt, quia ſicut particularis ſolatio non minima habet incommoda, ſic è contra particularis diſtractio ex parte creditoris, quoniam non debent ad imparia iudicari, &c.)* & iterum ibidem *poſt n. x. ibi,* (maximè quando afficeretur vaſſallus plurium, qui erat vnius, *ff. de exercit. l. nè in plures*) quod repetit *in c. 1. §. ſimiliter poteſt in add. n. 16. de Cap. qui Cur. vend. & in §. ita tamen vt vaſſallus, nu. 41. in fine, de prohib. feud. alien. per Frider. ibi,* (Non cogetur eſſe vaſſallus duorum, ſed eliget quem vult pro Domino, quia non debet in plures diſtingui, qui contraxit cũ vno) *& in §. omnes filij, poſt n. 5. vbi idem, & in verſ. in dicta ſecunda ſumma.*

Et in hoc caſu omninò accipienda ſunt, & declaranda verba † *Iſern. poſt n. 47. ibi,* (ſi detur igitur per Principem defendet ſe, quia intereſt ſua nõ habere plures Dominos, &c.) accipiunt. n. huiuſmodi neceſſariam, & præciſam declarationem ex proximè dictis *d. n. 47.* dùm continuando eandem quæſtionem ſupra propoſitam *poſt n. 45. verſ. in ſecunda quæſtione,*

173

cla-

clariſſimè loquitur de Domino directo,qui ſicut non aufert feudum inuito vaſſallo,ſeù feudatario, ſic nec perſonam vaſſalli,multò fortius dando alteri, quia perſona eſt dignior rebus,& hoc in his,quæ ſunt in obſequio,quod dedignatur quis facere meliori ſe, & ſi melior eſſet eo inuito fieri non deberet, quod non eſt in eo,quod recipit extimationem,& poteſt vendi, & cedi,&c.) Dùm igitur continuatiuè, & illatiuè ſequitur (homo ergò demanij, &c.) neceſſariò debet intelligi retēta eadē poſitione de homine feudatario, ex diuerſis enim, & ad diuerſa non fit illatio *vulg.ll.*

174 Et hic eſt verus, † & germanus ſenſus dictorum *per Iſer.tàm in d.verſ.nec Dominus, quàm in præced. verſ.ità tamen vt vaſſallus,in* §.*præterea* Ducatus,*& in alijs ſupra citatis locis.*

Et in eiſdem terminis loquuti fuerint, & omninò

175 accipi debeant dicta † *per* Innoc.*in c.auditis, nú.3. verſ quoniam,de præſcr.Hoſtien.*Io. *And.& in c.dilecti filij,de maior.& obed.*Bal.*in c.ſi quis,n.5.quo tēp. miles*,dùm dicunt admitti contradictionem vaſſallorum nè Dominus alienet, & maximè ſi velit partem alienare,& partem retinere, quia intereſt ſubditorū tot Dominos non habere *ex d.c.dilecti filij.*

176 Et ſic etiam eſſe intelligenda dicta † omniū DD. qui paſſim I*nno.Hoſti.Io.And.Iſer.& Bal.* ſequuntur, vt ſ3. loquantur in alienatione proprietatis feudi, quam facit directus Dominus, præſertim alienando partem feudi,altera ſibi retēta,quo caſu feudatarius cogeretur in plures, & diuerſos directos Dominos coequales diſtingui,ſeù ab eiſdē diſtringi,vt loquitur *Iſer.in dd.locis*,eiſq;præter inſtitutum iurare fidelita-

177 tem,† non autem de vaſſallis burgenſibus,qui non debent deficere ab ea ſeruitute,in qua nati ſunt, vt

poſt

poſt *Neuiz. inter conſ. Bruni*, conſiderat [in puncto *Card. Pariſ. infra alleg. conſ. 21. n. 90. l. 1.* præſertim
178 in Regno, † vbi conſtat, Regem eſſe dominum perſonarum, quæ in Regno ſunt *Conſt. Quia frequenter, in fine*, & omninò tranſeunt cum alienatione Caſtri, vel Ciuitatis per Caſtri infeudationem, quam facit Rex, nec ſortiuntur plures directos dominos, ſed cōſeruatur illis ſemper directum, & ſupremū Regis dominium, quamuis ſub immediato vtili dominio alterius, *vt ex Affl.* Alban. Socci. *Iun. & Pariſ.* probat in ſpecie *Burſ. conſ. 160. poſt n. 88. verſ. quod ſeruit, lib. 2.* & infra latius quod videtur ſentire *Affl. in d. §. ex eadem, n. 7. iuncto n. 14. in 6. not.* vbi declarat quomodò
179 intelligatur hoc, † quod vaſſallus ſortiatur plures Dominos, ſed melius optimè, & latiſſimè rationibus, DD. authoritatibus, ſubtilius, veriſq; ponderati onibus fundat *Loffr. noſter omninò legendus in paraſr. ad d. verſ. nec dominus, à verſ. quod vaſſallus, ideſt feudatarius, præſertim col. 5. verſ. non obſtant allegata in contrarium vſq; ad col. 8. verſ. & præter prædictos caſus*; vbi verè quidquid deſiderari poteſt, & ita expreſsè
180 loquitur *Men. conſ. 377. n. 9. cum ſeq.* † vt non cogātur ſubditi ex confederatione inhita inter Archiepiſcopum Fridentinum, & Sereniſſimum Archiducem Auſtriæ duos æquales Dominos agnoſcere, à quibus premente vtriuſq; neceſſitate cogi poſſent opē ferre, ac eo nomine collectis grauari, vt ipſe declarat *in princ. d. conſ.* Et ita etiam in alienatione partis feudi, & illius diuiſione hoc intereſſe eſſe conſiderabile, & non aliter expreſsè voluit *Franc. Marc. dec. 337. n. 3. p. 1.* & ita etiam loquitur *Vrſill. ad Affl. dec. 265.*
181 *nu. 36.* † vbi limitat de conſuetudine Mediolanenſium, & etiam in caſu neceſſitatis.

Et

182 Et quod inter hæc duo iuramēta fidelitatis, † quę præſtantur à feudatarijs ſ3. & vaſſallis burgenſibus longa ſit differentia, & differant formaliter, & diuerſus ſit illorum effectus, videndus eſt omnidò *Bal. conſ.* 327. *pridie conſului, lib. 1. & quæ tradit in terminis Natta conſ.* 367. *n.* 19.

183 Et ideò *Camer.* ſuo eminenti ingenio, † vt oſtenderet ex euentu, & vſu declarari, quā magna ſit differentia inter hos caſus, poſtquā propoſuit, & diſtinxit hāc quæſt. remiſs. *in d. § prætereą car.* 108. *col.* 2. dixit ſe nunquam vidiſſe Reges Regni alienaſſe directum dominium, ſed perſæpè vtile tantum concędendo Terras demaniales, vt infra.

Vndè oritur ſecunda concluſio ſubdiuiſa ſub hac
184 ſexta principali concluſione, † Quod licet vaſſallus burgenſis inuitus de per ſe alienari non poſſit, attamen ſimul cum Vniuerſitate Caſtri, Ciuitatis, vel Villæ, ſiuè cum gleba, & territorio, abſq; dubio vaſſalli alienari poſſunt, neq; hoc caſu admittitur ipſorū contradictio, intelligendo tamē retentis terminis habilibus, dummodò ſ3 alienatio non fiat in detrimentum Coronæ, & læſionem Status. *iuxta term. c. intellecto*, quod ſupra probauimus non comprehendere infeudationem omni iure Principibus permiſſam.

Hæc autem concluſio deducitur ex latere præce-
185 dentis, ſicut Eua & Adamo. † Cum .n. ex lege Corradi, *in d. § ex ead lege*, Regula prohibitiua, quòd Dominus directus non poſſet alienare ius ſuperius, reſtringeretur nō procedere iuxta vſum Mediolanēſem, vbi ex more recepto poterat Dominus alienādo totum feudum, etiam ſola Curia retenta, vaſſallum; & ſi inuitum alteri ſubijcere ęquali tamen vel maiori Domino, non autem inferiori, ſed alienando feudum

to-

totum etiam tranſlata Curia,ſiuè Baronia, *vt gloſat Iſern.* potuiſſet in quemcumq; etiam inferiorem, & ruſticum alienare,*vt tradit gl.in §.ſi quis fecerit,in fi.prima gl.quo temp.mil.vbi* Iſer.*nu.*2.*Bal.nu.*5.*Affl. n.*45.*& gl.in d.§.præterea* Ducatus,*ver.ad alium,ibi vel die referre,ubi* Iſer.*n.*43.*in fi.uerſ.alij diſtingunt, ut latiſſimè in d.§.ex ead. lege.*

Et hoc inferunt DD.à maiori ad minus affirmati-
186 uè,† vt ſi id,quod minus deberet ineſſe , & ineſt, ergò & id, de quo magis,& ob id infert *Affl. in d.§. ex ead.l.n.*7.*in* 2.*not.ex Iaco.Beluiſ.ibi,& Cynò in l.*1
187 *C.de nouat.* ad vaſſallos burgenſes, † vt 13 iuriſdi-ctio vaſſallorum ratione feudi non poſſit alienari de per ſe ſeparata à feudo,quia nō poteſt Dominus per viam delegationis alienare vaſſallum inuitum , ſed benè poteſt alienare feudum cū iuriſdictione,& Vni-
188 uerſitate; & ſic cum vaſſallis,etiam inuitis,† ſiqui-dem plura tranſeunt cum Vniuerſitate, quæ alias de per ſe non tranſirent,iuxtà *reg. l. quædam ſunt, ff.de acquir.rer.dom.c.ex literis,de iure patron.& clarè in*
189 *d.§.ex ead.l.& idem Affl.in* 3.*not.n.*11.† vbi dicit, ruſticum poſſe emere feudum,etiam vaſſallis inuitis cum Caſtro,& hoc ſentit *ibi Bal.n.*1.*in fi.*dùm dicit, ſed ſi eſſet quid vniuerſale, putà plebs,Caſtrum, vel Villa , etiam ruſtico alienari poſſet ; ex quibus deli-beratè firmatis per *Affl.cum* Iſer.*in d.§.ex ead.l.* ſunt
190 omninò declarāda,† quæ idem *Affl.*uariando ſcri-ſiſſe uidetur *in d.§.præterea Ducatus,in* 3.*not.nu.* 51. *uer.circa ſecundam quæſtionem,*ubi ſaluari pōt,quod uel ſenſerit de donatione Terræ, uel Ciuitatis in de-trimentum Coronæ,non autem de infeudatione, uel quod illa uerba initio quæſt. (donando Terram de-manialem cum uaſſallis) ſcripta,reperiātur uitio im-

pref-

preſſionis, cùm in toto quæſtionis diſcurſu nullam mentionem fecerit de cõi omnium ferè diſtractione per ipſummet alias probata (aut de per ſe, vel cum Vniuerſitate) vel ad ſummum dicemus cum *Camer.* *quod Aff.* ſenio confectus dormitauerit, vel ſaltim ſibi non conſtare, cùm in diuerſis locis repugnantia ſcripſerit.

Hoc idem probauit *Panor. in ſæpè cit. conſ. 3. n. 11.*
191 *in 22. q. in fine,* † vbi etiam teſtatur de Cõſuetudine Regum Franciæ, reſpondens in caſu quorundam Magnatum illius Regni, de quo latius infra.

192 Et idem deciſiuè reſpondit † *Alex.* probando hanc opinionem tanquam de iure veram (vt ipſe dicit) reſoluendo *doctr. Innoc. Hoſtien. & Io. Andr. in conſ. 25. ex nu. 19. & propriè n. 21. li. 5. idem Alex. in l. 2. n. 29. verſ. ex prædic. ff. ſol. mat. vbi add. poſt Aret. qui melius loquitur ibid. verſ. arguit etiam hic Bart.*

193 Et ante ipſum optimè *Romanus videndus,* † qui hanc noſtram ſecundam concluſionem intrepidè firmat velut certam, & in dubiam, nuncupatim loquens in vaſſallis burgenſibus *in conſ. 26. pro deciſione corũ in 6. & vlt. quæſt. vbi Mandoſ. in duabus poſtremis addit. infinitos cumulat concord.* & dicit com. opin. & am̃ eam iudicaſſe Rotam Roman. in quadam Tarraconenſi *Loffr.* latè omninò legendus *in d. parafraſi in §. nec Dominus, col. 3. verſ. est & alia ratio, cum ſeq. col. & col. 4. in princ. & in ti. verſ. & ex his concludi poſſe videtur, & iterum col. 8. in fine,* vbi dicit hanc opinionem eſſe veram, prout omnes DD. nemine excepto teſtantur *Ripa reſponſ. 22. ſub tit. de iure emphi. & feud. n. 9. Rub. Alex. conſ. 96. in fine, Franc. Marcus dec. 337. nu. 7. & 8. Guliel. Bened. in c. Raynut. verba duas habens filias, n. 71. Pariſ. conſ. 22. nu. 82. li. 1. vbi*

ex Baldo, Rom. Aret. Alex. Fely. Iaſ. Dec. & omnium primo Azone relato per Neuiz. in notiſs. conſ. 12. inter conſ. Bruni dicit hanc eſſe communem. Rol. ind. qui in eodem caſu Pariſij pro Duciſſa Mantuæ ſuper validitate conceſſionis Imperialis Marchionatus Montisferrati, non obſtante vaſſallorum burgenſium reclamatione conſuluit *conſ. omnium primo, n. 88. & 91.*

194 Et inter receptiſſimas concluſiones † adſcripſit *Gabr. de iure quæſito non tollendo, concl. 8. n. x. in 1. limit.* ijsdemq; ferè verbis tranſcripſit *Iacob. Phil. Port. li. 5. concl. 1 r. verſ. contrarium Decius.*

Comprobat *Natta conſ. 367. nu. 4.* vbi licet dicat,
195 quod nonnulli tenent contrarium, † tamen fatetur ſupradictam concluſionem magis cõmuniter à DD. approbari, ſequitur *Hipp. Rim. conſ. 6. n. 109. & iterũ 601. n. 33. & 39.* vbi fundat latè ab hac opinione velut à magis cōi DD. ſententia in iudicãdo, & cõſulendo, non eſſe recedendum *n. 34. & ſeq.* & ita reſoluit opinionem Doctorum, quos in contrarium citat *Menoc. conſ. 264. nũ. 30. li. 3. ſequitur Petra de poteſt. Princ. in 2. dubit. principali, §. capio nunc ſecundũ, n. 130. verſ. iſta tamen, Viu. opin. 637. incip. Princeps non poteſt, nu. 2. verſ. qua quidem, lib. 2.*

196 Et hanc, † vti veriorem in puncto iuris plenius & ſubtiliſſimè de more diſcuſſo ſenſu, *tam d. §. ex ead. lege, quàm tex. c. 1. de Cap. qui Cur. vend. & ei aſſer.* cũ cæteris Feudiſtis, & omnibus Ciuiliſtis, & vt magis, ac magis com. probat *doctiſſ. Barb. in l. 1. in prin. poſt n. 41. verſ. denique ex prædictis, & præcipuè n. 43 & poſt nu. 44. vſque ad nu. 46. ff. ſol. matr.*

197 Ex quibus patet notiſſimè lapſum in hoc, † ſicut in reliquis, *Neuiz. in famoſo conſ. 12. inter conſ. Bruni,* dum accenſus ardenti amore defenſionis ſuæ patriæ

128

Aſtenſis, quam Rex Franciæ infeudauerat, inter alia *in 3. fundamento, nu.* 107. agens de hac quæſtione, Vtrum vaſſalli inuiti.

158 Primò † confundit has duas propoſitas concluſiones inter ſe valdè caſu, & ratione differentes.

Siquidem, vt probaret, quòd vaſſalli burgenſes inuiti alienari non poſſunt, affert diſputationem *Azon.* relatam per *addit. ad Petr. incol. tit. de cauſ. ex quibus dom. deb. amit. propriet.* eamq; deſcribit ad verbũ, quę vt ipſemet *Neuiz.* ponderat, facta fuit pro Duce Britanniæ, quem Rex Francorum delegauerat Regi Angliæ, & eam determinauit *ex l. Imper. § præterea Ducatus*, qui *tex.* sm̃ eundem *Azon.* expreſsè loquitur, vt Dominus directus non poſſit ſuum feudatarium inuitum alteri ſubijcere, vt ſupra.

199 Secundò *Neuiz. ex n.* 109. *verſ. eandem opin. &c.* affert plures DD. qui vel loquuntur in term. q. *Azon.* & ſic in terminis primæ concluſionis ſupra firmatæ.

Et ex illis, qui loquuntur in terminis ſecũdæ quæſtionis, Vtrũ vaſſalli burgenſes poſſint inuiti alienari, pleriq; tenent affirmatiuè, quos falsò pro ſua opinio-

200 ne citat, † vt ſunt *Aret. Alex.* *Iaſ. & alij ſupra cit.*

Et reliqui, qui tenent negatiuam, loquuntur in alienatione vaſſallorum, ſiuè vaſſallagij de per ſe abſq; Caſtro, & territorio.

Et in caſu, quò vaſſalli burgenſes alienantur cum Vniuerſitate, non fuit auſus *Neuiz.* negare, quin fieri

201 poſſit iuxtà receptiſſimam ſententiam, † cum, & idem *Azo.* in fine ſuæ diſputationis hoc conceſſit etiã in caſu alienationis directi dominij, & ſic in terminis fortioribus, vt per *Neuiz. poſt n.* 109. dum refert verba *Azon.* dicentis (Item huius ſeruitia nõ tranſeunt, niſi cum Vniuerſitate C. de contrab. empt. l. in mo-

 dicis)

dicis) Sed videns *Neuiz.* non poſſe directo effugere
202 ſcopulum,tentauit per obliquum,†quod non dicatur alienatio fieri cum Vniuerſitate,niſi alienetur totus Comitatus,quod quam ſit à veritate alienum, & contra communem, & receptam omnium DD. opin. rogo videatur *Loffre.noſter*, qui contra *Neuiz.*iuſtiſſimè inuehit,eiuſque fundamenta,vt leuia optimè,& latè contundit *in d S.nec Dominus*, *col.* *mihi 7. quæ eſt pen.verſ.non obſtat,conſ.lo.de Neuiz.*

Sileat quoq; & habeat in Domino patientiam *Neuiz.d.conſ.* 12.*dum à nu.*95.adeò execratur,eſſe ſub Baronum vaſſallagio, vt huiuſmodi vaſſallos ſer-
203 uis æquipararet,† eos verò,qui Regi immediatè ſubſunt hominibus liberis,& fatuum eſſe,qui talem ſeruitutē non perhorreſcat, niſi fortè inquit aliquis miſer,vel deſperatus,ſileat inquam vt eidem ſatisfaciēdo dicit *lo. Petr. Fontanel.in loco proximè citando*, Vi-
204 uimus enim nos,qui ſumus experti ait *Fontanel.*†in multis occaſionibus peius ab Officialibus Regijs tractari vaſſallos,quàm à Baronibus maximè vbi nūquā ità alienat Rex, vt ſummam Regaliam ſubueniendi oppreſſis, & liberandi eos à manu calumniantium à ſe abdicet: Cū igitur in hoc Regno tot vias habeant vaſſalli, quibus à Dominorū oppreſſionibus caſu quo fierent ſe liberent non eſt eorum vita ſeruitus appellanda, & proindè benè *Amedeus de Ponte in loco ſa-*
205 *pius alleg.nu.*105.† fundat in caſu,de quo agimus non tractari de intereſſe vaſſallorum,nec illud conſiderari quaſi de ſeruis alienandis, vel diſtrahendis, prout in terminis prædicta, & alia perpendit *Fontanella to.*1.*de pact.nupt.clau.*4. *glo.* 10.*par.*2.*à nu.*52. *vſque ad* 54.

Quæ omnia,vt pateat ex abundanti dicta, non ad

victo-

victoriam præſentis conſultationis, ſed pro tuenda veritate, & vt à fortiori appareat ampliſſimam poteſtatem Regis noſtri circa alienationem demanialium Regni eſſe iuri conformem.

Dicimus in Regno noſtro de hoc dubitari non poſſe
206 ex præſcripta, † & inueterata conſuetudine, in qua fuerunt Inuictiſs. retro Reges alienandi, & infeudãdi vaſſallos quuſcunque cum territorio, Caſtris, & Ciuitatibus, & quæcunque demanialia, etiam inuitis, & reclamantibus ſubditis.

Exiſtente .n. conſuetudine, etiam ſi concederemus eſſe veram opinionem negatiuam in ſecunda cõcluſione, vt vaſſalli inuiti, nec cum Vniuerſitate transferri poſſent, nemo tñ ex noſtris (*Neuizano ſolo exce-*
207 *pto*) dubitauit, † quin ſeruanda ſit huiuſmodi conſuetudo in loco, vbi viget, vt ſũpto *arg. ex d. §. ead. l.* quæ loquitur in fortiori caſu, ſʒ alienationis directi dominij, & delegationis fidelitatis, vt ſupra, & tamen excipit Mediolanum, vbi viget cõſuetudo permiſſiua, *vqi Iſer. n. 9. in fine, dicit* (hic vſus ſeruabitur, vbi eſt, alias vbi non eſt ſeruabitur lex Corradi) firmat
208 *Bald. ibid.* dicens, † quod licet iure communi iuriſdictiones non poſſunt vendi, tamen per conſuetudinẽ eſt vſurpatum, & quotidiè videmus Caſtra, & villas emi, & vendi cum mero, & mixto imperio, quæ conſuetudo vincit legem, *Camill. Saler. in prœm. conſuet. fol. 33. verſ. 3. clarius Panor. in c. auditis, poſt num. 21. verſ. in ſecularibus, de præſcript. ſequitur Iaſ. in famoſo conſ. ædito in cauſa Caſtri de Summaripa Ducatus Sabaudiæ, vbi latè tuetur validitatẽ infeudationis, col. 13 in reſol. ad fundamenta Vniuerſitatis, verſ. quinto dicitur, Lancel. & Phil. Decij, & Alciat. in l. debitorum, C. de pact.* vbi addit *Phil.* quod idem eſt de iure, quia

nihil

nihil videtur obſtare quominus quis ius, quod habet
209 vendere poſſit, † & quia iuriſdictio Caſtri tranſit in
creditorem,cui Caſtrum pignoratur ex Caſtr.que n.
citat,*vbi addit.addit Rom.in quodã ſing.Ripa reſp.25 Franc.Marc.dec.*Delfin.337.n.11.Soccy.*un.conſ* 94 *nu.*29.*vbi ad idem citat Fely.lib.*2.Natta *d.conſ.*367 *nu.*11.& 12.

Quinimò hæc conſuetudo eſt generalis,& notoria,
210 † & ſic non eſt probanda, ſed ſufficit illam allega-
re licet non probetur, in quo dicit non eſſe laboran-
dum,*Natta conſ.*367.*n.*6.*in* 2.in Regnis,& Statibus,
in quibus ſæpè Principes conceſſerunt Caſtra,& vil-
las in feudum cum hominibus; vt de Marchionibus
Montisferrati ipſe teſtatur,quod in ſpecie probat *Ro-
land.conſ.omn.*1.*n.*91.& 92.*optimè Rimin.*Iun.*cõſ.*6.
*nu.*110.*n* 1.& *conſ.*601.*n.*36.& 37.*reprehendens ob*
211 *id* Menoch.*in d.conſ.*264.*nu.*66.† qui dixerat hanc
conſuetudinem probari oportere, prout de dicta ge-
nerali conſuetudine,& in ſpecie de Ducibus Ferrariæ
probat Marcabr.*infra alleg.conſ.*55.*ex n.*76.& *alij,
quos refert Viuius contl.* 637.

212 Et de hac † conſuetudine Regni primum atteſta-
tur *Lucas*,qui licet in *rep.l.*1.*C.de Capit.Ciui.cenſib.
eximenda li.*11.videatur tenere opin. vt vaſſalli bur-
genſes inuiti donari non poſſint,& multa adducit pe-
regrina, & in fine dicat hanc opin. eſſe veram, ſicut
Euangelium, & fortè ex eo,quia dixit illam tenere
Iſern.in d.†.*præterea,verſ.nec* Dominus,*in* 2.*q.* quem
213 vocamus † Euangeliſtam in Regno in feudis,prout
locupletiſſimus teſtis eſt *Hartman.Piſtor.li.*2.*quæſt.
iuris q.*1.*nu.*83.*poſt Gram.Aff.*Camer.& *alios ibid.
relatos.*

Nihilominus *Lucas* rectè perpenſus, non loquitur

in

in infeudatione cum Vniuerſitate, Caſtro, vel terri-
214 torio, † ſed an Rex poſſit vaſſallos, ſeù ſubditos de-
maniales liberos de per ſe donare alteri, ſiuè donare
ius vaſſallagij abſq; territorio, vt clariſſimè patet ex
quæſtione per eum formata *col. 2. verſ. item an poſſit,*
iuncto verſ. præcedenti, ibi, (immunis .i. libera) vbi,
cum, occaſione *illius tex.* dubitaſſet, Vtrum Princeps,
vel Rex homines huiuſmodi liberos à capitatione
cenſuali poſſit ſubijcere iterum eidem tributariæ fun-
ctioni, ſubijcit immediatè (Item an poſſit huiuſmodi
homines liberos ſtipendiarios facere alterius, ita qđ
in eius dominio tranſeant. Pone prout peccatis fa-
cientibus in Regno frequẽter occurrit, Rex habet in
terris ſuis; quæ demanialia ſunt, homines liberos ad
nullam præſtationem perſonalem, niſi ſolum ad col-
lectas in certis caſibus ſibi rationabiliter debitores;
an poſſit illos donare, vel vẽdere Comiti, vel Baroni)
215 Hæc ille, † vbi apertè patet non agere *Lucam* de
infeudatione Caſtri cum vaſſallis, & ſic cum Vniuer-
ſitate, nec de alienatione demanialium, ſed ſecundũ
terminos *illius l. vnica*, quæ loquitur de capitatione,
& ſic de ſubiectione, & munere perſonali, Quinimò
expreſsè *Lucas* excludit conceſſionem terrarum de-
manialium, ſiquidẽ format caſum, an poſſit Rex ho-
mines liberos, quos habet in terris ſuis, quæ dema-
nialia ſunt, facere ſtipendiarios alterius, & an poſſit
illos donare, vel vendere alteri, & ſic excludit Terras
demaniales, quæ in ſuo ſtatu primæuo permanere, vt
terras demaniales manifeſtè ſupponit, & in toto quæ-
ſtionis diſcurſu ſemper de donatione, & addictione
in ſeruitutem perſonarum, ipſorumque liberorum
hominum de per ſe agit.
216 Sicut quoq; de perſonali, † & abſoluta ſubiectio-

ne de per ſe loquuntur omnes leges,& rationes,quibus ipſe adducitur ad aſtruendam negat.opin. cuiuſmodi eſt *lex illa vnica,C.de capit.ciuium,* quã primò pro ſuæ opin.fundamento citat,ibi, (è contra eſt lex iſta) & ſupra *tit.praced.de agric. & cenſ. l.ſeruos 12. qua de ſeruis,tributarijs,& inquilinis loquitur*,qui vt inquit *Bald.* in terminis noſtris,inquilini,aſcriptij, & cenſiti non ſunt in commercio, & de per ſe alienari prohibentur,ſicut res ſacræ, & religioſæ, ſecus verò cum territorio,& gleba,*vt ex l.quemadmodum, fundat Bald.in d.§.ex eadem lege,poſt nu.1.& 4. verſ.ſed quomodo.*

Et ſic etiam *in l.generaliter,§.vlt. & l.inuitus,ff.de*
217 *fideicom.libert.*† ſicut etiam eo tendit ratio, qua vtitur paulò infra *in verſ. item quia non poteſt pater filium inuitum in adoptionem dare, l. in adoptionibus, ff. de adoptionibus, & ibi (quomodò poterit hoc Rex de ſubdito ſuo homine vtiq; libero,cui poteſtas in eum eſt ex quadam praſſura iuris gentium) & ibi (fauendum eſt ergò his liberis hominibus, vt apud ſe ſint,l.fin.ff de liber.exhib.*

218 Et clariſſimè hoc colligitur,† dùm in fine pro ſua opinione citat *Iſer. in d.l.imper. verſ. nec dominus,in 2.q.in quo loco apertè ſupra fundauimus Iſer.doctr.ſupra fundatis concluſ.* non obſtare,vel ad ſummum loqui de alienatione,& ſubiectione perſonali de per ſe, cùm de alienatione,& infeudatione vaſſallorum cum Vniuerſitate egerit ſupra in præcedẽti ſeparata quæſtione *in verſ.& ex his oritur*; Et hoc idem confirmatur ex his,quæ ſubijcit *in verſ ſumpto colore*, dùm dicit huiuſmodi alienationem vaſſallorum non validari per *extrau.Innoc.Sexti,incip.ad Regnum Siciliæ,* quæ permictit Regi alienationẽ infra ſummã vnc.20.

annui reditus, de qua infra latius. Siquidem, vt ſubdit *Lucas* illa *Cōſtitutio* loquitur in bonis demanialibus, non in liberis hominibus, & ſic declarat expreſsè ipſum loqui in ſimplici alienatione hominum, & vaſſallagij, non autem demanialium; vndè doctr. *Luca*, vt ſupra declarata remanet ex ſuo conteſtu, & ex legibus, rationibus, & authoritatibus, quibus innititur; & ſi aliter voluiſſet *Lucas* benè ſciuiſſet formare quæſtionem expreſsè, Vtrum Rex poſſit alienare vaſſallos cum Vniuerſitate, vel vt formauit *Iſer.* ſub quæſtione alienationis demanialium, & ſic Ciuitatū, & Caſtrorum, & præſertim cum tam maxima adſit diuerſitatis ratio quòad iuris effectum inter hos caſus.

219 Et tandem quidquid voluerit *Lucas*, † non tantum nobis officeret illius in contrariam opinio contra magis communem, quæ ſtat pro nobis, quantum nobis profuturum eſt ipſius de conſuetudine ſuis temporibus teſtimonium, tàm enim *in princip. quaſt. ibi* (Pone prout peccatis facientibus in Regno frequenter occurrit, Rex an poſſit vaſſallos demaniales donare, &c. quàm *in fi. verſ.* & breuiter, teſtatur ſuo tempore in Reginali Curia homines territorij Auerſani ex quadam villa vtiq; liberos donatos fuiſſe cuidam militi, vt eſſent in perpetuum eius homines, & vaſſalli.

Et hoc ſupponit frequenter ſuo tempore cōtingiſſe peccatis facientibus, quod nunc contingit ex neceſſitate fauore defenſionis fidei, conſeruationis Imperij & totius Chriſtianæ Reipublicæ ſuadente.

220 Nec mirum † ſi *Lucas* fuerit adeò rigidus in hac materia, tàm in alienatione vaſſallagij de per ſe *in d. l. vnica*, quàm in alienatione demanialium, de qua agit *in l. quicunq; col. 5. in verſ. igitur quæ dicta ſunt*

in fiſcalibus, C. *de omni agro deſerto, lib.* 11. quia de recenti erat ædita *extrau. Inn. Papæ. VI.* prohibitiua, vt is teſtatur *ibid. verſ. & certè ſuper hoc emanauit in contrarium temporibus noſtris Conſtit. extrau.* Innoc. *Papæ VI.* quæ alienationes demanium, diminutiones redituum, & bonorum fiſcalium, magnaſq; prouiſiones vltra viginti vntias annuatim ſub excommunicatione, aliarumq; grauiorum interminatione pœnarum apertiſſima dilertione damnauit.)

221 Quam crediderim ex eo tempore non fuiſſe † vſu receptam, *vt idem Lucas innuit*, dùm maiori quam, par erat retro ſuccenſus, mox ſubdit (quas pœnas nõnulli, qui deberent eſſe reliquis exemplar vitæ, & regula morum, obſtinata mente, animoque ſuſtinent indurato.)

Quod ex magnis, & frequentiſſimis conceſſionibus ſucceſſiuis temporibus factis per huius Regni Sereniſs. Reges, & præſertim Inuictiſs. Principes Aragoneos, & Imperialis domus Auſtriacæ ſatis liquere dicitur, & pluſquam notorium eſſe apparet, quas tamen iterum centum annorum, vel circa interſtitio ob finem finitam, vel aliter ex natura contractus feudalis in Fiſcum redigi experientia docuit.

222 Et locupletiſſimi ſunt teſtes † *Affl. qui in rub. quæ ſint regal. poſt nu.* 60. nuncupatim loquens de dicta *Conſtit.* Innoc. 6. ſubdit) ſed hoc hodie temporibus noſtris non ſeruatur, nàm videmus Reges magnas prouiſiones dare, & exceſſiuas Cõſiliarijs, & eius hæredibus de introitibus feudalibus ex diuerſis cauſis

223 vltra mille, &c.) & ſcribebat in anno 1480. † tempore quo Hydruntini à Turcis fuerunt redditi martires, *vt idem teſtatur initio d. rub. & idem repetit in* §. *præterea ducatus, 3. notab. n.* 48. *in fine*.

 Et

Et D. meus Capyc. in *inueſt. in ver. Reges etiam*
224 *infeudant, verſ. limita nam Rex Siciliæ*, † vbi dicit *d. Conſtitut.* non ſeruari, licet viderit in multis alienationibus factis in D. de Santo Seuerino, & de Marzano, aſſenſus Sedis Apoſtolicæ, ſcilicet ex abundanti, quod iàm dici conſtat, exolcuiſſe.

Et refert, & ſequitur *D. meus auunculus, & magiſter Regens de Curte in 1. par. tract. feud. c. 3. §. licet autem, num. 21.*

225 Et de Conſuetudine † huius Regni, alienandi etiam iura directa teſtatur *præſtantiſſ.* D. *Reg. Tapp. poſt Camer. loco citato, &* Annam *in d. l fi. c. 9. p. 2. ſub nu. 36. de conſt. Princip. Capibl. in prag. 8. p. 3. n. 148. de Baron. & nouiſſimè Maſtrill. lib. 1. c. 12. n. 30. de magiſtratibus*, & ita ſemper practicatum, & obſeruatum, tàm à Regibus Regni, quàm etiã ab ipſis Baronibus,
226 † quibus quotidiè permiſſum eſt vaſſallos etiã reluctantes in alios etiam inferiores transferre cũ mero, & mixto Imperio mediante aſſenſu Regis, latiſſimè probat *Loffred. in d. §. nec* Dominus, *col. 3. in fi. & 4. à verſ. & alia ratio, iunctis dd. quæ ſubdit col. 6. verſ. confirmantur hæc ex his, in fine, ibi (quia* Dominus *.i. Rex poteſt vendere feudum ſine conſenſu vaſſalli, non ſic è contrario) & reſoluit omnes obiectiones.*

Quinimò plus voluit *Loffred.* in Regno nedùm vigere conſuetudinem, quod Rex, & Barones præuio aſſenſu poſſint vaſſallos inuitos in alios transferre,
227 eoſq; vendere, † ſed quod magis eſt, quod Rex poſſit directum etiam dominium alienare, transferendo ad libitum vaſſallos feudatarios, illoſq; alteri delegare, vt fidelitatem iurent, & ſic diſtinctio negatiuè, & affirmatiuæ concluſionis ſupra facta ſit neceſſaria extra Regnum, cum in Regno noſtro vigeat eadẽ con-

ſuetudo, quæ Mediolani ſeruatur, de qua *in d. §. ex*
228 *ead. lege,* † vt Rex poſſit etiam in inferiorem, & inæqualẽ ius directi dominij alienare, vt expreſsè firmat *Loffr. d. col. 4. in verſ. & quamuis ille §. & col. 6. verſ. confirmantur hæc ex his, in fine, ibi,* (quod alibi extra Mediolanum ſeruatur æqualitas, quæ æqualitas in hoc Regno non ſeruatur, quia Rex, &c.)

Quem *Loffr.* ad hoc in ſpecie ponderat *Lipar. in d. §. ex eadem, nu. 9. in fi. verſ. vbi eſt lit.* I.

229 Et hoc eſt, quod pleniſſimè teſtatur † *Camer. in l. Imper. car. 7 t. col. 1. in prin. lit. A.* in Regno conſuetum eſſe alienare iura directa, etiam in præiudicium Coronę, vt toties vidimus author. *Iſer. & Panor.* quia licet extra Regnum hæc diſputentur longa diſputatione *per DD. in locis allegatis, & per modum in tract.* Tamen propter conſuetudinem in Regno non diſputamus.

Quod iterum repetit *Camer. in § pręterea ducatus*
230 *car.* 168. † vbi illud addit (vnum non omittam me nunquam vidiſſe Regem alienaſſe ſuum directum dominium, ſed pęrſæpè terras demaniales conceſſiſſe, quod Rex Galliarum facere non poteſt) ex quibus
231 verbis nedùm redditur clara Regni conſuetudo, † ſed apparet non obſtare dictum Baldi dicentis, Regẽ Franciæ non poſſe alienare vnam ex Ciuitatibus Regni ſui, quod refert D. *Capyc. in ver. Imperator, verſ. quarta declaratio, car.* 150. *in inueſt. & fuit originale dictum Hoſtien. in c. dilecti, vbi Felyn. & cæteri, de maior. & obed.*

Quia ex tanti Viri teſtimonio clarè patet, quàm longè diſtet in præſenti materia Conſuetudo Regis, & Regni noſtri à conſuetudine, & vſu Regum Franciæ, & propterea à poteſtate, & more vnius ad alterũ inferri non poſſe.

Et

232 Et ob id opinio *Ignei in repet. l. donationes, quas diuus, C. de don int vir. et vx. à n. 6. verſ. quaro igitur & nu. 26. cum ſeq.* nobis obſtare nullo modo poteſt.

Licet .n. ipſe probare conatus fuerit promiſſa etiã ex cauſa Fęderis à Rege Chriſtianiſſimo Regi Anglorum nõ obligare ſucceſſores: Loquitur .n. primo attenta antiqua conſuetudine illius Regis, & Regni,

233 † vbi arctiſſimè prohibetur alienatio demanialium pluribus ædictis, & Senatuſconſultis diuerſorum Regum id ſtatuentibus, vbi etiam moris fuit, vt nec Dominus Ciuitatis, vel Caſtri poſſet vaſſallos alteri ſubijcere, & admiſſa fuit contradictio vaſſallorum, dùm allegant eorum intereſſe non mutare dominum, ſicut è contra, *vt latè in deciſ. Capp. Thol.* 486. & iuxtà hos terminos loquitur *Renat. Coppin. de doman. gallico li. 2 tit. 1. n. 3. & Hottomanus qq ill. omnium prima.*

234 Secundò fatetur ſe loqui, † contra receptas, & cõmunes traditiones omnium, etiam Gallorum, qui in ea quæſtione ob bonum pacis aliter ſentiunt, vt ipſe fatetur *d. nu. 26. verſ. ego verò contra omnes præfatos DD. & ſequaces eorum, &c.*

Tertiò, opinio *Ignei* nuncupatim reprobatur per modernos, qui poſt eum ſcripſerunt.

Quartò, poſſet defendi in caſu ſuo, ad quem ſe vi-

235 detur reſtringere, † vt ſ. pactum de annua penſione danda per Regem Galliæ Regi Anglorum, ex quo tacitè fateri videbatur Rex Chriſtianiſſimus per illã cenſus promiſſionem Regem Anglæ directum eſſe Dominum Regni Franciæ, qui tamen ſuperiorem nõ recognoſcit in temporalibus, retento ſolum dominio vtili, non valere, velut in diminutionem, & exinanitionem Status Regis, & Regni, & contra expreſſam prohibitionem legis Regiæ, vt *per Ign. n. 28. & 30.*

Et

Et quinto, nec eſt omninò verùm, & indiſtinctè
236 † Regem Franciæ non poſſe alienare Ciuitates demaniales, quia contrarium dixit ſe vidiſſe ſeruari tota die in Francia, etiam vaſſallis inuitis *Panor. d. conſ. 3. in 22. quæſt. par. 2.*
237 Et quod ex cauſa neceſſaria, & ſi non maxima, † puta propter tranſitum Principis, vel conſtructionem viæ publicæ in recompenſationem iuris alterius, etiã vbi non ita commodè alibi poteſt fieri recompenſa, quod poſſint etiam in Francia alienari Caſtra inuitis vaſſallis, non obſtante prædicta prohibitione, de qua per *Hoſtienſ.* latè fundat *Franc. Marc. quæſt. Delfin. 337. p. 1. ex n. 7. verſ. ſed pro contraria parte, vbi n. 11* refert plures alienationes Caſtrorum factas in Delfinatu temporibus Caroli VII. Ludouici II. & aliorum Principum, etiam ſi alibi ita commodè non poterant compenſari *nu. 10. & in fine.*
238 Et ob id *Bald.* † loquens de donatione, vel legato Ciuitatis poſuit exemplũ in Rege Vngariæ, vel Francorum, quod ſi donarent mihi (vt ipſe inquit) Ciuitatem, in qua iuriſdictionem haberent limitatam, ſolam illam iuriſdictionem, quam habebant donare viderẽtur *in l. monumenta 14. C. de legat. ſequitur Dec. conſ. 186. & pro tenui n. 3.* reſpondens pro Guglielmo de Bautio vendicante Caſtrum Lambiſci contra Ducẽ Lothoringiæ ſucceſſorem, vel cauſam habentẽ à Rege Renato, pro quo etiam conſuluit *Iaſ.* licet contrarium in eodem caſu pro Duce conuento reſponderit *Ruyn.* vt obſeruarunt ibi *moderni addentes Galli.*

Et amplius *Guido Papæ deciſ. 560. incip. Dominus*
239 *Odoffredus, poſt nu. 2. verſ. præterea,* † teſtatur de conſuetudine generali Patriæ Delfinatus, & circumuicinarum Principes infeudare, & in alios transferre,

etiam minores eorum Villas, & Caſtra ſine conſenſu habitantium vaſſallorum, & idem facere Barones, & refert caſus, & exempla, ſubdens, quòd conſuetudo in hac materia feudali obtinet principatum.

240 Et ita ſunt intelligenda, † quæ ipſe idem prius dixerat *dec.* 139. *incip.* Rex *Franciæ, referēdo* Hoſtien. & *Bal. in contrarium*, vbi expreſsè ſe remiſit ad dicta *per eum in d. dec.* 560. quaſi dixerit non procedere de conſuetudine generali.

Et quamuis *Matth. in nouiſs. addit. ad dict. deciſ.* 239. *in prima addit.* recenſeat Senatuſconſulta, & ædicta prohibitoria illius Regni alienandi demania, quæ iure iurando rata, & inconcuſſa confirmant Reges Franciæ cum inaugurantur.

241 His tamen non obſtantibus † *Ferrer. in in* 2. *add.* declarat ædicta procedere in alienatione omnimoda, per quam Rex abdicaret à ſe omnem iuriſdictionē, dignitatem, & dominium, nihil ſibi retinendo, alias ſecus *ex Oldr.* Hoſti. *Panor.* Ioa. *Sanxone*, *Iaſ. Chaſſan.* Benedic. Hottom. & *Coppino*.

242 Ex qua conſuetudine antiquiſſima † infert *Papon.* tàm in dec. 551. quàm in d. dec. 560. potuiſſe Odoſſ[illegible] dum Epiſcopum Vapinenſem ducentis annis ante annum 1460. ſubijcere villas, & Caſtra ſibi ſubdita in temporalibus Regi Siciliæ, & homagium ipſi facere ſine conſenſu, & voluntate Ciuium ſibi ſubiectorum, & recognoſcere dictam Ciuitatem Vapinenſem, & Caſtra adiacentia tenere de feudo tunc Regis Siciliæ, & ſucceſſorum in dicto Regno, & Comitatu Forcalquerij, & proindè ipſos effectos homines, & ſubditos d. Regis Siciliæ, qui fuerat in poſſeſſione ſuperioritatis, & maioris dominij, & non Delfini Franciæ, quamuis dicta Ciuitas eſſet de diſtrictu Delfina-

tus,

tus,& proindè reſpondit dictum Epiſcopum, tanquã vaſſallum Regis Renati, teneri, vt ſuo Domino ſubuenire in guerra, tunc per eum mota de anno 1460. in inuaſione Regni Neapolis (quàm ipſe falsò recuperationem vocat) & ad alia, ad quę ex forma fidelitatis tenentur vaſſallus feudatarius, & ipſius vaſſalli ex eadem re, & cauſa, quo caſu iuxta diſpoſitionẽ *l. Imper. § illud,* vaſſallus vaſſalli mei dicitur adhuc meus vaſſallus, *vt latiſs. per eum in dd. dec.* 551. *&* 560. vbi pulcherrimè loquitur.

Et ſequitur *Dom. meus Reg. de Curte,* qui tàm in articulo alienationis demanialium Terrarum, & Caſtrorum, quàm in altero vtrum vaſſalli inuiti, tàm feudatarij, quàm burgenſes alteri ſubijci poſſint, &

243 vendi, † teſtatur Reges Regni ſemper fuiſſe in hac poſſeſſione, & conſuetudine alienandi, & diſponendi ad libitum *in d. c. 3. §. licet autem, nu.* 23. *& nu.* 37. *in fin. & num.* 38. limitat opinionem eorum, qui tenent negatiuè, vt in Regno de conſuetudine non ſeruetur.

Et licet dicat opinionem negatiuam extra Regnũ

244 eſſe communem, parcat mihi, † quia non poſſum non mirari, quod Vir doctiſs. & Præſes, rationum in numero DD. computando errauerit, vt ex ſupradictis patet.

Idemq; firmat *Viuius, qui poſt Guid. Pap. Pariſ. Socc.*

245 *Iun. & alios,* † dicit hanc eſſe generalem conſuetudinem, ſubdẽs ipſos fateri veritatem ipſam, & quia ita quotidiè obſeruatur *inter com. opi. concl.* 637. *verſ. ſed contrarium, tomo* 2.

246 Sicut vtrumq; caſum includit † *Reg. de Ponte de poteſt. Proreg. tit. de diuerſ. prouiſ. §.* 1. *incip. tetigimus, ſupra nu.* 4. vbi dicit, quod vera, & communis eſt opinio, poſſe Dominum directum vaſſallos ſuos de de-

ma-

mãnio inuitos vẽdere, & terras demaniales alienare.

247 Ex quibus patet grauior lapſus *Neuiz.* † dum auſus fuit attentare, hanc conſuetudinem, vti irrationabilem, non valere *poſt nu.* 118. *verſ. non obſtat*, ſuffultus authoritate *Somnij viridarij*, quod verè ſomniare ipſum fecit, vt optimè ipſum ex more, etiam in hoc refellit *Loffred. noſter d. col.* 7. *verſ. nec ſimiliter, vbi ex* Io. *Fabro*, Ang. *Aret.* Iaſ. *Det. Lupo, Igneo, et Curt. per ipſummet Neuiz. citatis* belliſſimè confutat eius dicta, & reſpondet ad *Fabian. de Monte*.

Cui addi poteſt pro defenſione *Neuiz.* ipſum non figere pedes ſuper dicta prima reſponſione inualiditatis conſuetudinis, ſed ſtatim ad alteram confugere ſʒ quod *tex. in d.* §. *ex eadem lege, de lege Corradi*, loquatur, quando alienatio fit in parem, non autem quando in inferiorem, & quod huiuſmodi conſuetudo tanquam facti ſit probanda, quia locum non ha-

248 bet extra Mediolanum, † vnde vel errat *Neuiz.* ſi credimus *Baldo. & alijs ſupra relatis*, quod conſuetudo ſit generalis, vel non obſtat, cum ſimus Neap. vbi viget conſuetudo Mediolanenſ. in omnibus, in quolibet aduertere *tex. in d.* §. *ex ead. lege* permictere alienationem, etiam in inferiorem, & inæqualẽ, omninò ruſticum, ſi cum Curia feudum alienetur, *iuxta comm. ſenſum glo. Iſer. & aliorum ſupra relatorum.*

Et amplius dixerunt *communiter DD.* circumſcri-

249 pta prædicta conſuetudine, † Principẽ etiam abſq; cauſa poſſe derogare prohibitioni, quod vaſſalli inuiti non alienentur, cùm dicta prohibitio ſit inducta de iure poſitiuo *per d.* §. *ex eadem, &* §. *præterea ducatus*, cui Princeps poteſt derogare pro libito, & ſufficit pro ratione voluntas, & derogat cum clauſula ex certa ſcientia, per quam cenſetur derogare iuri com-

 muni,

muni, vel ſub alia ſimili forma, *vt latè Natta d. conſ. 367. ex nu. 7. ad 13. Pariſ. conſ. 22. nu. 87. volu. 1. Rol.*
250 *d. conſ. 1. nu. 90. 94. & 96.* † vbi ſimiliter coniugit caſus alienationis vaſſallorum, & Caſtrorum, & aliorum bonorum demanialium, vt fecit *Reg. de Ponte ſupra, idem* Hypp. Rimin. *d. conſ. 601. nu. 42.*

Quod ſi concurrat in alienatione demanialium,
251 vel vaſſallorum aliqua cauſa neceſſaria, † nemo etiam ex his qui negatiuam tuētur, & circumſcripta omni conſuetudine auſus fuit negare id fieri poſſe, etiā inuitis ſubditis, *vt latè per* Pariſ. *d. conſ. 22. n. 88. &* Rim. Iun. *d. conſ. 601. n. 45. vbi dicunt hoc firmare Iſern. in c. 1. quo temp. miles, & quod eum ſequuntur omnes in d. §. præterea ducatus, Alex. in d. l. 2. nu. 29. ff. ſol. matr. Barb. conſ. 12. col. 4. & 5. in ſecundo, Felyn. in d. c. dilecti, n. 9. de maior. & obed.* Petr. *Greg. de conceſſ. feud. p. 7. q. 4. n. 18. poſt Bal.* Pari. Rom. Iaſ. Iacob. *& alios per ipſum relatos,* Rubeus *Alex. d. conſ. 96. in fine verſ. item illa immunitas.*

Quinimò id licerè, nedùm ex cauſa neceſſitatis,
252 † ſed etiam vtilitatis, probat *idem* Rimin. *in d. conſil. 601.* reſpondens in caſu alienationis Caſtri Roberti factæ per Sereniſs. Archiducem Auſtriæ, quod iuſtè fieri potuerit, vt diſtinctæ iuriſdictiones penes vnum vnirentur, quamuis illud Caſtrum ſpontè ſe iuriſdictioni ſuorum prædeceſſorum ſubiecerit.

Ex quibus omnibus concluſionibus ſimul iunctis conſecutiuè oritur, & fluit ex veritate præcedentium deciſio præſentis conſultationis, & erit

SEptima Concluſio principalis. Cōtractus, quibus ſupremi Principes promittunt conſeruare Caſtra, & Ciuitates ſubditas ſub perpetuo ipſorum demanio,
253 ſeù immediato dominio, & iuriſdictione † nedùm

re-

reuocari poſſe ex plenaria, & libera poteſtate, quæ Principibus iure communi competit in iuriſdictionalibus, & regalibus, & quia cum huiuſmodi contractus habeant tractum ſucceſſiuum in futurum ſont ſui natura reuocabiles pro futuro tempore, ex quauis iuſtâ cauſa, & ſi non ſit præciſa, & neceſſaria, vt ſupra.

254 Verum exiſtente iuſta, & neceſſaria cauſa, † quæ includat bonum commune publicę vtilitatis, maximè ſuperuenientis poſt contractum poſſet huiuſmodi demaniorum contractus reuocari, & reſolui, vt iterum

255 loca infeudentur, † non obſtantibus iuramento, & quibuſuis ampliſſimis, & arctiſſimis clauſulis, quibus contractus iſti ſolent roborari, reſtituto pretio recepto, vel cum promiſſione de reſtituendo cum primum poſſit. Idq; totum ex natura, & ſecundum naturam eorundem contractuum, & facultate à iure conceſſa,

256 Probatur primum authoritate *Card. Florent. incip. Dominus Nicolaus Marchio Aeſtenſis.*

257 Secundò magis in ſpecie latiſſimè † hoc probarunt conſulendo *tres inſignes DD.* nempè *Iaſ. conſ. 56 lib. 1. & latius conſ. 227. in ſecundo,* Bart. Socci. cõſ. 4. *in tertio, & quidem D. Raynerius* Aduocatus *Sabaudienſis, de quo meminit Soccin.* qui omnes reſponderunt, potuiſſe Ducem Sabaudiæ infeudando cum titulo Comitatus concedere Theodoro de Rotarijs Caſtra Summaripæ, non obſtantibus.

Et Primò, quod Dux Philibertus per viam conuẽtionis, & cõtractus promiſerit dictum Caſtrum nullo futuro tempore alienare, nec infeudare recepto pretio florenorum duorum millium.

Secundò, quòd Caſtrum prædictum eſſet locus inſignis, & ſitus in limitibus dominij Sabaudienſis, & magni reditus, & ſic alienatio tenderet in maximum

detrimentum Status ipſius Ducis.

Tertiò, quòd ipſe Dux Carolus prohiberetur per ædicta, ſeù decreta Ducalia, quibus interdicebatur infeudatio rerum, & Caſtrorum patrimonialium incorporatorum Cameræ computorum, *vt refert Iaſ.in arg.conſ.& col.3.dum in verſ.aggredior nunc*, refert fundamenta procuratoris fiſcalis, qui ex multis prętendebat infeudationem factam annullare.

Et quartò, quamuis in illo caſu non concurriſſet cauſa publicæ vtilitatis, vel ſaltim tàm vrgẽs, & præciſa, quæ includeret commune bonum totius Chriſtianæ Reipublicæ, vel ſaltim neceſſaria pro conſeruando ſtatu illius Principis, ſed tantum fauor remunerandi ſeruitia, & operam iamdiù præſtitam per illũ Theodorum in matrimonio contracto inter Ducem Carolum, & D. Blancam filiam Marchionis Montiſferrati, ex quo erat acquiſita dicto Duci ſpes ſuccedendi Marchioni, qui tunc temporis carebat prole maſculina, quæ ſpes tractu tẽporis euanuerat ob natiuitatem maſculorum, *vt teſtatur Iaſ. in* 8. *col.in* 8. *fundam.pro* Rotarijs *Soccy.n.x. verſ.tertium quia.*

Et mouentur iſti tres patres ſolidiſſimis rationibus quæ in DD. Conſilijs referuntur.

Et inter alia fundant, vt veras, & communes ſubſcriptas concluſiones.

258 Prima, Principem Supremum † poſſe tollere dominium, & alia quæſita de iure gentium, cum clauſula de plenitudine poteſtatis, vel alia ſimili æquipollẽ-
259 ti, etiam nulla ſuaſiſtente legitima cauſa. † Sed ex iuſta, vel neceſſaria cauſa indubiè poſſe tollere ea, quæ ſunt iuriſgentium, & euacuare contractum inhitum cum priuato, cum, & poſſit auferre res priuatorum, & tollere eorum dominium, *Iaſ.latè in* 12.&

13.

13. *fundamento pro Rotarijs*, vbi dicit hæc verba, (quod ita tenent gloſæ ordinariæ vbique, tàm iuris Ciuilis, quàm Canonici, Ciuiliſtæ, & Canoniſtæ.)
260 Et ampliat etiam † in inferiori a Principe, quod auferre valeat ex cauſa ius tertio quæſitum, *& in* 14 *concluſ.* quod Princeps reuocet priuilegia ſubditis conceſſa, etiam quæ transfunduntur in contractum ex cauſa publicæ vtilitatis, *ex c. in noſtra, ſecundum intell. Innoc. & Butr. de iniur. cum alijs*, quod iterum repetit, & confirmat in reſolutione contrariorum *idem Soccy. d. conſ. 4. nu. 10. verſ. tollitur etiam*.

Secundam concluſionem addit *Soccy. in d. conſ. nu.* 4. 5. *vſque ad nu. 7. verſ prætere a, vbi d. n. 7. in fine*
261 dicit, hoc eſſe optimum fundamentum, quod etiã cõtractus factus à Principe cum ſubdito recepta pecunia poteſt reuocari per Principem de plenitudine poteſtatis, etiam ſine cauſa, vel de poteſtate ordinaria cum legitima cauſa, quando non eſt ſimplex contractus puta venditionis, vel permutationis, qui inter priuatos celebrari ſolent, ſed de rebus ſpectantibus ad Principem, in quibus ſemper ačtera principali intentione præualet gratia, & beneficiũ, authoritate *Baldi in prælud. feudor. n. 9. verſ. pro intellectu eorum*,
262 † vbi concludit, contractum feudi non ideò minus cenſeri beneficium, & gratiam, quia ſi comparentur inuicem extrema feudi ſ3. conceſſio, & recompenſatio beneficiorum, cenſetur præponderare beneficium
263 & ideò feuda habent plurimum gratiæ, † & rectè appellatur beneficium, quia præualet extremum potentius, quod exemplis comprobat, ex qua *Baldi do-*
264 *ctri. colligit* Soccy. † quòd quando conceditur gratia recepta pecunia, non deſinit eſſe gratia, quia gratia præponderat *ex tex. pulcherrimo in l.* Titius pue-

rum

rum 3.ff.de obſequijs à liber.& libert.&c.vbi Marcellus reſpondit, quòd qui pecunia ſeruum ſuum manumiſit iura patronatus reſeruauit,quia & ſi beneficium manumiſſionis gratuitum non fuerit, beneficiũ tamen eſt,ex quo ſponte fit,*qui tex.babet concord. in*
265 *deciſ.principali*,† vt pecunia non impediat, quin iura patronatus cenſeantur reſeruata,quando ſponte manumiſit,*l.* 1.*C.de bon.libert.& l.etiam*, *C.de obſeq. præſt.* ſed eſt ſingularis in ratione,quam reddit,beneficium eſſe,licet gratuitum non ſit.
266 Ex quo *tex.infert Romar.*in indiuiduo, † quod non ideò minus dicatur priuilegium,vel beneficium, quando Princeps concedit aliquid, 13 pecuniam recipiat, & quod propterea poterit prædictam conceſſionem reuocare, quia verè non dicitur contractus, ſed priuilegium, & regulari debet ſecundum naturã priuilegij reuocabilis,de quo dicit eſſe casũ in term. *in d.l.Titius puerum, vt per eum ſing.* 463. *an Dux Mediolani ſequitur* Catel.Cotta *in memor. ver. exẽptus,& in ver.ingratitudo,verſ.ſecundo confirmo, qui ita dicit etiam, & non aliter ſentire Bal.in d.l.qui ſe patris,col.pen.verſ.hoc ſcias,& ſic clarè dicit* Cotta *nõ aduerſari præd.ea quæ tradit Bal. in d.l.qui ſe patris.*
267 Et ante *Roman.*† hoc idem expreſsè firmauit *Caſtr.in l.*1. *C.de liber. & eor.liber. vbi nu.*3. expreſsè format quæſtionem,an priuilegium mediãte pecunia conceſſum transfundatur in contractum, adeò vt efficiatur irreuocabile,*& ex d.l.Titius*,dicit ſe de facto allegaſſe in quadam quæſtione, vbi quædam immunitas ſuperior conceſſerat immunitatem cuidam cõmunitati ſubditæ,recepta pecunia, & poſtea volebat reuocare dictam conceſſionem, & licet allegaretur, quod non poſſet,quia huiuſmodi conceſſio tranſiue-

rat

tat in contractum,Ego tamen dicebam(*inquit Pau.*)
268 quòd longa eſt differentia, † an ſuperior per pecu-
niam concedat immunitatem alicui Terrę,ſibi tamen
ſubditæ, & tunc dicitur concedere in priuilegium,&
eſt gratia,lꝫ non gratuita; vt ibi eſt caſus, priuilegia
verò conceſſa ſubditis poſſunt per Superiorem quan-
docunq; reuocari,vt in *c.veniens,de præſcrip.*malè tñ
269 facit Superior reuocando ſꝫ ſine cauſa ; † interdũ
verò talem immunitatẽ concedit Terrę non ſubditæ;
quæ tñ venit in ſubiectionẽ cũ illo pacto , & tunc nõ
poteſt reuocari, & de vtroq; dicit eſſe caſum in illa
lege, *&* C*aſtr.ſequitur ad vnguem* Iac*ob.in d.l.qui ſe*
patris,in fine, qui addit etiam Alex. in conſ. 101.*poſt*
*nu.*7.*lib.*1.*qui citat* B*utrium conciliantem* B*art. cum*
270 *Innoc.vt opin. Bart.*† quod ſtatuta transfuſa in cõ-
tractum non poſſint reuocari,procedat in nõ ſubdito,
opinio verò affirmatiua *Inn.* ꝑcedat reſpectu ſubditi.
Et ob id *Soccy.in d.conſ.4.poſt nu.6.verſ.nec huic*
conſiderationi clarius dixit prædictæ concluſioni non
271 obſtare † *doctr.Bald.in d.l.qui ſe patris*,quia ſibi nõ
declarat quanta debeat eſſe pecunia recepta,vt de-
ſinat eſſe beneficium , quod declaratur *ex dictis per*
eum in prælud feud.loco ſupra citato, vel voluit Bald.
quod quantitas recepta per Principem ſit commen-
ſurata rei conceſſæ,vt non dicatur priuilegium, ſed
conuentio, ſed quando non eſſet commenſurata cla-
rè ſentit, quod adhuc remaneat gratia in terminis
beneficij,vel priuilegij.
Nec curat Soccy.probare minorem, quod in caſu
272 ſuo quantitas ſoluta non erat commenſurata,† qa
ſupponit pro indubitato in huiuſmodi cõceſſionibus,
quas Principes faciunt de retinẽdo Ciuitates in de-
manio,vel vbi aliter ſuis ſubditis concedunt immu-

nitates,quod faciunt,vt Principes,non vt priuati,qđ ſemper præponderat gratia, & beneficium pecuniæ receptæ,vt clariſſimè reaſſumit idem *Soccy.in d.conſ. paulò ſup.n.6.dum refert ita conſuluiſſe Alex.in* Ciuitate *Vulturana, & propriè in verſ.Ex quibus in propoſito dico.*

273 Quod propriè † voluiſſe videtur *Camer.in repet. l.Imperialem,§.præterea* Ducatus, *car.97.col.4.lit.*S: vbi in articulo,an feudum emptum ſit propriè feudũ, fundat verè,& propriè feudum eſſe,& beneficiũ,quia conſiderando dantis prouidentiam,licet negari non poſſit quin ſiniſter oculus fuerit ad pecuniam, poſt *Lucam de Penna,*quem citat; tamen non ideò minus concedens dextero oculo fidelitatem non intuitur, & ſic gratia,& beneficium adhuc nuncupari debet, nam pecunia ſola nõ fuit in cauſa, & potuit vtrumq; concurrere,ſed adhuc gratia dicetur, citans ad id in ſpecie H*oſtien.in ſum.de feud.*& dicit eſſe caſum ſing. de hoc *in d.l.Titius puerum,& concludit col ſeq.lit.A verſ.ex quibus,*quòd tametſi feuda amore, & nõ pecunia quærenda ſint,non tñ ex hoc donata non cen-

274 ſebuntur,& ſic habemus, † quòd ſemper remanet beneficium,& priuilegium,licet pecunia intercedat, *quod latiſſimè vti communiter receptum defendit* Reg. *de Ponte conſ.39.poſt n.6.vſq; ad n.13.& n.17.li.2. & Dom.meus Auunculus Reg.de Curte in 1.p.diuerſ. feud.cap.incip.tenor ergo,&c.nu.43.& ſeq.f.36. Nec diſſentit* Sola *ad conſt.Sabaudiæ,incip.quia in pleriſq; in gl.1.ſuper tex.nu.8.*

Sed vltra dicta per *Soccy.*pro reſponſione *ad doctr.* Bald.*in d.l.qui ſe patris,vtimur doctr.*C*aſtr qui in l. digna vox* 4. C.*de legib. poſt n.6. relata doctr.*Bal.*in*

275 *d.l.qui ſe patris,*† quod ſi Princeps non gratuito cõ-

ceſſit

ceſſit tranſit in contractum,& efficitur irreuocabilis, *ſubijcit* Paul. (ſed in contrarium allego *tex.optimum in d.l.Titius puerum*,vbi libertas data,licet non gratuito poteſt reuocari) & reſoluit,quod Bal.loquitur, quando Princeps volebat reuocare priuilegium conceſſum mediante pecunia de plenitudine poteſtatis ſine cauſa, tunc enim non poteſt ſi recepit pecuniã, priuilegium enim transfunditur in contractum ſʒ. quòad hoc, vt non poſſit reuocari prolibito voluntatis ſine cauſa,ſecus verò cum cauſa,quia hoc poteſt, & ita procedit *d.l.Titius*,dùm ibi hæres manumiſſoris,vt ingratum libertum accuſare volebat, *& ſubdit*
276 Paul. (tene menti) † & ſic cum iſta notabili declaratione *Caſtr.*ſunt intelligendi omnes DD.qui ſequũtur Bald.*in d.l.qui ſe patris*, quod etiam negare non potuit *Calcan.conſ.*52.*nu.*17.

Secundò addit Paul.alteram declarationem in verſ. (Prædicta intelligo)vt ſʒ. prædicta dùm dixit,priuilegium ſine pecunia conceſſum poſſe reuocari ſine cauſa declarandum eſſe, quando conceſſio non continebat translationem dominij directi, vel vtilis, & tradit exemplum in conceſſione immunitatis, ſecus
277 verò vbi dominiũ aliquod translatum eſſet,† quia tunc reuocari, vel auferri non poſſet dominium ſine cauſa,vt videre eſt in feudo *in tit. de feudo ſine culpa non amitt.* quod, & regulare eſt, quod Princeps non auferat dominium rei ſuæ ſine cauſa , puta publicæ vtilitatis, & tũc dẽt reſtaurare pretiũ, *vt in l. Lucius.*

278 Et ex hoc inferri poteſt, † quod cùm in hac promiſſione retinendi Vrbes in demanio nullum dominium directum,vel vtile in ipſas Ciuitates,& Caſtra Rex ipſe tranſtulerit, ſed ſolùm Rex ita concedendo,nec donauerit,nec conceſſerit,ſed ſolum retinue-

rit, *quod D.Capyc.* in ſpecie aduertit *infra alleg.deciſ.*
279 *166.poſt num.* 1. † vbi dicit potius Regem acquirere conſolidationem dominij vtilis cum directo, quã ipſum aliquid trãsferre, & clarius licet ad alium finẽ *nu.* 3. ibi non donat vaſſallis vtiles dominium, ſed retinet pro ſe, quam pulchram eſſe conſiderationem dixit hoc in ſpecie obſeruans *Amad.de* Ponte *in d.re-*
280 *petit.c.1.poſt n.* 117.† vbi expreſsè dicit, quòd Rex in huiuſmodi demaniorum conceſſionibus nihil trãſfert, ſed retinet, quorum authoritate probatur longè diſtare ab infeudatione, quæ fit in ſingulares perſonas, in quas verè transfertur vtile dominiũ, & exercitium iuriſdictionis, quod propterea huiuſmodi promiſſiones remanent, etiam recepta pecunia, reuocabiles, quã etiam ratione inhiti decreta, & deciſiones, quibus contractus demaniorum fuerunt reuocati, cõſiderauerunt Anna *infra cit. alleg.* 50. *nu.* 4. *&* *Reg. Reuert.dec.* 19.*p.*5.*in cauſa Seminariæ,car.mihi* 7.
281 Et hæc quoq; differentia inter translationẽ,† & retentionem optimè deducitur *ex Panor.in c.auditis poſt nu.*21.*de præſcript.in verſ.finaliter,vbi ex* Inno. *& communiter poſtquam num.*20.in terminis noſtris tractauit quæſt. Vtrum interſit ſubiectorum non mutare dominium, & è contra ſubdit, quòd aliqñ quis poſſidet iura aliqua, aliquando non poſſidet, ſed tantum in eo, vel ſuper eo poſſidentur, inter quæ dicit eſſe notandam differentiam, nàm Monaſterium, de quo ibi *in tex.*quod dicebat ſe habere quædã iura, & poſſidere iura in quibuſdam Eccleſijs, quæ tñ Eccleſię non poſſidebant, nec poſſidere poterant in ſeipſis, quia nullus poteſt in ſeipſo ius, vel ſeruitutem habere, *vt in l.in re communi, ff.de ſeru.vrb.præd.*& proindè dicit *Panor.*quod hoc caſu põt agi contra vtrũq;

ſcili-

ſcilicet contra detinentem ſubditos, & contra ipſos ſubditos,ſed diuerſo modo contra primum, quia ſua intereſt, cùm ſit in poſſeſſione ſubiectionis, contra ſubditos verò qui nihil poſſident,vt patiantur actorē vti iure ſuo in obediendo.

Ex his omninò infertur,vt cum in ſubditos ex demaniorum conceſſionibus nihil trāsferatur, quod ob id *iuxtà doctr. Caſtr.* poſſit etiam ſine cauſa conceſſio reuocari,& ſaltim cum cauſa,& ſi non ſit neceſſaria,vel publica,res erit extra omnem dubitationem,

Et hoc idem voluit vno verbo *Bal.in d.l.qui ſe patris,poſt nu.*10. dum fecit diſcrimen inter conceſſa, & promiſſa,& permiſſa tantum,dicens aliud eſſe concedere,vel promittere,quàm permittere ſupra tetigi in prima concluſione.

Et vt redeamus *ad tex.in d.l.Titius puerum*, quod ex eo *tex.*ſolo determinari poſſit præſens cōſultatio
28 2 † nouiſſimè probat *doctiſs.Conſil.Georg.feud.interpres inſignis,& mihi multis nominibus obſeruandus in ſua* 1.*p.repe.feud.c.*55.*n.*51.*car.*411.vbi mutata ſententia, quam vti facundiſſimus Aduocatus defendit pro Ciuitate Coſentiæ in cauſa ſeparationis Caſaliū *in ſua allegat.* 15. quam prudenter de more iudicauit tranſactione terminandam, partes Fiſci defendente Domino meo Regente de Curte, tandem pro Fiſco decidit,huiuſmodi conceſſiones demaniorū, & ſi pecunia mediante,eſſe reuocabiles,cum ſint actus miſti gratia & contractu,ſed plurimum præualeat gratia, & ſic actenditur id,in quo præualet, *idemq; latè probat inſignis Garſ.Maſtrill.in conſ.vnico poſt primam partem deciſ.nu.*43.Itaut non ſit curandum *de Belluga*,dum *in ſpeculo rub.*36.§ *graue damnum, n.*8 *in fi. car.*169.conatur effugere deciſionem illius *tex.*contra expreſſa verba I.C.

Et vt redeamus ad fundamenta Soccy.

Tertia colligitur concluſio *ex DD.per Soccy.in d. conſ.4.poſt nu.7.verſ.praeterea*, quam dicit fuiſſe fundamentum *Dom.Rayn.* Aduocati in illa cauſa Summaripæ in ſuis allegationibus.

283 † Quod iſtę promiſſiones, quas faciunt Principes ſupremi de retinendo Caſtra ſub perpetuo demanio, & de non infeudando de iure non ſubſiſtant, vti nullæ, & inualidæ, cùm talis prohibitio infeudationis ſit contra naturam, & dignitatem Status Principis, & ſic non ligant ipſum Principem, ex *not. per Bald. & alios in d.l.digna vox.*

284 Cum enim proprium ſit † Principum infeudare; *iuxta tex.in c.1.de his qui feu. da.poſ. vbi dicunt* DD. I.C. non feciſſe mentionem de Regibus, cùm id eſſet

285 indubitabile, quinimò † illud eſt de natura dignitatis ipſius Principis probatur *in §.illud, auth.Conſti. qua de dignit.*Bald.*in l.1.in princ.ff.de Conſt.Princip. cum alijs congeſtis per Cœphal. conſ.155. lib.2.* qui reſpondit in pulchro caſu ꝑ Mercurino Georgio Gattinario nepote Mercurij Gattinarij ſupremi Scribæ Caroli V. Cœſaris contra Fiſcum Ducis Sabaudiæ,

286 † ergò promiſſio, qua Principis manus ligantur de non infeudando (præſertim cum illis exquiſitis, & magno Aduocatorũ ſtudio adinuentis clauſulis, quæ paſſim de conſuetudine horum priuilegiorum, ſiuè contractuum demanij circumferuntur) eſt tanquam Principis dignitati, & poteſtati præiudicialis abolenda, & irrita declaranda.

Accedat doctr. *Iſern.in l.Imperialem, col. 3. verſ.*

287 *Circa hoc videtur*, † quod vbicunq; Principis conceſſio tendit aliquo modo in derogationem ſuæ authoritatis, dignitatis, & poteſtatis, illa ad nutum re-

uocari poterit, nec ad illius obſeruantiam obligari poteſt, quod *authorit. Panor.* Calder. *Fœlyn. Io. Lupi, Ioan. Neuiz. in ſylua nupt. & aliorum comprobat Gramat. voto* 28. *ex n.* 14. *ad n.* 18. *Petra in term. noſtris de poteſt. Princ. c.* 24. *nu.* 250. *verſ. ſexto declaratur, ad idem conſ. Barbatia omnium primum, vbi poſt nu.* 29.
288 † concludit, promiſſionem factam per Papam, qui inter alia promiſerat Collegio Cardinalium, quod non poſſet infeudare terras Eccleſię temporali ſubiectas non valere, quia tendebat in diminutionem ſuæ Pontificiæ poteſtatis, & non obſtante iuramento potuiſſe ipſum contrauenire, vt per *eum nu.* 27. 28. & *poſt nu.* 29. *verſ. & ex iſtis elicitur.*

Addit Soccy. nullas eſſe eiuſmodi promiſſiones, et
289 ex eo, † quia adimitur Principi poteſtas concedendi regalia, & iuriſdictiones, quas conſtat eſſe de regalibus, vndè cum iuriſdictiones, & regalia concedere, & communicare ſit proprium Principis, à quo fluũt, & refluunt, velut flumina ad mare, *ad tradita per Maſtril. lib.* 1. *c.* 10. & *ſeq. de magiſtr.*

Non poterit propterea Princeps ligare ſucceſſorē
290 † quominus regalia concedat *ex Bal. in extrau. de de pace conſtantiæ, ver. amplius,* & exinde concludit Soccy. non poſſe Principem promittere, nè regalia concedat, neuè infeudet, nec alter eius iuſſu regalia exerceat.

Et ſicuti magna alienatio, & expropriatio directi dominij tendens in præiudicium, & dedecus coronæ
291 † non valet iuxta terminos cap. intellecto, vt ſupra
292 declaratos, † ſic è contra promiſſio de non infeudando, quia eſt contra naturam dignitatis Principatus non valet, nec etiam per promittētem eſt obſeruanda, & hos caſus in ſpecie parificat ſequutus Socc.

in d. con. Petra d. tract. in 2. dubit. princ. §. cupio nunc nu. 196. iuncto nu. 202. ibi (ſic & promiſſio de non infeudando) fol. 184. & idem Petra in 2. conclu. princip. §. circa ſecundam, nu. 49. verſ. nec obſtat primum, vbi in ſpecie probat conſultationes Iaſ. & Socey. eorumq; fundamenta, vt ex hoc colligere liceat, quod licet *Petra alibi* videatur aliter ſentire in concluſionibus generalibus, tamen in terminis caſus noſtri in indiuiduo ſtat pro noſtra ſcientia.

Sicuti etiam *idem Petra in §. ſubijciamus nunc exẽpla, n. 46. 49. & 50. ex cons. Oldr. 95. n. 2. 13. et 14.*
293 † loquente de promiſſione de non alienando facta per Regem Aragoniæ in ſtatuto iurato, quod non obſtante promiſſione iurata non impediretur dominij tranſlatio, & quod potuerit eam ab initio reuocare, maxime ex cauſa nè incideret in odium Regis Caſtellę ſui affinis, & alijs, quos citat iterum ſequitur *Socey. in d. cons. ſuper Caſtro de Summaripa*, & quod non obſtante pacto, & ſtipulatione Principis iuramẽto firmatis de non alienando, vel infeudando, non impediatur dominij tranſlatio, ſi Princeps infeudet, & transferat, *latiſſimè ſundat* Burſat. *cons.* 160. *n.* 13. *&* 30. *l.* 2.

294 † Nec obſtat prædictis conſultationibus *Iaſ. & Socc.* in cauſa de Sũmaripa, quod *Neuiz. in d. cons.* 12. dicat fuiſſe iudicatum contra dicta conſilia pro Vniuerſitate, & Fiſco Sabaudienſi, quod dicit verùm eſſe & prolatum arreſtum 2. Maij 1499. *Amad. in d. c.* 1. *poſt n.* 66. *de his, qui feuda pos.*

Quia, vt dicit idem *Amadeus*, qui teſtatur ſe vidiſſe
295 ſe proceſſum, † id potuit eueniſſe alijs rationibus, & cauſis, quam ex eo quod Princeps nõ poſſit alienare demanialia, & in ſpecie quia Oppidum Summeripæ

142

erat egregium valdè,& poſitum in confinibus, vt ſupra,& alia etiam plura obſtabant,& in ſpecie decreta Pedemontana prohibitiua, quibus non erat ſufficienter derogatum,& alia.

296 Et nihilominus † poſtea de anno 1501.Caſtrum prædictum adhuc fuerat infeudatum, & reclamatio ab illa ſententia anni 1499.adhuc ſuo tempore pendebat,& ſub Iudice lis erat inter ſucceſſores Rotarij, & nouiter infeudatos, & fortè in progreſſu temporis euenire potuit,quod fuerit reuocata.

In caſu autem noſtræ conſultationis ſunt iam excepti loci inſignes,& limitrofi,& nedum decreta non obſtant prohibitiua,quibus derogari neceſsè non eſt. Sed conſuetudo, & mos præſcriptus iudicandi viget maximè pro libertate infeudandi demanialia, & reuocandi conceſſiones de non infeudando,vt magis ex ſeq. patebit.

297 Et ex cōſilijs poſtea æditis † per *alios inſignes* DD. in eadem cauſa Summæripę clariſſimè ex relatione facti apparet ſententiam illam inſtando fiſco Ducali, velut latā ex cauſis particularibus, & innixam ſuper diuerſo facto nobis propterea nō officere,*& Menoch. conſ.264,nu.68.verſ.reſpond.quinto,lib.*3.reſpondens ſuper reuocatione Caſtri Baſtitæ Montis regalis Pedemontium inter multas reuocationes, quas Principes Pedemontium re cognita conſueuerunt facere, & irritas declarare infeudationes, ponit in primo loco reuocationem infeudationis dicti Caſtri Summæripæ inter reuocationes,quas vaſſalli ipſi,vel mendacijs expreſſis, vel ſuppreſſa veritate ſubrepſerant, & hac de cauſa dicit reuocatas fuiſſe infeudationes Caſtrorum Summaripæ,Brigæ,Leualdiſij,Montiſcaprelli,Caſtelletti,& Cariſij, & ſic non eſt trahenda illa de-

deciſio ad exemplum,& forte etiam quia Rotarij, & ſi nonnulla ſeruitia præſtiterint, attamen fuerant ēt rebelles,& velut tales bonis priuati, & ſic adhuc de fide ſuſpecti,vt patet ex his, *quæ in d. conſ. 4. ſcribit Socc.nu.23.& ſeq.*

298 Siquidem alioquin † concluſiones *per Iaſ.& Soccin.firmata in dd.conſ.communiter à* DD. *probantur, & ſunt canonizata.*

Vt inter alios probat R*olandus*, qui in cauſa reintegrationis octauæ partis eiuſdem Caſtri pro eiſdem Rotarijs contra hæredes Comitis Tendæ, cui de nouo dictum Caſtrū infeudauit Dux Sabaudiæ *conſ. 6. in fine, lib.*3. vbi ita arbitratur ex rationibus *Iaſ.& Soccy*, omninò iudicandum per Sac.Conſil. Taurini pro dictis de Rotarijs.

299 Et licet † *Cæph.conſ.*168.2.*volum.* latiſſimè reſpondens in eadem cauſa pro parte contraria, ſʒ hęredum magni Baſtardi Comitis Tendæ contra Rotarios,vbi initio refert totam facti ſeriem *in* 2. *dubio ex n.*24.conetur impugnare *conclus.Iaſ. & Soccy.*

300 Tamen † R*oland.in conſ.*32. *in* 4.*vol.ex nu.*58. *defendit conſilia prædicta*, & arguit ſententiam prædictam latam contra Rotarios de anno 1499.iniquā, iniuſtam,præcipitatam,& nullam.

Et teſtatur latam,tùm ex promiſſione facta in anno 1470.per Ducem Sabaudię Amadeum,tempore quo locus prædictus Summaripę ſpontè, & voluntariè ſe reduxit ſub dominio Ducis, & cum eo ſe coniunxit,cuius ſubmiſſionis,& deditionis reſpectu Dux promiſit ipſum Caſtrum,nec iuriſdictionem alienare, neq; infeudare, niſi in primogenitum futurum Ducē cum clauſula irritanti.

Tum etiam ex ędicto generali condito per Ludo-

uicum Ducem de anno 1445. in quo ſtipulante Secretario pro ſe,& ſucceſſoribus ſubditis,& omnium quorum intereſſe poterat, promiſerat nullam ex Ciuitatibus,Caſtris,Villis,Terris ſui Status alienare, nec infeudare vltra vitam donatarij cum clauſula irritanti.

301 Quibus etiam fundamentis † *Cæphal.* defendit iuſtitiam dictæ ſententiæ *ex nu.*30. *verſ.primo quia, & nu.*32. addit ædictum prædictum prohibitorium Ludouici fuiſſe factum apud Gebennas iuſſu, ac beneplacito Papæ Fœlicis genitoris ſui, & proindè non potuiſſe reuocari abſq; illius conſenſu *nu.*33.ſicut et ſubdubius reſpondit *Claud.Seyſel. Archiep. Taurin. de feudis, §. ſed ſi aliqua lege fol.* 153. *iuxta impreſſionem Baſilicæ.*

Et *ex nu.*43.*ad* 46.*Cæphal.*fundat ædictum prædictum non potuiſſe reuocari per ſucceſſores, non tã ex eo quod prædeceſſor potuerit ligare ſucceſſorem, quam vigore expreſſę approbationis,& ratificationis dicti ædicti,quam fecerat Dux Carolus ſucceſſor,cui non potuerat poſtea ipſemet infeudãdo cõtrauenire.

302 Et *Socc.& Iaſ.*† ampliſſimè ſequitur, & infinitis DD. authoritatibus comprobat *Menoch. conſ.* 962. reſpondens ſuper validitate infeudationis factæ per eundem Ducem Carolũ de Caſtro Confluentij Principiſſæ de Lucemburgo *à nu.* 1.*ad* 38. & *idem Menoch.conſ.*1003.*poſt nu.*18. reſpondens ſuper validitate conceſſionis cuiuſdam Caſtri factæ per Regem Henricum IV.Don Petro de Velaſco, quam vti validam non fuiſſe ius reuocandi Inuictiſſimo Regi noſtro Philippo Tertio eius ſucceſſori latè defendit.

Et quod aliàs in Regno probatum, & canonizatũ

303 fuerit *hoc Socc.conſil.*† adeò vt S. C. in Supremo

Collaterali cum interuentu Regiæ Cameræ, & poſtmodum in Supremo Conſilio Italiæ apud Suam Maieſtatem huius *Socc. conſ. authoritate* determinauerit potuiſſe conceſſionem demanij onerosam reuocari, obſeruauit *in ſpecie Anna alleg.* 50 *n.* 2*, in fi. & all.* 87 *nu.* 2*. & alleg.* 69*. de quo latius infra ſuo loco.*

Vndè parum nocere debet, quod in cauſa, in qua consuluit *Socc.* Senatus Sabaudienſis iudicauerit cõ-
304 tra *Socc.*† dùm Suprema Neapolitana Tribunalia, vbi alia viget conſuetudo, nec adſunt ædicta prohibitoria, & Supremum à latere Conſilium Italiæ reſidẽs apud noſtrum Regem *conſ. Soccy.* perſepè probauit.

Ex quibus omnibus patet *concluſ. Iaſ. & Soccy.* eſſe
305 iuridicas, † & ſententiam contra ipſos latam, vel iniuſtam, vel & ſi iuſta fuiſſet nobis non officere, cum innixa ſit cauſis particularibus, & quæ de facto, & ratione diſtant à caſu præſentis conſultationis.

Vbi non agitur de conuentione demanij acta cum Ciuitatibus non ſubditis, & quæ huius promiſſionis intuitu ſe ſubmiſerunt.

Nec in Regno adſunt ædicta, atq; decreta prohibitoria infeudationem, quinimò leges, & cõſuetudines omninò permiſſiuæ.

306 Quam differentiam † expreſsè conſtituit idem *Iaſ. in conſ.* 56*,* 1*. vol.* vbi reſpondit pro Baronibus infeudatis de Caſtro Sauuiliani, quod non obſtante priuilegio cõceſſo communitati dicti Caſtri, in quo Dux Sabaudiæ promiſerat non alienare, neq; iuriſdictionẽ aliquam, vel imperium transferre in aliquem, qui nõ eſſet de domo, & proſapia Sabaudię, ac Decretis Ducalibus prohibitiuis, valere infeudationem, & fundat ſe in ſpecie *poſt nu.* 2*. verſ. eſt enim in caſu noſtro*, qđ priuilegium prędictum fuerat conceſſum poſtquam exer-

exercitus Sabaudiẽſis in bello cum Duce Mediolani armorum impetu perfectè ſubiecerat dictum Caſtrũ Duci Sabaudiæ, & ſic ipſa communitas effecta erat ſibi ſubdita, dicẽs ſecus eſſe ſi antequam fierent ſubditi ita conueniſſent cum Duce,& in recompenſationem priuilegij ſe ſubditos feciſſent, & ita declarat procedere *doctr. Bar. in l. omnes populi citatã in princ. pro parte* Communitatis,ſꝫ quòd priuilegium, quod
307 tranſit in contractum ſit irreuocabile,† vt intelligi debeat,cùm conceditur non ſubdito, qui ſpontè hac de cauſa ſe ſubijciat,quod *antè Laſ. expreſsè docuerat Caſtr. in d. l. 1. C. de libert. & eor. liber. in fi. verſ. interdum verò*, *quem ſequitur Iacob. in d. l. qui ſe patris, vt ſupra.*

Et cum hac diſtinctione reſoluuntur ferè omnia, quæ magis in contrarium vrgere videntur.

308 Siquidem †*Neuiz.* pugnat pro patria ſua Aſtenſi, quam fundat ab initio fuiſſe liberam, & connumeratam Aſtam inter liberas *in tit. de pace conſtantiæ*,& ex priuilegijs Friderici,& quæ ſub hac conditione ſe ſubiecit Comiti virtutum Mediolani Domino, à quo cauſam habuit in Comitatu Aſtenſi corona R. Franciæ,& nullo tẽpore, vel modo ſeperari poſſet ab eius immediato dominio, & cum nonnullis alijs pactis, & priuilegijs per eum *latius relatis in d. conſ. ex. nu. 19.* quorum Rex notitiam non habuerat per errorem infeudando.

309 Sic etiam † *Crau. in conſ. 241.* pro Oppido Brigę contra Georgium Maloperam fundat ſe potiſſimè, ꝙ Caſtrum illud eſſet de Comitatu Niciæ,& Vicariatus Soſpelli, qui ſpontè ſe dederunt Principibus Sabaudiæ, præuio pacto expreſſo, & ſollemni ſtipulatione de non alienando, nec infeudando, *vt latius per eum*

nu. 9.verſ.ſecundo principaliter,& iterum poſt nu. 17.
verſ.quarto principaliter, vbi ex hoc dicit pactum il-
lud veluti inhitum cum non ſubdito reuocari non
poſſit,cum & in non ſubditum naturaliter,lʒ ſit ſub-
ditus accidentaliter,vt eſt laicus ſubditus Papæ acci-
dentaliter tantum in cauſa ſpirituali, non quòad bo-
na temporalia, non poſſit Princeps vti plenitudine
poteſtatis,vt per eum.

310 Et † *Menoch. in conſ. 264. in 3.* reſpondit pro
Communitate Ciuitatis Montisregalis,vt non potuiſ-
ſet ab eius dominio, & ſubiectione ſeparari Caſtrum
Baſtitæ,quod ante annum 1300. tempore quo ſube-
rat Sereniſſimo Roberto Regi Neap.erat illi ſubditũ,
ex eo,quia de anno 1347.ipſa Ciuitas ſe ſpontè ſub-
miſerat Amadeo Comiti Sabaudię,& Principi Acha
iæ cum expreſſo pacto, quod ipſi Principes non poſ-
ſent alienare directè,nec indirectè Ciuitatem,nec lo-
ca ſibi ſubdita ſeparare,vel diuidere,ſed perpetuò pe
nes ſe retinere ſub eiſdem priuilegijs, quibus fuerat
ſub Roberto Rege,vt latius ex ſerię facti ante princi-
pium conſil.

Et in hoc potiſſimè fundat ſuam conſultationem
311 † *Menoch. vt poſt nu. 12. verſ. ſecundum, n. 35. verſ.*
ſextò ſuffragatur, nu. 42. verſ. decimo non mediocriter,
& n. 60. verſ. reſpondetur ſecundo, vbi amplius reſtrin-
git ſuam conſultationē n̄ procedere in infeudatione
Caſtri iàm vniti, & ſuppoſiti iuriſdictioni Ciuitatis;
quæ pacto,& conuentione inhita cum Principe(tem-
pore ſʒ quo ſpontè ſe dedit, vt ſupra) Caſtrum ipſum
tanquam proprium obtinet, ſecus verò quando Prin-
ceps infeudat ea,quæ propria,& immediatè ſua.i.ſui
Principatus ſunt,quia,& ſi alienare non poſſint in to-
tum, infeudare tamen poſſunt etiam inuitis ſubditis,

Et amplius Menoch. nu.65. negat vigere in Ducatu Sabaudiæ cõnſuetudinem infeudandi, ex quibus patet tantum abeſſe *Menoch.conſil.*nobis obſtare,vt pro nobis in caſu, de quo agimus expreſsè reſpondiſſe videatur.

Et quam longè diſtet caſus reuocationis priuile-
312 gij,vel contractus geſti cum ſubdito,† à reuocatione conuentionum geſtarum cum Communitatibus, quæ ſpontè ſe ſubijciunt cum hoc expreſſo pacto de non alienando,& infeudando, & ſic recepta promiſſione,& iuramento antequam efficiantur ſubditi, patet ex his,*quæ doctiſs.ſcribit* Roland.*à Valle conſ.*1.*ex*
313 *num.*44.*ad* 48. *lib.*2. † reſpondens potuiſſe Duces Mantuæ,non obſtantibus priuilegijs transfuſis in cõtractus reuocare exemptiones,& immunitates ſubditis conceſſas ex iuſta cauſa ſuperuenienti.

Vbi authoritate *Bart. Anchar. Pan.Caſtr. Barbat.*
314 *vtriuſque Soccy.*Decij,*Crauet.Pariſ.& Brun.*† probat, Ciuitates, quæ ſpontè ſe ſubmittunt alteri Ciuitati, vel Principi cum certis pactis, & conditionibus in alijs,vel exceptis remanere liberas, vti de Sauona quòad Ianuam, & alijs ibi traditur exemplum.

Quod motiuum adeò vrgere extimauit R*ol.* contra Ducem,pro quo reſpondit,vt cum ad alia motiua plures accomodauerit ſolutiones, adhoc reſpondit fatendo contrarium, verum in caſu ſuo deficere factum,*vt per eum nu.*186.*verſ.ad quintum.*

ET pro hac Septima Concluſione vrget autho-
315 ritas rei ſæpius iudicatæ † in Supremis Tribunalibus Regni noſtri,vbi cùm iſte Articulus reuocationis demaniorum pluries acciderit diuerſis temporibus, ferè ſemper fuit deciſus affirmatiuè.

Ita enim iudicauit Sacrum Conſilium Sanctę Cla-

ræ accedente voto Supremi Collateralis die 26. Se-
316 ptembris 1521.† ſuper venditione Terrarum San-
cti Seuerij, & Termularum,in quo conſeſſu interfue-
runt decem Viri inſignes æminentis doctrinæ,de quo
caſu fecit *deciſ.D.meus Capyc.in ſua celebri dec.*166.
cuius decreti copiam hic inſerere libuit.

317 *Viſis literis* † *emanatis à* Cæſarea, *& Catholica Maieſtate ſua, & venditionibus factis per eaſdem Maieſtates Ill. Duci Achaiæ de Ciuitate* Terami, *& Ill.* Duci *Termularum de* Terra *Sācti Seuerij, viſiſq; videndis,ac actentis actendendis,& conſideratis conſiderandis,priuilegijs,& ſcripturis omnibus allegatis,& productis tam pro parte dictorum Ill. Ducum, quàm pro parte dictarum Vniuerſitatum, & hominum Ciuitatis* Terami, *& Terræ Sancti Seuerij, & cuiuslibet ipſorum, & ipſarum, Aduocatiſq; & Procuratoribus illorum,& illarum ad* plenum *auditis*, Decernimus, *ſententiamus,& declaramus, Cæſaream, & Catholicā* Maieſtatem *ex cauſis narratis in priuilegijs,& venditionibus factis per eaſdem* Maieſtates *Ill. Duci Achaiæ de Ciuitate Terami,& Ill. Duci* Termularum *de Terra Sancti Seuerij,& de plenitudine poteſtatis,qua uti debuiſſe, & potuiſſe viſum fuit ſuis* Maieſtatibus, *ex dictis cauſis potuiſſe vendere dictas* Ciuitates, *&* Terram *prædictis Ducibus,non obſtantibus priuilegijs, & ſcripturis in contrarium allegatis,& productis, & virtute dictarum venditionum prædictas* Catbolicam, *& Cæſaream Maieſtatem teneri ad tradi faciendū poſſeſſionem dictarum* Ciuitatis, *& Terræ prædictis* Ducibus. *Hoc noſtrum ſuper prædictis interponendum decretum nomine prædictarum* Maieſtatum.Vid. *Montaltus Reg.Vid.de* Colle Reg. *Vid.*Marcellus *Regens, Vid.* Ant.Ianuarius,*Ioannes* Martialis, *Antonius Ca-*

pica,

pica, Ciccus Loffredus, Nicolaus Mayorana, Alexander Seuerinus, Berardinus Galeota; lectum, & latum fuit præſens decretum per me infraſcriptum Regium *Secretarium in Caſtro nouo Neap. die 26. menſ. Septembris* 1521. *Teron Secretarius.*

In quo caſu deciſus fuit vterq; articulus, tam priuilegij demanij conceſſi ex cauſa remunerationis ſeruitiorum Ciuitatis Therami ob multa ſeruitia per eã præſtita, ac damna per eam incurſa, & paſſa ab hoſtibus, & inuaſoribus Regni pro ſeruanda fidelitate, quã etiam conuentionis de retinendo Ciuitatem Sancti Seuerij in demanio ſoluto pretio Comiti Pipino, qui eam emerat tempore Regis Roberti.

318 Et nihilominus fuit iudicatum, † potuiſſe Carolũ V. Inuictiſs. priuilegia transfuſa in contractum reuocare, & terras alienare, dùm ſimpliciter aſſeruit id facere ob cauſam neceſſariam Reipublicæ pro ſtatu pacifico, & alijs iuſtis cauſis.

Et licet deciſio fundari videatur in prædicta cauſa neceſſaria aſſerta in conceſſionibus factis Ducibus Adriæ, & Termularum, & etiam in clauſula de plenitudine poteſtatis, qua vti debuiſſe, & potuiſſe, viſum

319 fuit) Aduertendum eſt, quod in *caſu Capycij* † non conſtabat alienationem illam fuiſſe adeò neceſſariã, quod abſq; illa non potuiſſet prouideri Statui, & neceſſitati illius temporis, quinimò nullo modo de hoc conſtitiſſe, nec in priuilegijs conceſſionum factarum dictis Ducibus, nec de cauſa particulari atteſtatum Imper. fuiſſe apparebat, & ideò dicebat *Capyc.* quod licet Principi exprimenti cauſam cum conſilio, & ſubſcriptione quæſtoris credendum ſit, cùm eo caſu vera præſumatur, non tamẽ præſumitur ex hoc cauſa cum illa non exprimatur legitimè ſʒ cum ſuis requi-

ſitis

ſitis in ipſomet priuilegio, non enim poteſt præſumi verum, quod in priuilegio non exprimitur, *& ſubdit Capyc.* (& hæc difficultas eſt magni momenti, *vt per eum nu.6.& n.8.verſ.aliud ergo videtur.*

Et propterea opus fuit, vt duo ex Regentibus facereut fidem de his requiſitis, quę in priuilegiis prædictis non erant expreſſa, & dubium fuit, an eſſet credendum atteſtationi oretenus dictorum Regentium, an verò eſſet de hoc conſulenda Sua Maieſtas, & interroganda, an ita eſſet in facto, quod aliter neceſſitatibus belli ſubueniri non poſſet.

Ex quo mirum videri non debet, quod illa deciſio innixa fuerit cauſis expreſſis, & etiam clauſulæ *(de plenitudine poteſtatis* (qua in eiſdem priuilegijs vſus erat Imperator ex quo non omninò de cauſa legitimâ ſecundum iuris requiſita conſtabat.

Vndè cùm in caſu præſentis conſultationis de legitima, iuſta, & neceſſaria cauſa nullo modo dubitari
310 contingat, † tùm quia de illa Rex noſter cum conſilio, & quæſtore pleniſſimè, ac legitimè atteſtetur cũ omnibus à iure requiſitis, & in ſpecie, quod aliter Conſuli nõ poteſt, tum etiam quia id eſt totum pluſquam notorium, & cauſa eſt talis, quæ & ſi non eſſet expreſſa cum imaginari poſſet, quæ manibus tangitur, & oculis proſpicitur, haberetur adhuc de iure pro expreſſa, ideò non eſt opus in præſentiarum clauſula de plenitudine poteſtatis, nec alia ſimili.

Siquidem certum eſt exiſtente iuſta, & neceſſaria cauſa, præſertim prout eſt præſens, quæ eſt omnium, quæ excogitari poſſunt maxima, & præcipua opus nõ
311 † eſſe Regem noſtrum vti plenitudine poteſtatis in derogatione iuris tertij; cum, iure, & poteſtate ordinaria id faciant, etiam inferiores Principis, *vt præter alios Theſ.dec.91.in fi.*

In

In reliquis autem non diſtat caſus *Capyc.* à præſen-
ti,quia in illo caſu poſt conceſſiones factas illis Duci-
bus adiecta clauſula (de poteſtatis plenitudine)reſcri
pſerat Rex iuſtiſſimus (ad inſtantiam illarum Ciuita-
tum) ſe de reuocatione contractuum demaniorum
conquerentium,*vt teſtatur Capy.poſt n.11.verſ.quar-
ta eſt difficultas*,quod S.C.de iuſtitia iudicaret,*vt ſu-
bijcit nu.9.in fine*, Dùm dicit,quòd licet præſumere-
tur Regem ſcire,quod ex cauſa neceſſitatis poterant
quæcunq; priuilegia infringi, tamen commiſerat,qđ
322 S.C.de hoc iudicaret ſʒ de iuſtiria,† quo reſcribē-
di modo ſatis reſtrinxerat, & limitauerat clauſulam,
de plenitudine poteſtatis adiectam in præcedentibus
conceſſionibus dictis Ducibus factis , ex *traditis per
Conſil. Anna conſ.23. lib. 1. & per eruditiſſimum D.
Regentem Valenz.,conſ.86,nu.44.*

Et in præſenti caſu eſt etiam adiecta in literis, &
precíſis ordinibus,& reiteratis mandatis S.Maieſtatis
clauſula derogatoria his verbis, *Y para que todo lo
dicho ſe pueda exequutar conforme a la orden que eſta
dada,y a lo que en eſte ſe refiere,derogo,y annullo para
eſte effetto qualquier ley,ò orden mia,que en contrario
dello aya, &c.*) ſicut etiam in primis literis dicitur
323 † (*non obſtante quales quier ordenes que aya en
contrario.*)

Et cum multis alijs clauſulis,quibus grauitatem,
maximam neceſſitatem, & extremum deſideriū Rex
noſter inſinuat,vt citò tā graui,& imminenti periculo
totius Chriſtianę Religionis & Regnorum Italiæ ſuc-
curratur,priuſquam vulnus reddatur inſanabile.

Et vt oſtenderet enixam voluntatē Religioſiſſimus
Rex noſter flagranti ardore,quo pro conſeruatione
fidei,& puritate Religionis in ſuis Regnis,& dominijs

M ſuc-

ſuccenditur, poſt datam literarum, iterum propria manu iniungendo, dignatus eſt mandare celerem ne-
324 gotij exequutionem, † vndè reijciendi ſunt, ac eiſdem imponendum perpetuum ſilentium, venientibus cõtra Regis deliberatã intẽtionẽ, *Gram.conſ.* 100, *n.*6

Quæ omnes clauſulæ nedùm eandem vim, & efficaciam habent, ac ſi adiecta eſſet clauſula, de pleni-
325 tudine poteſtatis, † prout de clauſula, Nõ obſtante, & derogatoria dicunt *Bal.in l.ſi teſtamentum,* C.*de teſtam.& in l.humanum,C.de legibus,*Alex.*conſ.*215 *lib.*2.*Gram.alijs relatis d.conſ.* 100.*nu.*35.44.*&* 99.
326 † quarum clauſularum vſum ad Regem tantum ſpectare tradit *Bouadil.lib.*2.*c.*16.*n.*185. *in politica.*

Sed longè maioris ſunt efficaciæ clauſulæ prædictę ſimul iunctæ, *Dec.conſ.*191. *& in proprijs terminis cõſiderat* Reg.*Reuert.d.dec.*19.*lib.*5. *col.antepen.* quam
327 ſola clauſula de plenitudine poteſtatis, † quæ ſi deeſſet, & neceſſaria foret in caſu præſenti, ſine dubio Sacri Senatus, quibus iniuncta eſt præſens conſultatio, poſſunt, & debent cõſulere Suæ Maieſtati, vt
328 vtatur prædicta plenitudine, † cùm certum ſit non fore plenitudinem tempeſtatis inſpecta cauſa, ſed legitimè iuſtæ poteſtatis, *ex traditis per Molinam li.* 2. *de primog.cap.*7.*nu.*31.*&* 33.

329 Et hanc *deciſ.D.Capyc.* † ſequuntur, & probant nedùm regnicolæ, ſed exteri *ſup. cit.& alij relati per Maſtril.de magiſtr.lib.*3.*c.*10.*nu.*25.

330 Secundo celebris † fuit deciſio in cauſa Vniuerſitatis Seminariæ cum Ill. Duce ipſius, in qua de anno 1560. facta relatione per S.C. referẽte Io. Andræa de Curte meo auunculo magno poſtea S.C. Præſide, in Coll.Conſ.cum interuentu R. C.S. fuit deciſum, Regem potuiſſe reuocare demanium, & proindè ob-

ſtitiſſe Vniuerſitati exceptionẽ R.Prag.ædita Thori; vt his verbis refert *Camil. Salern. encomijs eſtollens commun*ẽ *in addit.ad proœm.conſuet.poſt n.*305.*lit.*D *oar.* 31. patrocinantibus pro Vniuerſitate Io. Marco Aquilino, Franciſco Antonio de Dauid, & Camillo de Medicis meo Socero, è contra pro parte Ducis Marco Antonio Floccaro feudorum interprete, Io. Fœlice Scalaleone, Antonino Monetio, & Io.Vincen. de Anna, vt conſtat ex allegationibus, quæ circuferuntur, *& teſtatur idem Camil. Saler.*

In qua cauſa omnes articuli fuerunt diſcuſſi, & quamuis Vniuerſitas præſentaſſet priuilegia Regis Ladislai, Reginæ Ioannę, & Regum Alfonſi, & Ferdinandi Primi, & Secundi, ac magni Capitanei, cõceſſa ob ſeruitia ſpecificè enunciata, de quibus nedùm cõſtabat ex Regum ipſorum pleniſſima atteſtatione, ſed ex ſcripturis, & teſtibus ampliſſimè de ingẽtibus ſeruitijs maiori remuneratione dignis ab Vniuerſitate productis, qui deponebant, ꝙ tempore Regis Ferdinandi Primi, dùm Barones Regni, oppidaq; vicina cæpiſſent rebellare, Seminaria pro fidelitate ſeruanda multa fuit paſſa, ex quibus meruit geminatum priuilegium, & tempore Ferdinandi Secundi inuaſo Regno à Gallis, Calabria ſubiugata, Seminaria maximo apparatu, & ſumptu ſe muniuit, deindè ſuſo, ac profligato Regis exercitu, licet omni ſpe auxilij deſtinata, licet euidens periculum, & imminentem ſuam ruinam præuideret, tamen magis quàm à fide deficere, & ſe Gallis ſubijcere, pati magis voluit per vim depredari, expugnari, & dirui, ipſiq; Ciues bonis ſpoliati, paſſi tot ſtupra, adulteria, incendia, ruinas, per varia loca diſperſi in Ciuitatem Meſſanæ, ad quam Rex prius confugerat, ſe reduxerũt, vbi à Rege nihil aliud

petierunt,niſi cõſeruationem demanij, quo caſu Rege Regnum derelinquente exercitu profligato,& diſperata Victoria prætendebatur potuiſſe impunè ho-
331 ſtibus cedere,†nec teneri amplius in fide perſeuerare,vt vita ſeruaretur, *ex trad. per Aff. in Conſtit. Monarchiam nu.9.*

Et in vno ex prædictis priuilegijs legitur addita clauſula,vt dicta Ciuitas, nec cum Vniuerſitate alienari poſſet,vtpotè ſi tota Prouincia Calabriæ alienaretur.

332 Et non obſtantibus † tot,tantiſq; reiteratis conceſſionibus remuneratorijs iureiurãdo vallatis,& habentibus clauſulam derogatoriam ad futuras cõceſſiones,etiam derogatorias.

Et cum facultate eidem Vniuerſitati conceſſa reſiſtendi impunè, ēt armata manu, quæ ſupponit actũ contra quem exercetur ipſo iure nullum eſſe.

Et ex hac cauſa poſſe bellum geri.

Ac quamuis dicta Terra allegaſſet ipſam à tempore quo condita fuit ſemper ſtetiſſe in perpetuo, & immediato Regis dominio vſque ad annum 1504. in quo antiquus ſtatus plurimum poteſt ad demanij conſeruationem.

Et amplius ſaltim prætendiſſet admicti iure prælationis ad offerendum pretium, quo vendita fuerat Comiti Carolo Spinello, & eo amplius duc. viginti millia in beneficium Regiæ Curiæ.

His tamen,& alijs,quæ longum eſſet referre, non obſtantibus,ſemel,atq; iterum fuit deciſum, conceſſiones prædictas reuocari potuiſſe.Primo in an.1504 dùm Vniuerſitas ipſa prætendiſſet poſſeſſionem Terræ prædictæ non debere tradi Carolo Spinello Auo vltimi Ducis, Magnus Capitaneus commiſit Regiæ

149

Cameræ viſionem Priuilegiorum.

333 Et iterum † ſecundo loco de anno 1560. fuit per S.C. cum interuentu R. Cam. in Coll. deciſum, obſtare exceptionem Reg. Prag. Vniuerſitati petenti demanium, *vt teſtatur Anna d. all. 50. n. 2. in fi. qui dicit id votatum authoritate Soccy. in d. conſ. 4. vol. 3.*

De qua cauſa fecit duas deciſiones *inſignis Regẽs Reuerterius in manuſcriptis ſ3. 76. in 2. par. vbi car. mihi* 11. teſtatur votatum nemine diſſentiente obſtare dictæ Vniuerſitati exceptiones Reg. Pragmat. ædita Thori in 2. capite.

334 Idq; pleniſſimè diſcuſſo Articulo, † Vtrum Rex voluerit, vel potuerit reuocare cõceſſionem demanii, dùm Vniuerſitas oppoſuerat de defectu voluntatis Regis, ex conceſſione demanij cum clauſula, qđ potuiſſet reſiſtere impunè manu militari, ex quibus verbis inducebatur clauſula derogatoria, ex pluribus probat demanium potuiſſe reuocari, non obſtante dicta clauſula, cuius vires pluribus modis eneruat ex *verſ. quò verò ad illam clauſulam.*

335 Et altera eſt *eiuſdem* Reuert. † *19. deciſ. in 5. par.* dùm fuit tractatum de conſultatione facienda S. M. ſi ad inſtantiam Vniuerſitatis erat diſpenſandum ſuper exceptione Pragm. in ſecundo capite, vt ea non obſtante potuiſſet audiri ſuper inualiditate venditionis dictæ Terræ factæ per Regem Ferdinandum II. Carolo Spinello in præiudicium tot, & tantorum priuilegiorũ demanij, quæ ſerioſius refert *Reuert. car.* 11. *à ter. Et itidem deciſum refert cart.* 15. *à ter.* Ill. Ducẽ fouere iuſtitiam notoriam, clariſſimam, & indubitatã in cauſa principali, & tàm ibi, quàm iterum in fine deciſ. dicit (fuiſſe pẽr omnes votantes, nemine penitus diſſentiente, concluſum eſſe conſulendum S.M.

quod

quod contra conceſſionem factam dicto Carolo nihil poſſet opponi, imò Vniuerſitati agenti contra dictum priuilegium reuocationis demanij nihil opponi poſſe *ex §. mos Romanorum, vbi Bald. de pace conſtantia, & alijs iuribus per eum citatis in d. dec. 76. in 2. art. in verſ. & quia in dicto proceſſu.*

Idque plenius diſcuſſo articulo principali ſ3 *in*
336 *d. dec.* 19. quod vaſſalli tam de iure communi, † quã ex more Regni poſſunt alienari inuiti *car. 2. à tergo, verſ. tamen his non obſtantibus, vbi car. 3. verſ. in Regno ampliſſimè teſtatur*, in Regno ſemper fuiſſe ſeruatum Regẽ, & Reg. Curiam ſolitos fuiſſe vendere nedùm Terras ſibi deuolutas ex aliqua cauſa, quæ non erant in demanio, ſed etiam Terras, Ciuitates, & Caſtra, quæ ſemper fuerunt in ſuo demanio, vt fuit iudicatum tempore *Capyc. dec.* 166. & in pluribus alijs cauſis.

Et addit plures alias Ciuitates, & Terras maioris momenti quam Seminaria fuiſſe venditas, & conceſ-
337 ſas diuerſis perſonis, † non obſtante, quod fuiſſent de demanio, vt Ciuitas Caſtrimaris vendita Sereniſs. Octauio Farneſio, quam eam hodiè poſſidet Sereniſs. Dux Ranutius Dux Parmæ & Placentiæ, de Rege noſtro optimè meritus, Ciuitas Sulmonæ & Ciuitas Ortonæ maris Ill. D. Carolo della Noy, ciuitas Amatricis Alexandro Vitellio Romano, & Ciuitas de Pẽna patria Lucæ (qui fortè hoc præuidens voluit ſuis ſcriptis patriam munire, ſed non probauit) cum alijs pluribus Terris demanialibus Aprutij fuerunt conceſſæ Sereniſs. Margaritæ de Auſtria filiæ Caroli Cæſaris, & vxori Ducis Octauij Farneſij, *& ſubdit Reuer.*
338 † (& plures aliæ reperientur Terræ demaniales cõceſſæ, & ita ſemper fuit in Regno ſeruatum, & nuſquã

de

de hoc dubitatum) & ita præmiſſa latiſſima diſputatione omnium iuris articulorum, & reſolutis cõtrarijs conſtantiſſimè affirmat defenſis *conſ. Soccy. & Iaſ.* à morſibus Aduocatorum Vniuerſitatis Seminariæ.

Quam *deciſ.* probans, & exornans *inſignis ille Ioan.*
339 *Vinc. Anna d. alleg.* 50. † firmat generalem prępoſitionem *n.* 2. Regem poſſe tollere demanium Vniuerſitati conceſſum *ex Iſer. Baldo, Socci. Rub. Crauet. & alijs, & exindè teſtatur authoritate Socc. in ſæpè citato famoſiſſimo conſ.* 4. *lib.* 3. fuiſſe deciſum in S. C. obſtare exceptionem Pragm. Vniuerſitati Seminarię petenti demanium de anno 1560. & habito recurſu ad S. Maieſtatem pro diſpenſatione dictę prag. eiuſdem *Socc.* authoritate fuiſſe in Supremo Conſilio Italico iudicatum, Regem poſſe demanium reuocare.

340 Et addit ita etiam poſtea fuiſſe † obtentum in anno 1573. in demanio Ciuitatis Salerni *n.* 3. Et reddit rationem his verbis (*Et non ſine ratione, nam cum per hanc conceſſionem demanij nullum dominiũ transferatur, nec alteri transferri impeditum ſit, idcircò reuocari poteſt, &c.*) ex his, quæ latè ſupra probauimus ex mente *D. mei Capyc. & aliorum in verſ. & ex hoc inferri poteſt.*

341 Et loquitur expreſsè *Anna*, † tàm in conceſſione facta ob ſeruitia, & merita, quam etiam mediante pecunia, quæ tranſiuit in contractum, prout loquitur *expreſsè Soccy. in d. conſ.* 4. *& cæteri* DD. *per Ann. cit.* & infertur ex ratione prædicta, qua ipſe mouetur, quę vtrumq; caſum pari modo comprehendit.

Et *idem Anna alleg.* 87. *nu.* 2. iterum meminit de deciſione in cauſa Seminariæ facta ipſo patrocinante pro Duce Spinello.

342 Idem † *Regens, & Marchio de Ponte conſ.* 70. *ex*

*nu.*35.*per tot.n.*45.*vſq; ad verſ.Sed rurſus, vbi optimè comprobat ex Iſer.& alijs* ferè omnes cõcluſiones ſuperiùs firmatas,necnon *conſ.Soccy.*4.*li.*3. *vt per eũ nu.*43.& deciſ.in cauſa Sancti Seuerij,& Terami relatas *per D.Capyc.d.dec.*166.*vt per eum n.*40.*&* 41. & poſteriores deciſiones contra Vniuerſitates Semi-
343 nariç,& Salerni *nu.*36. *&* 45. † reſoluens contraria,vt non valeat Rex reuocare abſq; cauſa de nouo ſuperuenienti, ſecus verò exiſtente noua cauſa prç-ſertim expreſſa per Principem cum Conſilio,*vt per eũ nu.*45.& ita ſupponit intelligendas eſſe doctrinas per eundem citatas *ex nu.*50.*ad* 54.

344 Et iterum *idem Reg.de Ponte d.conſ.*15.*li.*2.† cõtra Ciuitatem Bitonti,& Biſceliarum neruosè,ac magiſtraliter prçdicta omnia confirmat, nec admittendam eſſe in hoc caſu diſputationem concludit,ſecundum quod fuit in Reg.Cameram facta conſultatio in beneficium Reg. Fiſci de anno 1610. his verbis: *Secondo,che ſibene tra li Dottori è controuerſo queſto articolo ſe* Sua Maeſtà *può alienare le Terre, alle quali mediante prezzo hà conceſſo per contratto priuilegio de demanio; tuttauolta volendo tenere la parte del Fiſco, che poſſa fare,come già in queſto* Regno *ſtà determinato per diuerſe deciſioni; ma che ſi tiene per certo che Sua Maeſtà non lo poſſa,nè debbia fare de iure ſenza cauſa grande,& vrgente che ſia de vtilità publica,la quale può vincere lo particolare,& intorno à queſto ſe lo eſcambio di Sabioneta ſia tanto vrgente, & all'vtilità commune delli Stati di Sua Maeſtà non eſt noſtrũ il giudicarlo: ma di Sua Maeſtà,che ſecondo la ſua grã prudenza,& delli ſuoi Conſiglieri, che in queſto interuengono, giudicarà la qualità di queſta cauſa,& l'vrgentia di quelle.*

Id

Id pariter obſeruatum fuit,dùm Fiſcus inſtabat p
345 venditione Caſalium Coſentiæ,† inſiſtẽdo præſertim in cõſuetudine huius Regni,*tunc* D.R*eg.de Curte*,qui Fiſci partes tuebatur, vt ipſemet *refert in eius diuerſorio fol*.8.*n*.38.& contradicente Ciuitate ſimul non poſse procedi ad illorum venditionem,tùm quia eorum priuilegia tranſierant in contractum,& fuerãt confirmata per ſucceſsores; tùm quia non licebat de poteſtate ordinaria,nec aderat iuſta cauſa,vt pro dictis Caſalibus conſuluerunt famoſiſſimi cauſarum patroni D.C*onſil.Georg.all*.15.D.*Conſil.Theod.all.x. necnon Aduocatorum primas D.meus Camill. de Medicis conſ*.118.& tandem agnoſcentes Caſalia prædicta malam fouere cauſam, obtulerunt aliud ſeruitiũ, & ſic acquieuit benigniſſimus Rex noſter,*vt teſtãtur ÿdem conſulentes in fine dictarum alleg*.10. & 15.
346 Et quia peruenit † ad manus noſtras copia voti celeberrimi,ac præclariſſimi illius Viri *Vincentij de Franchis* tranſmiſſi ad Suam Catholicam Maieſtatem in cauſa dictorum Caſalium Coſentiæ in beneficium Regij Fiſci,libuit hic inſerere, cùm tanti Viri authoritas nedùm apud nos maxima ſit , ſed
347 etiam apud exteros,† nam eum eruditiſſimum exclamat *Molin.de ritu nupt.li.2.q.*31.*nu*.1. & doctiſs. *Menoch.li.4.præſumpt*.83.*nu*.3.*in fine*, ac doctiſs. & nunquam ſatis laudatum prædicat D.R*eg. de Ponte conſ*.4.*nu*.44. *lib*.1. & Primarium in toto hoc Regno inſinuat *Peregr.conſ*.11.*n*.5.*li*.1.adeò quod S.C.in dubiis quæſtionibus iunctis omnibus Aulis adhçſit opinioni eiuſdẽ, vt teſtatur D.R*ou.in quæſt.vlt. n*.37. *impreſſa poſt comment.ad Pragmaticas.*

Illuſtriſſime, & Excellentiſſime Domine.

348 DEciſio præſentis † cauſæ doctiſſime tractata fuit & nihil remanet, quod non ſit dictum, & niſi tranſmittenda eſſent vota cum rationibus ad Catholicam Maieſtatem, ſimpliciter dixiſſem cõcurro, ſed quia vota ſunt mittenda ad Catholicam Maieſtatem, dico, quod ex infraſcriptis concurro cum illis Dominis, qui tenuerunt partes Fiſci, .ſ. quod Maieſtas Catholica põt alienare caſalia Coſentiæ inuita Ciuitate, & vaſſallis. Ex quo, licet alias de iure difficultas ſit, an vaſſalli
349 inuiti à Domino poſſint alienari, † nihilominus hæc difficultas ceſſat in hoc Regno ſtante conſuetudine alienandi, quæ notoria eſt, ita poſt alios concludit Capycius in inueſtitura in verbo Imperator, in 4. declarat. fol. 150. & in hoc Regno numquam de hoc fuiſſe dubitatum teſtatur Dom. Reg. Reuert. in eius voto, quod ad pennam habeo, & oſtendi Dom. Iudicibus in cauſa Vniuerſitatis Seminariæ, vbi enumerat multas Terras in hoc Regno venditas, quæ erant de demanio, & dictus Dom. Regens fuit Præſes, & Locumtenens Reg. Cam. longo tempore, & demum Regens, & ideò valdè in-
350 formatus, & hæc conſuetudo de iure procedit, † quia Rex in hoc Regno eſt Monarca, ut dixit Glo. in proœm.
351 Conſt. ubi Andr. qui in alijs locis hoc concludit, † & plus Iuris habet Rex in Regno, quam imperator in Imperio, ut dicit Andr. in c. 1. 1. col. de his qui feu. da. poſ. et materia feudorum fundata eſt in conſuetudine, liber enim feudorum appellantur Conſuetudines Feudorum, et in materia demanialium Regni, quod operatur con-
352 ſuetudo circa eorũ alienationem, † allegaui Lucam de Pen. in l. 1. C. de Capita. ciui. exin. lib. 11. dum con-

152

cludit, non ſeruari in venditione, ſeu alienatione demanialium de conſuetudine, extrauag. Innoc. VI.

Concurri etiam cum illis Dominis, *qui tenuerunt quod, licet alias inuitis vaſſallis nō poſſit fieri alienatio,*
353 † *quod hoc intelligitur, quando totale dominiū alienatur, ſecus autem, quando remanente directo, vtile tantum alienatur vt in præſenti caſu per tex. in c. intellecto, de iureiu. & deciſionibus allegatis addidi eundem* Capyc. *in ſupra alleg. loco in* 1. & 2. *declarat. &* Bellug. *in ſpec.* Prin. *in ti. de iuram. præmiſ. facto n.* 14. *verſ. & iſtud quod diximus, f.* 13 *in meo.*

Et ex prædictis concludebam ꝙ *dato quod eſſet vera opinio, quod* Rex *inuitis vaſſallis nō poſſit eos alienare quod hoc non procedebat data in contrariū conſuetudine, & quando non transfertur totale dominium.*
354 *Et dixi* † *me valdè miratum fuiſſe de* Aduocato, *qui eo tempore erat* Regij *patrimonij, quod mouerit hanc litem in dubium ponendo id, quod in hoc Regno erat pluſquam notorium.*

Opponitur pro parte Ciuitatis de priuilegijs demanij conceſſis Ciuitati Coſentiæ, *ad hoc dixi, prout etiā dictū fuit, quod de priuilegijs conceſſis ante* R. *prag.* Thoro *aditam non erat habenda ratio, ex quo de eis, & eorum poſſeſſione non erat neceſſaria probatio, quādo pro parte* Ciuitatis *fuit oppoſita dicta exceptio* Regia *pragmat. & factis probationibus, & productis priuilegijs, & eorū poſſeſſione allegata de eis nota non fuit habita ratio, & fuit interpoſitum decretum,* Regiam *pragm. non obſtare, quod decretum tranſitum fecerit in rem iudicatā, & ſic præferri non poterat ſi eſſet habita ratio de priuilegijs, & allegata poſſeſſione, & verè omnia priuilegia ſi qua* Ciuitas *habeat ob notorias rebellationes amiſſa fuerunt.*

Quo vero ad priuilegia aliorum Sereniſſimorũ Re-
gum poſt pragmaticus ex verbis eorum, & decretatio-
nibus apparent ſuiſſe in forma communi, & conceſſa
quatenus in poſſeſſione exiſteret, & ſic nihil operari.

Quo ad confirmationem priuilegiorum per magnũ
Capitaneum factam & allegatam dixi, non eſſe haben-
dam rationem ex ponderatis per Fiſcum, & quia in
355 poteſtate quantumuis, cum libera † non videtur con-
ceſſa poteſtas quod quis priuetur alienatione ſibi per-
miſſa, & libertate quam habet allegaui tex. in ſimili in
l. contra iuris, §. 1. ff. de pactis.

Nouiſſimè dixi, quod dato quod priuilegia prædicta
eſſent valida, prout ex prædictis apparet non eſſe, quod
nihilominus, quia ſunt conceſſa in meram gratiam, &
356 in ſubditum, † poſſunt ex poteſtate ordinaria reuoca-
ri, & vltra deciſiones allegatas dixi hanc quæſt. in ſpe-
cie poni per Reſtaur. in tract. de Imper. eligẽdo in 55. q.
vbi quærit, an Imperator poſſit reuocare priuilegium
libertatis, vel aliud ab his qui illud haberent, qui in
ſubdito; ita concludit & ad nutum poſſe reuocari con-
357 cludit in loco præallegato, verſ. & ſcias, f. 18. † præ-
terquam ſi concedens habuiſſet à ſuſcipiente aliquid,
quod haberet perpetuam commenſurationem cum re
conceſſa, prout etiam tenet Reſtau. vbi ſupra, & licet
priuilegium, quod fuit conceſſum tempore Regis Al-
fonſi fuiſſet conceſſũ, vt ſe traderent fidelitati dicti Se-
reniſſimi Regis, & ſic dicant quod cadat aliqua ex li-
mitationibus in prædictis locis poſita, dico, quod non
procedit aliqua ex eis; quia Ciuitas fecit id, ad quod
tenebatur, dando ſe vero Regi cum multis improbatis
pactis, & ea ſeruitia recipiunt commenſurationem cũ
358 gratia ad quæ † is, qui ea fecit non tenebatur, vt di-
xit Lupus in rep. cap. per veſtras, §. 50. nu. 5. pro com-

*plemento huius limitationis, & Ripa in ſuis reſponſis tit.de donat.inter virum,& vxor.in reſp.quod incipit, quia maritus,cum alijs per me congeſtis in deciſ.*S.C. 328.*Maritus. Vnde cùm* Ciuitas *Coſentiæ ſe exemerit ab inuaſore,& dederit ſe vero* Regi,*fecit, quod debuit, & contrarium faciendo delinquebat: Et ex his concluſi eſſe iudicandum in fauorem* Regij *Fiſci, ſalua ſemper correttione.* Vincentius de Franchis.

Nouiſſimè relatis tàm Exteris, quàm Regnicolis,
359 ac prædictis deciſionibus hoc idem firmat † *Doctor Marta in conſ.*182.*per totum,& præſertim num.*33. *vſque ad* 42.*moderniſſimus* Montanus *in d.*§.*præterea* Ducatus, *num.*147.*fol.*224: quod nec etiam negare potuit contrariæ opinionis defenſor *Conſil.* P*aſchalis par.*1.*c.*1.*de virib.patr.poteſt.num.*83.*licet num.*94.
360 id admictat duobus concurrentibus,ſcilicet,† quod adſit publica vtilitas,aut maxima neceſſitas, & quod ſpecificè conſtet velle Principem reuocare, quorum vtrumq; concurrit in præſenti de quo agitur: Et ex-
361 cuſatione dignus erit idem *Conſil.* P*aſchalis* ſi receptiſſimas, & communiſſimas, & in his Summis Prætorijs iudicatas cõcluſiones ſupra firmatas,impugnare auſus fuerit, quia eodem ardenti amore defenſionis patriæ ſuæ Coſentiæ, quo ſe decepit *Neuizanus* pro eius patria Aſtẽſi *d.conſ.*12.inductus fuit, ac etiã quia dictam opinionem ſubſtinuerat vti Aduocatus pro Ciuitate Teatina,ac Therami,vt ipſemet D.*Paſchalis teſtatur ſub nu.* 104. *d.c.*1. quare ſibi viſum minimè fuit,reuocare eam ſententiam,quam vti Aduocatus defenderat, dùm pro veritate Tractatum imprimendum curauit,qui propterea ſimplici, & puræ veritati adhærere debuit omni animi affectione poſtpoſita,prout in Tractatibus contingere ſolet,mu-

rata

tata in melius ſententia, prout fecit D.*Conſil.Georg.* qui quamuis eandem opinionem tueretur vti Aduocatus pro eadem Ciuitate Coſentiæ; tamen de-
362 indè in repetitionibus feudalibus *d.c.*55.† mutauit ſententiam,agnoſcendo veritatem, & quam maximi detrimẽti fuiſſet Reipublicæ in repetitionibus,& tra-
363 ctatibus † concluſiones falſas,vel non multum ſolidas,pro veris, firmare, & in detrimentum veritatis, perſuadere conari.

Nec tandem pro coronide prætermictendum, quod ex demanio nullum Regis conſideratur serui-
364 tium, at maximum præiudicium,† cum prouenctus nunquam in Regis beneficium applicentur, ſed lucro Gubernatoris cedunt; Introitus feudales maximam patiuntur iacturam ex ipſorum diſmembratione,& ſine Domino,& Adminiſtratore, ceſſat ſpes deuolutionis,ac ſeruitium Regis, propter quod feuda inuencta fuerunt, vt perbellè explicat *Dominus meus Auunculus* Regens *de Curte loco ſæpius allegato in prima parte diuerſorij feud.fol.* 10.*ater.num.*74.ſicuti etiam nullum conſideratur beneficium earundem
365 Vniuerſitatum, † ſed illarum perditio, vt admonet idem *Dominus de Curte num.*75.& conferunt tradita per *Frecciam de ſubfeud.lib.*2.*author.*2.*ſub num.*26. dum agens de oneribus,& incommodis,quæ ſubeunt Vniuerſitates ex cauſa Demanij, hæc verba profert videlicet (Præſertim ſi aliqua Vniuerſitas ab aliquo proteruo Ciue,vel Notario ſubducta ſub vſuris quæreret pecuniam,duo,aut tres ex eo oppido excoriant alios ſub falſa cauſa, & pauperes grauantur quotidiè pro vſuris,& nullum ſentiunt commodum, plures ſcimus Vniuerſitates ex pondere æris locupletes, pauperiores euaſiſſe,&c. & ſequitur,non ſunt audiendi,

qui

qui talia offerunt Curiæ, quia fit deterior conditio Regis, non melior.) quæ verba vti aurea regiſtrauit *Dom.Præſid.Rouit. in eius doctiſſimis lucubrationibus ad prag.64.nu.19.de offi.procur.Cæſaris.*

His etiam concluſionibus, vt ſupra firmatis non
366 aduerſatur *deciſio quinta Supremi Italiæ Senatus doctiſs.Regentis Caroli de Tappia*; quinimmò & ſententia, quæ ibidem refertur eiuſq; deciſionis fundamenta pro hac parte potius ſtare manifeſtiſſi mè rectè intuenti liquet; Principio aduertendum in caſu illo concurrere quædam adminicula ex quibus ſolis propetente manutentionem demanij poterat rectiſſimè iudicari; inter alia enim extat Ciuitas illa Ciuitæ Regalis in confinibus Regni propè fines Status Eccleſiaſtici; habebat etiam Caſtrum, ſiuè Fortelitium, ex quo pro conſeruatione Regni intererat illã in Regis demanio remanere, & ex iuris diſpoſitione
367 non decebat priuatæ perſonæ ſubiici,† vt conatur probare idem *Dominus Regens in d. deciſ. num.121. & 122. ex l.quicumque, C. de fundis limitr. lib.11. vbi Luc.de Penna, & alij*, & dicit facere *tex.in l.ſi legatum, § fines publicos, ff.de operibus public.* ibi, fines publicos à priuatis detineri non oportet, *& alijs Doctorum authoritatibus ornat nu.123.* Concurrebant etiam in caſu prædicto ingentia ſeruitia eiuſdem Ciuitatis non ſolum ſeruando aſſiduam, & nunquam intermiſſam fidelitatem Sereniſſimis Regibus; ſed etiam illius Ciues ſe vitæ periculo ſubmiſiſſe cum omnibus eius bonis, maxima cum ſanguinis effuſione, præcipuè in vltima Regni inuaſione, teſtimonio Ill. Marchionis Vaſti, Aſcanij, & Marij Columnæ, Ill. Comitis Sancti Valentini, Iulij de Capua, Ioannis Baptiſtæ Sauelli, & aliorum teſtium de viſu ſatis apertè

tè probatum declarauit Inuictiſſimus Imperator Carolus Quintus, vt ex verbis priuilegij eiuſdem Vniuerſitatis inſerti in conſultatione facta per Regiam
368 Cameram ibi † *Como tambien lo continuo ordinariamente de hauer ſido fieliſſima à ſus* Reyes *en todas las ocaſiones que ſe offreçieren en el año de* 1536. *teniendo el Inuictiſſimo Emperador Carlos* Quinto *de immortal acuerdo verdadera, y baſtante informacion del Marques del Vaſto, de Aſcanio y Marcio* Colo*na, del* Conde *de* San Valentin, *de Iulio de Capua, y de* Iuan *Baptiſta* Sauelo, *y de otros muchos, que como teſtigos de viſta la dieron del bien, y cumplidiſſimamente, que ſus Cittadinos lo hauian hecho en todas las guerras de aquellos tiempos, y particolarmente en la vltima inuaſion del* Reÿno *con la vida, ſangre, y hazienda, en que padeçieron ſin perdonar a coſas grandes, y extraordinarios daños per cuya cauſa fidelidad y otras, por hauer mantenido, y defendido de los enemigos la Tierra ſu* Roca, *y Fortelezas, ſeguiron para el ſeruiçio* Real *effectos de mucha, y importante conſideraçion.*

Ex quibus (omiſſis alijs circumſtantijs) etiam ſecundum adducta pro parte Ducis Don Alphonſi
369 ad eius defenſionem debebat ſuccumbere: dicebat enim Dux, quod ſubſiſtente cauſa publica Princeps alienare poteſt demanialia, conceſſiones reuocare, & dominium auferre, vt probauit *in d. dec. n.* 88. & longè ante firmauit *in rubr. de Conſtit. Princ.* vt ibidem refertur, ad quod quamplures adducit DD. & nos ſupra in tertia concluſione probauimus, vbi inter alios citauimus eruditiſſimum Reſponſum *eminentiſſimi Viri Dom.* Regentis *Ioannis Baptiſta Valenzuela* non minus Doctrina, quam rerum experientia, & ſumma integritate pollentis; ergò cum magis cau-

ſa

ſa publica concurrebat ex parte Vniuerſitatis, quam Ducis ex ſupra narratis, etiam ſecundum eius adducta, quæ veriſſima ſunt, & nos etiam fatemur, ſed non applicabilia ad caſum ſuum, debebat ſuccumbere: Imò etiam datis terminis paribus tàm pro parte dictę Ciuitatis, quàm Ducis, ad quod non inſiſto, non pote-
370 rat obtinere; † cùm non ſit permittendum vnum altare diſcooperire, & aliud cooperire, *ex Bald. conſil. 327. num. 3. lib. 1. relato in d. dec. nu. 98.*

Cœterum præcipua fundamenta poſita in dicta deciſione proficua etiam fore concluſionibus ſupra firmatis patet.

Primo enim inter alia iactat fundamentum;
371 † quod Princeps rem alienam alienare, & alienę rei dominium tollere poſſit ex cauſa *num.* 32. quod antea etiam probauit *in rubr. de Conſtit. Princ.* & nos etiam fatemur ſupra *num.* 25. Si ergo poteſt alienæ rei dominium tollere, quanto magis demanium reuo-
372 care, † in quo caſu nullum dominium vtile ſcilicet neque directum in conceſſionarium tranſire probauit, ſed ſolum quodam ius petendi conſeruari in demanio ante *num.* 31. ad quod etiam verba *Dom. mei Capyc. deciſio. 166. num. 3. inſeruit num. 47. in fine*, ibi *tùm etiam quia Rex non donat vaſſallis vtile dominium, quando concedit demanium, ſed retinet pro ſe.*

Secundo, pro abſoluto habetur *in d. deciſio. nu. 61.*
373 † quod priuilegium, per quod dominium non trãſfertur Princeps reuocare poſſit, quod communiter receptum inter DD. ait probaſſe etiam *in rubr. de Conſt. Princ.* inter quos anteſignanum ponit *Bal in l. qui ſe patris, nu. 34 alias nu. 50. in fine, C. vnde liber.*
374 ad quod etiam ponderauit *ll. Tauri nu. 64.* † Et dominium non transferri per conceſſionem demanij in

conceſſionarium probauit *d.num.* 31. & etiam dupli-
ci deciſione eiuſdem Supremi Italiæ Senatus id ro-
borauit in cauſa demanij Vniuerſitatis Seminariæ,&
in demanio Vniuerſitatis Salerni *ex alleg. Anna* 69.
& 59, quorum verba inſeruit idem D.*Regens d.dec.*
num. 81.*&* 82. *& propriè nu.* 83. Imò etiam non
diſcrepat à ſexta concluſione *nu.* 137. ſupra firmata,
375 † quod Rex,dato quod demania vendere nequeat
contra Ciuium priuilegium,poſſit nihilominus infeu-
dare,quinimò ex communi DD. calculo eam fulciri
fatetur *d.dec.nu.* 190. *&* 191.

Tertiò,non negatur *in d.deciſione* etiam in funda-
mentis adductis pro parte dictæ Ciuitatis cõtra Du-
376 cē, † quod ſubſiſtente cauſa publicæ vtilitatis poſ-
ſit Princeps alienare demanialia , non obſtante pro-
miſſione de non alienando ; Imò hanc opinionem
probaſſe fatetur *in rub.de conſtit.Princ.* & hic eam
ſequitur *nu.* 88.*ad* 97. *vbi nu.* 95. refert deciſionem
S.C.pro hac veriſſima opinione relatā *per D. meum*
Capyc.dec. 166.*& n.*99. etiam poſito,quod Princeps
non poſſit reuocare contractum ab ipſo, vel eius prę-
377 deceſſoribus,geſtum,† limitat ; niſi tam vrgens, &
neceſſaria eſſet cauſa,quod non poſſit aliunde ſubue-
niri,& hoc dicit eſſe dictum *And.in cap.Imperialem,*
*§.Præterea Ducatus nu.*49. & illud probaſſe *Annam.*

Et licet in illo tantum articulo,an ſeruitia, faciant
donationem remuneratoriam , adeò quod non poſſit
378 reuocari,† dicat nõ requiri,quod ſeruitia ſint talia,
quod poſſint præſtare ius agendi,vel officium Iudicis
contra opinionem *Arij Pinelli* , quam veriorem alias
dixit *in d.l.fin.de Conſt.Princ.vt refert in d.dec.n.* 49
quam latiſſimè ſupra vti veriorem, & communiſſimā
concluſionem probauimus *nu.* 26.*& ſeq. & præcipuè*
*nu.*34.

379 *nu.*34. † Sed poſt annorum curricula experientia docuit contrariam eſſe æquiorem, tutiorem, & magis proficuam; Attamen & ſi hoc concederetur, adhuc
380 non ſequeretur aliud perneceſsè, niſi, † quod non poſſit reuocare Rex donationem ad libitum abſque iuſta cauſa; prout apertè etiam ſenſiſſe eundem *D. Regentem in d. nu.* 49. etiam ex *eodemmet Deciani reſponſo*, quod allegat, cuius verba ibidem refert, quibus apertè oſtenditur, Principem non poſſe reuocare
381 donationem; quia debet eſſe gratus, † & quod gratitudo præcipua eſt Principis virtus, quæ ipſum coronat, & ingratitudini opponitur, quæ ſemper exulauit ab Illuſtriſſima Domo Auſtriaca (vt proprijs verbis vtar) non autem ſequeretur, quod exiſtente publica, & iuſta cauſa, non poſſit priuilegia reuocare; cùm poſſit eo caſu Princeps etiã proprijs bonis ſubditorum vti ſecundum ſupradicta, quod plus eſt, quo caſu ingratitudo ceſſat, & conſiderari non poteſt, iu-
382 xta cauſa exiſtente, † qua ſtante ſi non permitteretur poſſe demanialia contra promiſſionem de non alienando, alienare, eſſet potius, non ſolum Principẽ non coronare, ſed coronam non conſeruare, quod abſurdum eſt, & contra mentem, & verba *eiuſdem Deciani*, ſecundum quæ loquutus fuit *idem D. Regens Tappia*, & intelligi debet ſecundum *dictum Bar. in l. non ſolum*, §. *liberationis verba*, *ff. de liber. legat.* &
383 probauit etiam infra *nu.* 57. *&* 98. † poſſe Principẽ priuilegium demanij ad libitũ reuocare, quando concurrit publica, & neceſſaria cauſa; & quod non poſſit aliunde ſubuenire, & ita ait *nu.* 99. *in fine*, intelligenda eſſe tradita per *Socc. Iaſ. & alios* in locis ſupra citatis, vndè cum hæc concurrant in præſenti caſu, dicta in illa *deciſione* nobis fauent.

384 Neque ſententia † in illa cauſa per *Supremum Italiæ Senatum* lata pro dicta Ciuitate à ſupra narratis diſſentit; quinimò,& etiam concluſionibus per nos firmatis non ſolum non obſtat; verum etiam illius authoritate magis niteſcunt: fuit enim in illo Sacro Senatu altercatum; an mentis Cattolicæ Maieſtatis fuerit priuilegia demanij dictæ Ciuitati conceſſa derogare voluiſſe, & negatiuam ſententiam ſequutam, vt ex dicta ſententia *n.124.in fine*; ex quo fit,vt neceſſariò fatendum ſit ante omnia pro abſoluto fuiſſe habitum poſſe Catholicam Maieſtatem dicto priuilegio derogare ex publica, & iuſta cauſa; alias fruſtrà fuiſſet diſceptatum,fuiſſe nè,vel non Suę Maieſtatis mentis illius priuilegio derogare; cum eo caſu,etiam ſi fuiſſet dictæ mentis reuocandi, non potuiſſet,& ſententia debet proferri ſuper caſu,qui eſſe poſſit,licet verus non ſit.

385 Nec etiam quicquam officit, † quod in conſultatione Regiæ Cameræ ſub data 22.Octobris 622.fuerit facta diſtinctio Ciuitatum, & Caſtrorum Regni demanialium; diſtinguendo ipſas Terras in quatuor ordines,ſiuè claſſes. Prima illarum,quæ obtinuerant regi ſub immediato demanio ex contractu oneroſo ſoluto pretio. Secunda,ob ſeruitia præſtita,de quibus in priuilegijs noſtrorum Regũ erat facta ſpecialis, vel generica mentio. Tertia, ex mera & pura gratia. Quarta tandem, ex mixtura gratiæ & pretij, cùm pretium non fuiſſet æquiualens gratiæ conceſſæ; in qua diſcurrendo ſigillatim per ſingulas,& de cauſis non ſolum concernentibus iuſtitiam,ſed reſpicientibus regimen Status,& Regni gubernium,ex quibus poterat moueri Rex noſter ad conſeruandum, vel reuocandum demanium; ſatis ex dicta conſulta-

tio-

157

tione videbatur coanguſtari numerus Ciuitatum, & locorum,ad quarum infeudationẽ ex dicto voto procedi poſſet; cùm ex varijs conſiderationibus maior pars,nedùm Ciuitatum, ſed etiam Terrarum præſertim primi ordinis conſultum fuerit,retinendas eſſe.

386 Dicimus enim dictam † conſultationem fuiſſe factam in dicto anno 622. tempore quo iàm ceſſauerant turbines bellorum Alemaniæ, & ex conſequenti neceſſitas præciſa ſuppeditandi ſumptus; vndè non mirum,ſi mutatis temporibus,& ceſſante vrgentia, viſum fuerit æquius agere,& cõſulere,vt admicterẽtur quædam exceptiones ad excuſandam alienationem demanialium, quę nec antea; nec poſt dictum tempus fuerunt admiſſæ, imò de illis nulla habita ra-

387 tio,vt infra: idque colligitur † in primis ex verbis eiuſdem conſultationis, in qua vbi agitur de primo ordine demanij oneroſi leguntur hæc verba (*Et naturalmẽte S. Maeſtà ſtà obligata ex contractu oneroſo ad oſſeruarli la promeſſa, mentre non ceſarà cauſa ragioneuole,quale de iure ſi ricerca à receder da detti contratti*) & paulò poſt fundat ſuum votum R.Cam. (*Secondo,perche nel preſente caſo non par cõcorrer cauſa ſufficiente à contrauenire alli contratti*) & iterum ſubdit (*Terzo,perche ſe è vero,che etiam concorrendo legitima, & ſufficiente cauſa quale vogliano li Dottori habbia da eſſer tale, che ſia la più proſſima al remedio della* Republica) & conatur probare illam cauſam in dicto caſu non concurrere,& tamen de iure

388 ſatis ſupra fundatum eſt, † non eſſe ſubditorum iudicare,ſi cauſa eſt ſufficiẽs & legitima, ſed ſolius Regis,cum Conſilio procerum,ſiuè Status, vt in conſultatione eiuſdem Regiæ Cameræ anni 610. ſupra nu. 344.in qua in indiuiduo fuit reſolutum,non eſſe hoc

iu-

iudicium Regiæ Cameræ,ſed Regis,cuius dicto ſtandum eſt. Sicut etiam aliæ rationes,cõſideratæ in dicta conſultatione prætenſæ reſtitutionis pretij habito reſpectu ad præſens tempus, vndè videri poterat ſatis diminui vtilitatem Regiæ Curiæ; ex ſuperius de-
389 ductis, ceſſare videntur; † dùm de iure ſolidiſſimè fundatum eſt,ſolum pretium receptum tempore cõtractus eſſe reſtituendum,nec quidem ſtatim,ſed demum ceſſante neceſſitate, quæ nunc compellit alienare.

390 Nec ratio æqualis diſtributionis oneris, † quæ attendenda eſt in impoſitione vectigalis,quod æqualitatem quoad fieri poteſt exigit, & tamen potius deſiderari ſolet,quam obtineri extendenda eſt,vt impediat Regem,quin ſua demanialia,vt libet,& expedit, alienet; prout nunquam ad alienationem, vel infeudationẽ deueniri poſſet, ſi hæc æqualitas oneris quo ad omnes ſubditos eſſet ſemper neceſſaria.

Et proindè non ſine cauſa non ſolum dicta conſultatio fuit vnquam per Suam Maieſtatem approbata;
391 † nec reſponſum quidem ex quo tacitus conſenſus ſiuè ratificatio induci potuiſſet.

392 Sed expreſsè Regijs literis † ſub data 6.Iulij 625. ſuperuenientibus nouis bellorum turbinibus Lõbardiæ,præcisè iuſſum,& iniũctũ Excellentiſſimo Duci Albæ,vt non obſtante conſultatione eidem facta per Regiam Cameram cum Collaterali, quæ an iſta fuerit, vel alia me latet, conſignarentur Ianuenſibus, qui pecuniam pro ſumptibus belli mutuauerãt, quatuor ex inſignibus Regni Ciuitatibus ad quarum appretium procederetur per Regiam Cameram,vt pretium declarandum cum mutuo compenſaretur;quod per eundem Proregem fuit iuſſum exequi, & iniun-

158

ctum Regiæ Cameræ,quod celerrimè procederet ad liquidationem pretij dictarum Ciuitatum, quòd decretis eiuſdem referente olim Præſide Camillo de Marra ſub die 27.Auguſti 3.& 11.Septembris eiuſdē anni 625.fuit ordinatum compleri,licet poſteà aliũdè paratis pecunijs effectum venditio non habuerit.

393 In quo notanda ſunt verba expreſſa † in dictis Regijs literis ſub data 6.Iulij 625.ibi (*Porque de todo lo demas bauia complida relacion aca, de lo que ſe podian adbertir de ay cerca deſto con la conſulta de la Camera,y Collateral que en vueſtra carta citais*) & ſic plenam habuit Rex notitiam de motiuis deductis in conſultatione,& paulò poſt (*Ni parece, que el ſentimiento, que los ſuditos pueden tener por ello ſea de tanta conſideracion, qua no prepondere mas la obligacion de acudir a las neceſidades de Lombardia,que ſon*

394 *tan grandes,como ſabeis*) † & in fine additur (*Luego en reciuiendo eſte lo bagais ſin otra dilacion, ni replica,ſuperando qualquiera dificultad,porque aſſi como baueis acudido con otras muchas prouiſiones de mar,y Tierra, de que yo me ballo muy ſeruido, tengo por muy cierto,que no faltareis de hazerlo tambien en eſta prouiſion.*)

Ex quibus omnibus apparet hæc Principis poteſtas in reuocandis ex cauſa demanijs fundata in ſolidiſſimis fundamentis iuris communis, & municipalis, vſu & obſeruantia generali ferè omnium Principum,& præſertim Regum noſtrorũ in noſtro Regno, vbi ita ſemper practicatum, & ſæpiſſimè iudicatum, & Reſcriptis & iuſſionibus Regijs etiam nouiſſimis remotis contrarijs,ſancitum & decretum,ita vt à more maiorum nullo modo ſit recedendum,ſub cenſura rectius ſentientis.

F I N I S.

INDEX EORVM, QVÆ IN HOC Reſponſo continentur.

A

Eſt. in S. præterea Ducatus, nu. 51. declaratur nu. 190.

Alienatio in præiudicium Imperij, vel Regiæ dignitatis dicitur ſi alienatur quota Imperij, ſecus ſi donatur res particularis, nu. 122. 123. & 124.

Alienatio in præiudicium Imperij non dicitur vbi retinetur directum dominium, vel ſuperioritas, nu. 125. 126. 127. & 128.

Alienatio in præiudicium Coronæ dicitur vbi alienatur Ciuitas in limitibus Imperij, vel ſi eſſet ſatis munita, nu. 133. 150. 151. vbi de Capua, & Auerſa.

Alienatio in præiudicium Coronæ dicitur ſi poteſtati alienæ Regnum ſubijcitur, nu. 144.

Alienatio magna, vel parua quæ dicatur ex qua inſurgat læſio Coronæ, nu. 147. & 148.

Alienatio demanialium quando dicatur lædere coronam, nu. 155. 156. & 157.

Alienatio magna directi dominij tendens in præiudicium Coronę, non valet, nu. 291.

Altare vnũ cooperire, & aliud diſcooperire nõ licet, n. 370.

Andr. de Iſern. locus in S. præterea Ducatus, verſ. nec Dominus, latè declaratur nu. 164. 173. & 174.

And. de Iſer. dicitur Euãgeliſta in hoc Regno in feud n. 213

Aſſertioni Principis quando ſtetur, vide in verbo, Principis, & verbo Regis aſſertioni.

B

Baldi teorica in l. qui ſe patris, C. vnde lib. expenditur, nu. 38. 39 40. & 41.

Barones poſſunt vaſſallos etiam reluctantes in alios transferre cũ mero, & mixto Imperio cũ Regis aſſenſu, n. 226

Bellum ſuſcipiendi authoritas eſt in Principe, nu. 90.

Bella ſunt inuenta pro iuſtitia conſequenda, nu. 84.

CAp. intellecto de iureiur. Interpretatur, n. 132. & 146.
Cauſa an ſit legitima ad reuocationem priuilegioꝝ non eſt ſubditorum iudicare, ſed Principis, nu. 388.
Cauſa iuſta quę dicatur vt Princeps auferat dominium alteri quæſitum, nu. 80.
Cauſa iuſta præſumitur in Principe reuocandi priuilegia, & contractus etiam iuratos ab ipſomet geſtos, num. 8?.
Cauſa iuſta dicitur ſi aliter Princeps conſuli non põt, n. 87.
Cauſa iuſta præſumitur in Principe bellum indicendi etiam ſi non appareat, nu. 93.
Cauſa iuſta in Principe dicitur nedùm quando adeſt bellũ in Regno, verum etiam extra Regnum, nu. 111.
Clauſula, iuſtitiam faciat, limitat clauſulam, de plenitudine poteſtatis, nu. 322.
Clauſulę, non obſtante, virtus, n. 323. & 325.
Clauſulæ derogatoriæ virtus, nu. 325.
Clauſulę, non obſtante, & derogatoria, ſimul iunctæ ſunt maioris efficaciæ, quam clauſula, de poteſtatis plenitudine, nu. 327.
Clauſularum vſus de plenitudine poteſtatis, derogatoria, & non obſtante, ad Regem tantum ſpectat, nu. 326.
Clauſ. de plenitudine poteſtatis, qñ debeat Rex vti, n. 318.
Conceſſiones plures factę in feudum nunquam dicuntur exceſſiuę, ideò nunquam reuocantur, n. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. & 145.
Concluſiones falſæ, vel non multum ſolidæ, non ſunt in tractatibus firmandæ, nu. 363.
Conſuetudo alienandi demanialia eſt notoria, & proindè non eſt probanda, nu. 210. & 211.
Conſuetudo alienandi vaſſallos inuitos valet, & practicatur Mediolani, nu. 247. & 248.
Conuentio inita cum Communitate, quæ ſpontè ſe ſubiecit cum pacto de non alienando, non poteſt reuocari, n. 308. cum ſeqq. vſq; ad nu. 315.
Conſultatio facta per R. C. in cauſa Ciuitatis Bitonti, & Biſceliarum, refertur n. 344. et n. 388.

Conſultatio facta per Reg. Cam. in anno 1622. ſuper reuo- catione demanialium, declaratur nu. 247. & 248.
Crau. conſ. 241. declaratur n. 309.

D

Deciſio in cauſa de Summaripa relata in conſ. 12. Ne- uiz. declaratur n. 294. 295. 296. 297. 305. & 307.
Deciſio in anno 1521. S. & Coll. Conſ. in cauſa venditionis Terr. S. Seuerij, & Termularũ recenſetur, n. 316. et 317
Deciſio Capyc 166. declaratur nu. 318. 319. & ſequuntur eam etiam exteri, nu. 329.
Deciſio in cauſa Vniuerſitatis Seminariæ refertur n. 330. 333. & 335.
Deciſio ſuper demanio Ciuitatis Salerni refertur nu. 340.
Deciſio in cauſa Ciu. Bitonti, & Biſceliarũ refertur n. 344
Deciſio in cauſa Caſalium Coſentiæ refertur, nu. 345.
Deciſio 5. Supremi Senatus Italiæ Reg. Tappia declaratur nu. 366. & ſeq. & nu. 384.
Demania reuocantur ad libitum in hoc Regno, prout alias fuit deciſum in his Supremis Tribunalibus, n. 315. 330. 337. & ſeqq. Reliqua vide in verbo Princeps & Rex.
Demanij cõceſſio nullũ dominiũ trãſfert, n. 279. 372. 374
Diſputare de Principis poteſtate periculoſum eſt, n. 1.
Donatio remuneratoria non dicitur quando fit ob ſeruitia præſtita à ſubditis ratione ſtipendij, vel ex debito offi- cij, niſi ſeruitia ſatis longè excedant debita obſequia, nu. 32. 36. & 378. contrarium nu. 379.
Donatio facta à Principe ſub commemoratione ſeruitiorum non diſtat à gratuita, nu. 34.
Dominium quaſitum de iure gentiũ, quando dicatur, n. 65
Dominus non poteſt directum dominium feudi, q̃ ſub eo te- net vaſſallus in alterum transferre, num. 163. 167. 168. 170. 171. 175. & 176.

E

EXtrauagans Innoc. Papæ VI. non eſt in vſu, nu. 221. 222. & 224.

F

FEudum dicitur beneficium, nu. 262. & 263.
Feudum emptum an propriè dicatur feudum, & bene- ficium, nu. 273.

Filius tenetur patri ad opera obſequij, & reuerentia, n. 26

G

GRatitudo eſt pręcipua Principis virtus, num. 381.
Gratia facta accedente pecunia non deſinit eſſe gratia, nu. 263. Reliqua vide in verbo, Conceſſio, Priuilegium, & in verbo tex. in l. Titius puerum.

H

HYdruntini fuerunt reddditi martyres à Turcis in anno 1480. n. 223.

I

IAſ. conſ. 36. lib. 1. communiter ſequitur nu. 298. & ſeqq.
Inferiores Principis ex cauſa reuocant conceſſa de ordinaria poteſtate, nu. 321.
Infeudatio permittitur vbi denegatur alienatio, num. 375
Intellectus ad l. item ſi verberatum ff. 1 ff. de reiuendicat. cum concord. nu. 68.
Intellectus ad l. Titius puerum, ff. de obſeq. a liber. praſt. nu. 164 & ſeqq.
Io. Andr. Georg. Reg. Conſ. legendo mutauit ſentētiā, n. 362
Iuramentum fidelitatis quod pręſtatur à vaſſallis Burgēſibus differt ab eo, quod pręſtatur à feudatarijs, n. 182.
Iuriſdictio ſeparata à feudo non poteſt alienari, ſed benè alienatur feudum cum iuriſdictione etiam inuitis vaſſallis, num. 187.
Iuriſdictio Caſtri tranſit in creditorem, cui Caſtrum pignoratur, n. 209.

L

LOcumtenentis Principis aſſertioni ſtatur, n. 103.
Lucas de Penna in l. 1. C. de Capit. ciu. cenſ. exim. lib. 11. declaratur n. 214. 215. 216. 217 & 218.
Læſio Coronæ ex alienatione, qñ inducatur, n. 147. & 148
Reliqua vide in verbo Princeps, Alienatio, & verbo Rex.

M

M. Terentij apud Tacitum dictum notabile recenſetur circa Principis poteſtatem, nu. 95.
Merita ſunt ſpecificè enumeranda inter perſonas prohibitas, ſecus inter non prohibitas, nu. 20. & 23.

Me-

Merita vaſſalli erga Dominum nulla conſiderari poßunt, quæ ſint digna remuneratione, nu. 30.
Merita non conſiderantur in vxore erga virum, quæ ſint digna remuneratione, nu. 27.
Menoch. conſ. 264. declaratur nu. 310. 311.

N

NEuizani lapſus in conſ. 12. inter conſil. Bruni accenſus ardenti amore defenſionis ſuæ patriæ, notatur nu 197. 198. 199. 200. 202. & 308.

P

PHilippus Paſchalis Reg. Conſil. c. 1. p. 1. de patr. poteſt. ſaluatur nu. 361.
Plura trãſeũt cũ Vniuerſitate, quæ alias nõ trãſirẽt, n. 188
Pontifex reuocat beneficialia abſq; cauſa, nu. 56.
Pontifex poteſt reuocare proprium contractũ iuratũ, n. 97.
Poteſtatis plenitudo nulli neceſſitati eſt ſubiecta, nu. 4.
Pretium receptum tempore contractus eſt reſtituendum à Principe reuocante contractum, ceſſante tamen neceſſitate, nu. 77. & ſeq. & 389.
Pretium non eſt reſtituendũ ſubdito cũ aufertur dominiũ ex cauſa publicæ vtilitatis per viã legis generalis, n. 75
Princeps ſupremus tollere põt ex cauſa quæ sũt iuriſgẽtiũ, nu. 60. & 259. & etiam quæ ſunt iuris ciuilis, nu. 64.
Princeps reuocat priuilegia ſubditis conceſſa ẽt quæ tranſeunt in contractũ ex cauſa publicæ vtilitatis, nu. 260.
Princeps reuocat contractus cum ſubdito factos recepta pecunia ſine cauſa de plenitudine poteſtatis, ſed cum cauſa de ordinaria poteſtate, nu. 261.
Princeps concedendo priuilegium propter pecuniam adhuc dicitur priuilegium, & non contractus, n. 266. & 274.
Princeps nõ põt ligare ſucceſſorẽ quin regalia cõcedat, n. 290
Princeps habet authoritatem ſuſcipiendi bellum, nu. 90.
Princeps ex cauſa rem alienat alienam, & alienæ rei dominium tollit, nu. 371.
Princeps ex conceſſione demanij nullum dominium transfert, nu. 372. & 374.

Princeps ſupremus nulli adſtringitur forma, n.2.
Princeps ſupremus poteſt ſupra ius, contra ius, & extra ius diſponere, nu.3.
Princeps ſupremus, & humanus habet poteſtatis plenitudinem exploſa Pinelli, ac Couarr. opin. n.5. & 6.
Princeps ſupremus de poteſtate ordinaria pōt priuilegia ſubditis conceſſa etiam ſine cauſa reuocare, n.11.12.& 13
Princeps non poteſt reuocare priuilegium quod tranſijt in contractum, nu.14.
Princeps non poteſt reuocare priuilegium conceſſum in remunerationem ſeruitiorum, nu.15.
Princeps non poteſt reuocare priuilegiũ ſubdito conceſſum, ſi fuerit trãslatũ dñiũ vtile, vel directũ in ſubditũ, n.16.
Princeps poteſt reuocare priuilegium ſubdito conceſſum in remunerationem ſeruitiorum, ſi de meritis non eſt facta ſpecialis mentio, n.19. & nu.21.
Princeps poteſt reuocare priuilegium remuneratorium ex iuſta cauſa ſuperuenienti, nu.25. & 38.
Princeps poteſt reuocare priuilegia ob benemerita ſubditis conceſſa, nu.31.
Princeps non tenetur de euictione pro largitionibus factis ex cauſa meritorum, nu.35.
Princeps poteſt reuocare cõceſſionem iuriſdictionaliũ, licet tranſierit in contractum, n.37.42.43. & 44.
Princeps nõ ligatur ex ſuo cõſenſu, qñ aliquid priuato titulo lucratiuo cõcedit ſpectãs ad eius Principis officiũ, n.51
Princeps reuocat ad libitum iuriſdictionalia, n.53.
Princeps ex cauſa reuocat contractus à ſe geſtos, & aufert dominium illorum vigore tranſlatum, etiam ſi iuramẽto firmati ſint, n.58 61. & 63.
Princeps ex cauſa reuocat priuilegia etiam non ſubditis conceſſa, n.62.
Princeps facilius reuocat quæſita titulo de iure ciuili, quã gentium, nu.66.
Princepr exiſtente iuſtã cauſa auferre põt rẽ alteri quomodo:

docũq; quæſitũ, & illius dominiũ in aliũ trãſferre, n.67
Princeps auferendo dominium quæſitum tertio ex proprio contractu tenetur ad reſtitutionem pretij, vel ad excambium, nu.73. & 74.
Princeps nõ tenetur ad reſtitutionẽ pretij ſi aufert dominiũ ex cauſa publica vtilitatis per viã legis generalis, n.75
Princeps quando dicatur derogare priuilegijs per viam legis generalis, nu.76.
Princeps non tenetur ad excambium cum dominium aufert ex iuſta cauſa in ipſo oblationis actu, ſed cum primum poterit, n.77. & 78.
Princeps poteſt auferre res ſubditorum ex cauſa dilata ſolutione pretij, vt ſoluat quando habebit, nu.79.
Princeps poteſt infeudare demanialia etiam non ſolita infeudari, nu.120.
Princeps poteſt etiã abſque cauſa derogare prohibitioni, quod vaſſalli inuiti non alienentur, num.249. & 250.
Princeps poteſt ex cauſa, nedùm neceſſaria, ſed vtili etiã ſubditis reluctantibus illos alienare, nu.251. & 252.
Princeps põt nedùm ex plenaria poteſtate reuocare promiſſionem factam conſeruandi Caſtra, & Ciuitates in perpetuo demanio ex quauis iuſta cauſa, verum ex cauſa ſuperuenienti poſt contractum non obſtantibus quibuſuis clauſulis, & iuramento reſtituto pretio recepto, vel cum promiſſione de reſtituendo cum primũ poſſit, n.253. 254.254.256. & 257. ſicq; deciſũ n.317.320. et ſeqq.
Princeps ſupremus tollit quæſita de iure gentium et nulla exiſtente cauſa de plenitudine poteſtatis, nu.258.
Princeps exiſtente publica vtilitate, aut neceſſitate reuocat abſq; dubio demanialia non obſtante promiſſione de non alienando, num.360. & 369.376. & 383.
Principis poteſtatis circa reuocationem priuilegiorum oceanum vaſtum eſt, n.10.
Principis aſſertioni quando ſtetur, n.81.
Principis aſſertioni ſtatur ſi teſtetur ſe moueri ex iuſtis

cau-

cauſis,& neceſſarij cum ſubcriptione ſui Conſilij, ſeu Quæſtoris,num.85.
Principis ſolius eſt vt eius facti cauſa iuſta præſumi debeat,& M.Terentij apud Tacitum dictum notabile recenſetur,nu.95.& 388.
Principis ſupremi aſſertioni quando ſtandum ſit adeſſe iustam cauſam,nu.96.98.& 99.
Principis aſſertioni narrando aliquid vti notorium creditur,num.104.
Principis aſſertioni fides adhibetur vbi cauſam exprimit, nu.105.& 106.
Principi credendum tàm circà iuſtitiam cauſa belli, quàm circa neceſſitatem,nu.109.
Principis proprium est infeudare,nu.284.& 285.
Priuilegium ſubdito conceſſum eſt reuocabile licet tranſierit in contractum,nu.307.& 341.
Priuilegium quando dicatur tranſire in contractum,n.16. 18.22.& 24.
Priuilegium negatiuum facilius reuocatur quam affirmatiuum,nu.45.& 46.
Priuilegium habens tractum ſucceſſiuum poteſt reuocari quoad actus futuros, nu.47.
Priuilegium non dicitur tranſire in contractum, niſi adſit pretium,vel commenſuratio, nu.52.
Priuilegium iuriſdictionalium,& regalium poteſt de poteſtate ordinaria per Principẽ reuocari,etiam quod tranſierit in contractum,nu.57.& 58.
Priuilegium conceſſum mediante pecunia non transfunditur in contractum,& est reuocabile, n.267.268.269. 275.& 276.
Priuilegium potest reuocari abſq; cauſa, dummodo non ſit translatum dominium,nu.277.& 373.
Priuilegium ſubdito conceſſum reuocatur de poteſtate ordinaria,nu.356. niſi concedens habuiſſet aliquid, quod haberet perpetuã cõmenſurationẽ cũ re conceſſa,n.357.

Promiſſiones facta à Principibus ſupremis de retinendo Caſtra in perpetuo demanio ſunt inualida, num. 283. 286.289.& 293.

Promiſſio non reuocandi priuilegium non tenet, nu. 50.

Promiſſio Principis vbi tendit in derogationem ſuæ dignitatis ad nutum reuocatur, nu. 287.

Promiſſio facta per Papam Cardinalibus de nõ infeudãdo Terras Eccleſiæ temporali ſubiectas non tenet, n. 288.

Promiſſio de non infeudando non valet, nu. 292.

Reliqua vide in verbo, Rex.

R

Retentio differt à translatione, nu. 281.

Rex plus iuris habet in hoc Regno, quam Imperator in Imperio, nu. 351.

Rex Hiſpaniarum non recognoſcit Imperatorem, aut aliũ humanum Principem, n. 8.

Rex Hiſpaniarum vti ſtella matutina inter alios Reges intuetur, nu. 7.

Rex Hiſpaniarum non vtitur ſuprema poteſtate, nec eius anteceſſores ea vſi fuerunt, nu. 9.

Rex poteſt nedùm priuilegia, ſed leges per temporum qualitate reuocare & mutare, nu. 71. & 72.

Rex poteſt pro ſubſtentatione militum accipere vaſa argẽtea, Cruces, & calices, vt habita pace reſtituat, nu. 83.

Rex poteſt bona, & Caſtra ſui demanij, & vaſſallos inuitos infeudando ſubijcere etiam ex vetuſtiſſima conſuetudine, n. 112. 113. 114. 115. 159. 160. 161. 183. & 352.

Rex poteſt in pignus pacis infeudare etiam magnum Comitatum, vel Ducatum, nu. 116.

Rex poteſt alienare demanialia, dummodò non tendat in grauem Imperij læſionem, nu. 118. 119. & 121.

Rex noſter dicitur Monarcha in hoc Regno Neapolitano, nu. 129. & 350.

Rex infeudando plura Caſtra non dicitur lædere coronã, nu. 130. & 131.

Rex excepit nonnullas Ciuitates in eius literis reſpectu alienationis faciendæ demanialium,nu.134.& 149.
Rex poteſt etiam valdè pretioſa Regni infeudare cum conſilio,nu.135.
Rex faciens plures donationes, reuocantur tantummodò exceſſiua,nu.136.
Rex infeudando Ciuitatem demanialem ex certa ſcientia quoad vtile dominium,non dicitur lædere Coronam, nu.152.153.154.& 158.
Rex in hoc Regno eſt Dominus perſonarum, quæ in Regno ſunt,nu.178.
Rex in hoc Regno ex præſcripta conſuetudine alienat, & infeudat vaſſallos cum territorio,Caſtris, & Ciuitatibus,& quæcumque demanialia etiam inuitis vaſſallis, nu.206.212.219.& 225.
Rex in hoc Regno poteſt etiam ex inueterata cõſuetudine alienare ius directi dominij in inferiorem,& inæquales, n.227.228.229.230.232.233.235.cõtrariũ n.236.
Rex Franciæ non poteſt alienare demanialia ſui Regni, nu.231.& 234.
Rex Gallorum alienat Caſtra etiam inuitis vaſſallis ex cauſa neceſſaria,nu.237.238.239.& 240.
Rex Franciæ alienat demania retento directo dominio, nu.241.& 242.
Rex in hoc Regno ex inueterata conſuetudine poteſt vaſſallos tã burgenſes,quã feudatarios etiã reluctãtes alteri ſubijcere,& vẽdere,n.243.244.245.246.et 349.
Rex ex conceſſione demanij non transfert dominium, ſed acquirit conſolidationem vtilis dominij cum directo, nu.279.280.& 372.
Rex poteſt ob publicam vtilitatem donare demaniũ,n.69.
Rex ex cauſa poteſt reuocare priuilegia etiam ſecundum ſacros Theologos,n.70.
Rex ex demanio nullum ſentit commodum, ſed potius præiudicium,nu.364.

Re-

Regis littera de anno 1625. circa venditionem demanialium ponderantur,n.393.
Regalium conceſſio poteſt ad libitum reuocari præſertim à ſucceſſoribus,nu.54.& 55.
Reges non ſunt rationum calculis ſuppoſiti, nu.107.
Regi aſſerenti ſe in neceſſitate conſtitutum ſemper credendum nu.108.
Regis aſſertioni ſtatur ex conſuetudine totius mūdi,n.110.
Regis aſſertioni circa iuſtitiam cauſæ,quando ſtandum ſit, nu.88.& 89.
Regis aſſertioni cum conſilio Quæſtoris ſtatur,nu.100.
Regis aſſertioni ſe diſponere ex cauſa publicæ vtilitatis ſtatur,nec admittitur probatio in cōtrariū,n.101.& 102.
Regis honor augetur per dignitatem ſubditorum,nu.117.
Reliqua vide in verbo Princeps.

S

SEruitia quando dicatur recipere commenſurationem cum gratia conceſſa,nu.358.
Seruitia vaſſallorum quando faciant donationem Principis irreuocabilem,nu.378.& ſeq.
Secretarij debent aduertere,quæ ſubſcribunt,quia ſubſcriptio præiudicat partibus,nu.86.
Silentium perpetuum eſt imponendum venienti contra Regis deliberatam intentionem, n.324.
Statuta transfuſa in contractum inhita cum ſubdito poſſunt reuocari,nu.270.
Succeſſor in Imperio poteſt reuocare libertatem Ciuitatis liberæ ex ſuprema poteſtate,nu.48.
Socc.conſ.4 lib.3 communiter ſequitur nu.298.299.300.301.302.& canonizatum in hoc Regno Neap.nu.393.& ſeq.& 341.& ſeq.

T

TEx.in c.intellecto,de iureiu.interpretat.n.132.et 146
Tex.in §.præterea Ducatus diſpoſitio declar.n.171.
Tex.in l.Titius puerum,ff.de obſeq.à liber.præſt. declaratur nu.264.265.& ſeq.271.& ſeq.& 282.
Tex.in extrau.Innoc.VI.declaratur nu.221.& ſeq.

Vaſ-

VAſſalli tenentur ex debito vaſſallagij dominum comitari in bello etiam extra Regnum, nu. 28.
Vaſſalli burgenſes tenentur præſtare fidelitatem Dño, n. 29
Vaſſallus tenetur iuuare Regem bellantem etiam extra Regnum, nu. 91. & 92.
Vaſſallus non poteſt perquirere an iuſta ſit cauſa bellum indicendi, nu 94.
Vaſſallus ratione iuriſdictionis magis propriè ſubditus appellatur, quàm ratione feudi, n. 162.
Vaſſallus aliter tenetur Domino, quã Dñs vaſſallo, n. 169
Vaſſallus burgenſis non debet deficere ab ea ſeruitute, in qua natus eſt, nu. 177.
Vaſſallus quando ſortiatur plures Dominos, nu. 179.
Vaſſalli nõ tenẽtur duos Dños æquales recognoſcere, n. 180
Vaſſallus burgenſis inuitus alienari põt cum Vniuerſitate Caſtri, ſeu cũ gleba, & territorio, n. 184. 185. 186. 189 191. 192. 193. 194. 195. 196. 201. ſicq; deciſũ, n. 336.
Vaſſalli ſub Baronum vaſſallagio ſeruis æquiparãtur, qui verò Regi ſubſunt hominibus liberis, nu. 203.
Vaſſalli peius tractãtur ab officialibus regijs, quàm à Baronibus, nu. 204.
Vaſſallorum intereſſe non conſideratur in alienatione demanialium, nu. 205.
Vaſſalli alienãtur inuiti vbi adeſt cõſuetudo, n. 207. & 208
Vaſſalli quando poſſunt impunè hoſtibus cedere, nu. 331.
Vaſſalli alienantur inuiti ex conſuetudine in hoc Regno, nu. 349. præſertim ſi remanet directũ dominium, n. 353 & 354. Reliqua vide in verbo Princeps, & Rex.
Veneti dicũtur habere libertatẽ ab Imperio Romano, n. 49.
Votũ Præſid. de Francb. in cauſa Caſalium Coſentiæ, n. 348
Vincentij de Franchis laudes, nu. 346. & 347.
Vxor tenetur marito opera obſequij, & reuerentiæ præſtare, nu. 26.
Vniuerſitates plura ſentiunt incommoda ex cauſa demanij nu. 365.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE